

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Háboru előtt.

Budapest, márczius 16.

A háboru úgy látszik már elkerülhetetlen. Aehrenthal vetése kezd magba szökni. A Boszniában levő csapatokhoz tartozó tartalékosok már megkapták a behívó parancsot s valószínű, hogy még két hadtest azonnal hadilétszámra helyeztetik. Ma Bécsben a király elnöklete alatt közös minisztertanács volt, melyen a két miniszterelnökön kívül a közös hadügyminiszter is résztvett. A minisztertanács megállapodásai valószínűleg nem jutnak teljes részletességgel nyilvánosságra, de az kétségtelen, hogy nagy horderejű volt s a béke vagy háboru sorsa fölött határoztak. A koczka még nincs elvetve s még mindig nem lehetetlen, hogy az utolsó pillanatban mégis észre tér Szerbia, de ez már csak olyan halavány reménység, mint mikor már csodákra számítunk.

Mert arra számítani, hogy Szerbia észre tér, alig lehet. Hisz csak látszólag áll Szerbia monarchiákkal szemben, hanem egy egész európai koalíció. Ausztria-Magyarország egyedül maradt Németországgal egy ellenséges áradat közepén. Még a hármasszövetséghez tartozó Olaszország sem megbízható szövetségeseink, hisz az olasz kormány a napokban küldött gyorstüzelő ágyukat Montenegróba s a legénységet olasz tüzértisztek tanítják már hetek óta az ágyuk használatára. Csak Németország az, amely hű szövetségeseink maradt s

Vilmos császár elhalasztotta a Földközi-tengerre tervezett kirándulását, hogy szövetségi köteletségének minél teljesebben eleget tudjon tenni. De Oroszország, Franciaország és Anglia kormányai minden módon Szerbia segítségére állanak.

Most látni csak igazában, hogy a Balkán-kérdés minő viszonylatokban érdekli a hatalmakat. Anglia egyenesen Németország miatt ellenségünk s hogy Szerbiát ellenünk uszítja, ez megtorlás akar lenni azért, hogy monarchiánk három évtized óta rendületlenül hű maradt a német szövetséghez. Oroszország a hagyományos pánszláv protektor, aki most is a „felszabadító” szerepét akarja játszani a Balkánon s a gyűlölt „svábá”val szemben a szláv érdekek védelmezője és támogatója akar lenni. Csakis Franciaország az, amelyik nem uszítja ellenünk Szerbiát, sőt Pétervárot is. Belgrádban is őszintén dolgozik a béke érdekében. De Franciaországot sem az irántunk érzett szimpátiák vezetik, hanem tisztán anyagi érdekei. A francia tőke Oroszországban kilencz milliárddal s Szerbiában két milliárddal van érdekelve. Természetes tehát, hogy ő rengeteg vagyont a pusztulástól. Reá nézve óriási érdek az, hogy a Szerbiában befektetett pénzt veszély ne fenyegetse. De viszont a veszedelem is ebben rejlik reánk. Mert Franciaország az utolsó pillanatig fog a béke érdekében dolgozni, de mihielyt kiüt a háboru, épp oly elementáris erővel fog Szerbia se-

gtségére sietni, ha talán nem is közvetlenül, de közvetve feltétlenül. Franciaország ugyanis tudja azt, hogy ha Szerbia ebben a háboruban leveretik, akkor az a két milliárdnyi francia tőke egy fillért sem ér, mert Szerbia épp oly nyíltan ki fogja mondani az államcsődöt, mint Törökország kimondta az orosz-török háboru után. Tehát segíteni fogja Szerbiát, hogy ettől a katasztrófától megmeneküljön.

Ebben van az a veszedelem, hogy a szerb háboru egész Európát lángba boríthatja. De ha nem lesz is a háborunak ilyen nagy veszedelem a következménye, közel áll az a veszély, hogy két fronttal fogunk szembeállani s hogy az orosz határon is mozgósítani kell a csapatainkat. Háborura Oroszországgal aligha kerül a sor, de mindenesetre tekintélyes erőket fogja lekötöni s eikövetkezik majd Németországra is a köteletség, hogy mozgósítson Oroszországgal és Franciaországgal szemben, hogy legalább annak elejét vegye, hogy benünket hátba támadjon Oroszország.

Nagyon szomorú perspektíva ez s a háboru nagyon szomorú ár lesz azért, hogy Bosznia és Hercegovina anektaltatott. Aehrenthal könnyelműsége és lehasága súlyos megpróbáltatásnak tette ki a monarchiát. Mert még ha nem lesz is háboru, a mostani fegyverkezés rengeteg költségeket emésztett fel eddig is s azok jórészt kidobott milliók. Eppen most, amikor ugy Ausztria, mint Magyarország nagyon kedvezőtlen pénz-

Elhibázott élet.

Írta: Agh Endre. — *Agh Endre*

(Utánnomlás tilos.)

A kertben sirdogálva találta a nagyszasszony Sárrikát.

Pedig olyan szép tavaszi nap volt s a madárdalos ragyogás sehogysem illett a Sárrika búsongó kedvéhez.

— Már megint elkészerített az a rossz ember — ugy-e, kis madaram?

Sárrika síró hangon mondotta:

— Irt. Hogy soba nem jön haza, mert mincs hova jöjjön.

— Ugy, ugy. Nem baj, maradjon. Ne sajnáld, rossz ember ő, rossz, megmondom, ha a fiam is. Ő tette tönkre a hugodat s még ahelyett, hogy itthon maradt volna, elment, hogy jobban feledni tudjon.

— Nem ő volt az oka.

— Dehogyan nem, ha jobban gondját viselte volna, nem hüül meg azon a mulatságon s még ma is élne.

— Isten rendelése volt.

— Az. De legalább itthon maradt volna.

— Itthon nem tudott volna feledni, mert nagyon szerette Judithot s én tudom, milyen igazán tud ő szeretni.

— De más egyéb is itthon tarthatta volna. A földek, a gazdaság, amely így, ő nélkül mind elpusztulnak.

— Igaz, — mondotta Sárrika. — De én

mégis olyan sokat gondolok reá. Édesanyám is tudja, hogy nem ő volt az oka a leánya halálának s fáj neki, távol látni őt attól a sirtól, amelyet, ha gondolna, talán szebben virulna rajta a virág.

A nagyszasszony, özvegy Baráth Gáborné szóltanul hallgatta Sárrikát. Valami végtelen bánat ültetett a szívében, mert minduntalan törülgette a szemét.

— Rossz fiu az édes leányom, rossz ember. Mert bizony itthon maradhatott volna, azért is, meg hogy segítsen az édesanyjának. De magamra hagyott s nekem egyedül kellett elviselni a sok csapást. Hogy a föld nem termett, mert tehetetlenségemben nem tudtam utána nézni, hogy az adót, meg a sok interest a banknak behajtották rajtam. Azonfelül ő is mindig csak pénzért zaklatott, meg hogy adjam el a földet, a szőlőt is mind. Jól írja, hogy nem jön haza, mert minék is jönne, ha nincs hova jöjjön?

Sárrika előtt elborult a világ. Ő felőle hívogathatta párját a sárga rigó, nyilhattak a kertben a tavaszi virágok, rájuk sem hederített.

— Hátha hazahívna a nagyszasszony, — kérlelte Baráthné, hátha eljönne, ha hívna?

— Hívtam. Amikor még volt hova, akkor sem jött, ma még ugy sem jönne.

— Irja, hogy értem, hogy hozzám jöjjön. — Elvesztette a Judithot, én helyettesíteni tudnám, még boldog is lehetne...

S a nagyszasszony még azon az estén irt a fiának.

Hogy nagyon várják haza, Sárrika is várja, ő is, a földek, az udvarház, meg egy sir ott az ákáczlombok alatt, amit fel kellene ujtani, mert bizony kitavaszkodott...

Baráth Sándor, amikor megkapta az édesanyja levelét, elolvasta, de azután ugy elte, hogy többé soha rá sem akadt.

Nem igen gondolt az otthonlétükkel, temérdek sok gondja volt másra, a vig kompániára, szép asszonyokra, kártyára, cigánymuzsikára.

Amig futotta.

Később hivatal után nézett s a szerencse kedvezéséből kapott is, jó zsiros, könnyű hivatal.

S azt hitte, hogy boldog.

Egy szép leány akadt utjába, azt akarta szeretni, folyton a nyomában volt, bejárta vele a szép olaszkont, a tengert, Párist, az egész kontinentet.

S a leány ugy játszott vele, mint macska az egérrel.

A szelid, jólelkű Baráth Sándorral, aki valamikor Judith oldalán példás családi életet élt, a csöndes faluban, a még csöndesebb udvarházban.

Rabja lett újabb szerelmének.

S amikor arra került a sor, hogy most már eddig s ne tovább, amikor Baráth Sándor is érezni kezdte, hogy véget kell vetnie a zaklatott életnek s megkérte a leány kezét

ügyi viszonyok közt van s mikor még a legszükségesebb gazdasági és szociális beruházásokra is csak uzsorakamat mellett tudunk állami kölcsönt szerezni. Évtizedek munkája fog kárba veszni s újabb évtizedek kellenek ahhoz, hogy mindazt kipótoljuk, ami elpusztul. Pedig ez csak a vagyoni konzekvenciája a háborúnak. A sok halott, a sok nyomorék, a sok özvegy, a sok árva, mind Aehrenthal államférfiúi nagyságát fogja hirdetni. S mindez miatt, egy semmiért. Hekubáért. Hogy a monarchia, amelynek Bosznia és Hercegovina fölötti uralmát eddig senkinek sem jutott eszébe kétségbevonni, most jogait, amelyet Törökországtól nehéz aranyokkal vásárolt meg, Szerbiával szemben is véres és költséges háborúval legyen kénytelen megvédeni. S hiába hangoztatja most Aehrenthal a békeszeretetét, az ódiomot nem veszi le róla senki, hogy rossz, ügyetlen politikája, erőszakosan, szükség nélkül idézte föl a háborút.

Az kétségtelen, hogy ha a hadüzenet megtörténik, mindenki becsülettel fogja megállani a helyét. De ez nem változtat azon a tényen, hogy sem Auszriának, sem Magyarországnak egyetlen polgára sincs, aki akarná a háborút s aki ne katasztrófától féltene a monarchiát. Mert ha a katasztrófa a harctéren nem is következik be, féltő, hogy bekövetkezik gazdasági téren.

Budapest, márczius 16.

A főrendiház holnap, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart a következő napirenddel: Elnöki előterjesztés; a házadóról; a tőkekamat- és járadék-adóról; az általános kereseti adóról; a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról; a jövedelem-adóról; a közszolgáltatások egyesített kezeléséről; a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatok és ezekkel kapcsolatosan az Országos Erdészeti Egyesületnek az adójavaslatokra vonatkozó kérvénye; a jegyzőkönyv hitelesítése.

Az alkotmánypárt értekezlete. Az alkotmánypárt holnap, szerdán este fél 8 órakor értekezletet tart. Tárnya: a esütörtökre kitűzött napirend.

— kosarat kapott, mert a leány soha nem szerette őt.

S ekkor feleszmélt.

— Hát ilyenek a mai leányok? Csak arra jó egy férfi, hogy mulattassa őket? Vége. Szakitok ezzel az élettel, s elmegyek vissza, a faluba.

S elment.

Egy szép napon beállított a roskadozó portára, meg sem irta, hogy jön, egyszerre ott termett.

Öreg édesanyja, a nagyasszony fogadta.

— Jól tetted, fiam, hogy hazajöttél, ám bár nem sok örömed fog telni abban, amit itthon látsz.

— Elgazdálkodom anyám s úgy fogok feledni.

— Feledni itt megtanulhatsz, mert lesz benne részed. Elfeledheted, hogy valamikor volt, amiben gazdálkodhattál volna, s elfeledheted azt is, hogy itt valamikor szerettek. A birtokból, amit édesapád hagyott reánk, alig maradt valami, ez a kert, a ház, meg egy kis szőlő; a többi elment. És elköltöztek azok is, akik szerettek. Judith is, Sárka is, az egész Zsóty familia.

Baráth Sándor szíve összeszorult.

— Akkor hát itt sincs semmi keresni valóm?

— Nines fiam, láthatod, hogy már itt nines számodra hely. Azt a sirt, a Judith sírját csak bizd reám, én elgondozom s te nézz utána, hogy valahol meg tudjál élni...

A politika világából.

Budapest, márczius 16.

Wekerle és Darányi a királyná!

— Közös minisztertanács a balkáni ügyekről. —

A miniszterelnök tárgyalásai.

Bécsben ma igen nagy jelentőségű tanácskozások folytak. Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter délelőtt együttes kihallgatáson jelentek meg a király előtt, délután közös miniszteri értekezlet volt, közben pedig Wekerle beható tárgyalásokat folytatott a közös és az osztrák miniszterekkel. A tárgyalások csaknem kizárólag a balkáni ügyekre vonatkoznak, bárha a belső politikai helyzetről is volt szó.

Wekerle Sándor miniszterelnök, akinek már tegnap este Csirszki német nagykövet estében, amelyen Szerényi József kereskedelmi államtitkárral együtt megjelent, alkalma nyílt báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel, valamint báró Bienenrth osztrák miniszterelnökkel érintkezésbe lépni, ma reggel mindenképpent Vértessy Gézának, az ő felsége személye körüli minisztérium államtitkárának látogatását fogadta. Délelőtt féltíz órakor Pranger József udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára látogatta meg a magyar miniszterelnököt, akivel a bankkérdésről konferált. Wekerle Sándor miniszterelnök ezután Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterrel tanácskozott s néhány perccel tíz óra előtt mindketten a Hofburgba mentek. Ő felsége tíz órakor a két államférfiut együttes kihallgatáson fogadta. Ez a kihallgatás kizárólag azokról a kérdésekről való jelentéstételre szorított, melyek a Romániával kötendő kereskedelmi szerződési tárgyalásokkal, valamint a többi balkáni államhoz való viszonyukkal állanak összefüggésben. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter e jelentése, melyet a királynak előterjesztett, körülbelül félóra hosszat tartott. A király a földmívelésügyi miniszter jelentését kegyesen fogadta. Darányi miniszter ezután eltávozott a Hofburgból és visszatért a bankgassei magyar palotába, míg Wekerle Sándor miniszterelnök a folyó politikai ügyekről és a belső helyzetről tett a királynak jelentést. Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása egy pár perccel tízenegy óra után véget ért. Wekerle ezután visszatért a bankgassei magyar palotába. Kihallgatásával a magyar belpolitikai helyzetben semmiféle változás nem állott be. Kizárólag folyó

ügyekről szóló jelentést terjesztett a király elé. Döntés céljából a miniszterelnök nem terjesztett elő kérdést a királynak. Wekerle miniszterelnök ezután meglátogatta Bilinski lovag osztrák pénzügyminisztert, kivel hosszabb ideig értekezett. Ezután báró Bienenrth osztrák miniszterelnöknél tett látogatást, akivel szintén hosszabb tanácskozást folytatott. E tanácskozások mindkét államot érintő függő ügyekre vonatkoztak. Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter háromnegyed tizenkét órakor a külügyi hivatalba mentek, ahol báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel közel egy óra hosszat tanácskoztak.

A délelőtt folyamán Szerényi József államtitkár hosszabb tanácskozást folytatott báró Schönaich Ferenc hadügyminiszterrel, majd fölkereste báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminisztert, akivel egy órán át tanácskozott. A délután folyamán Szerényi József államtitkár háromtól négy óráig Hoffmann Hugó altábornagy látogatását fogadta.

A külügyminisztériumban tartandó tanácskozást délután négy órára tüzték ki.

A közös miniszteri értekezleten részt vettek magyar részről Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képviseletében Szerényi József államtitkár; osztrák részről báró Bienenrth osztrák miniszterelnök, Bráf osztrák földmívelésügyi miniszter és Weisskirchner osztrák kereskedelemügyi miniszter. A jegyzőkönyvet Joanovics konzul vezette. Jelen voltak még magyar részről Otlik Iván államtitkár, az osztrák kereskedelemügyi minisztérium képviseletében Riedl Viktor osztályfőnök, továbbá az osztrák földmívelésügyi minisztérium képviseletében Sella miniszteri tanácsos, végül a külügyminisztérium részéről Roessler és Mihalovics osztályfőnök; ezek azonban a tanácskozásba nem vonattak bele.

A négytől háromnegyed hat óráig tartott tanácskozáson, mint illetékes helyről nyert értesülés alapján jelentik, teljes megegyezés jött létre a román szerződés dolgában a magyar és osztrák kormány között, még pedig olyan alapon, amelyen a Romániával való szerződés megkötése biztosítottnak tekinthető. A magyar és osztrák kormány közt létrejött ezen megegyezésnél megóvattak azok a szempontok, amelyek a magyar kormány a román szerződés tekintetében kinyilvánított.

A külügyminisztérium a délutáni értekezletéről a következő hivatalos kommunikét adta ki:

„Az értekezlet a bukaresti osztrák magyar követ legutóbbi jelentése alapján meg-

Élni! Nehéz szavak voltak ezek.

Baráth Sándor azonban nem ijedt meg az élettől.

Ujra visszajött, ide a nagy emberforgatagba, a tülekedésbe, a fővárosba s hivatalt vállalt, kicsit, de mégis olyat, amiből meg tudott élni.

A vidám fiúból azonban az idő gyors rohanása komoly férfiut faragott. Gyűlölni kezdte az asszonyokat, a bort, a mulatozást, s ahelyett szerényebb élvezetekre adta fejét. Dolgozott.

Olesó hónapos szobában lakott, egy nap sem költött volna el többet egy forintnál, hogy mire öreg lesz, azzal a kis pénzzel, amit élére állit, megtarthassa a kis falusi házat s gondozhassa a Judith sírját.

Fizetésének felét minden hónapban félretette.

S már volt is összegyűjtve pár száz forintja, amikor egy találkozás ezt is elvitte. Zsóty Sárkával találkozott.

A szép Sárkával, aki valamikor úgy várta őt haza.

A leány feltűnő eleganciával volt öltözve. Szép is volt, de arcának halovány pírja eltűnt s helyette beesett szemek, rizporozott ajkak jeleztek, hogy Sárka is változtatott az életén.

— Mi van magával? — kérdezte őt, Baráth.

— Semmi. Csak élek. Hivatalban vagyok, rá vitt a szükség. Szüleim elhaltak s

mint tudja, nem maradt utánuk vagyoni, sőt anyyi sem, amiből sokáig élhettem volna.

— S milyen hivatalban van?

— Jó hivatalban, de ahol mégis nagyon kell vigyáznom magamra, mert férfiak közt vagyok.

Baráth Sándor lelke megtelt keserűséggel.

— És meg bir élni a hivatalból?

— Szegényesen, de megbírok, jók hozám a főnökeim, olykor kijut valami kis ajándék is...

Baráth tisztán látott.

— És maga elfogadja azokat?

— Mit tegyek, élni csak kell, meg néha mulatni is.

— S mulat?

— De mennyire. Oh, mert tudom, hogyan kell egy szép leánynak kihasználni az életet...

— Hát ennyire jutottunk?

— Lásna, ennek is maga az oka. Ha amikor vártam, epedve lestem hazajövetelét, csak egy biztató szót irt volna, ma minden másként lehetne.

Baráth Sándorral egyet fordult a világ s bele kellett egy lámpavasba kapaszkodnia, hogy el ne essen.

Zsóty Sárka úgy hagyta őt ott az utcza forgatagában, s tovább suhant egy hivatalbéli ismerősével.

vitatta a Románia irányában való kereskedelempolitikai helyzetet és ennek méltányolását az osztrák és a magyar kormány között történt meg egyeztetés alapján a kereskedelmi tárgyalások folytatásával megbízott bukaresti követnek megadta a végleges utasításokat.

Az osztrák és a magyar kormány a Romániával kötendő kereskedelmi szerződés tekintetében való meg egyeztetése biztató reményre nyújt arra, hogy a külpolitikai helyzet egyéb téren is mielőbb tisztázódni fog.

A romániai szerződésre nézve az osztrák és a magyar kormány közt történt a teljes meg egyeztetés a legvilágosabb czáfolata azon híreszteléseknek, amelyek *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter lemondásáról kertgenek. E híresztelések teljesen alaptalanok.

A külügyminisztériumban tartott értekezlet után *Wekerle* Sándor és báró *Bienert* miniszterelnökök, valamint *Bilinski* lovag, osztrák pénzügyminiszter egy óra hosszat tartó beszélgetést folytattak báró *Aehrenthal* közös külügyminiszterrel. Ebben az eszmecsereben szóba kerültek elsősorban az utóbbi időben előtérben állott pénzügyi kérdések, főleg a Törökországgal való meg egyeztetés finanziaális rendezése. E beszélgetés során kétségtelemül megvitatották azokat a kérdéseket is, amelyekben a Balkán-államokkal, kiváltképpen Romániával való kereskedelempolitikai viszonyunkra nézve legközelebb állásfoglalásra lesz szükség. E konferencián, amelynek jellege teljesen feszelen volt, természetesen határozatot nem hoztak. *Wekerle* Sándor miniszterelnök esti hét órától a közös pénzügyminisztériumba ment, ahol báró *Burián* István közös pénzügyminiszterrel hosszabb ideig tanácskozott, azután gróf *Zichy* Aladár és *Darányi* Ignác minisztereknek, *Szterefy* József államtitkárnak és *Pranger* József udvari tanácsosnak, az Osztrák-Magyar Bank vezérigazgatójának társaságában a Sacher szállóban megvacsorázott. Ejjeli 10 óra 50 perczkor *Wekerle* miniszterelnök visszatért Budapestre, míg *Darányi* földművelésügyi miniszter holnap délelőtt hagyja el Bécsét.

A magyar kormány a minapi miniszteri tanácsban megállapította azt az álláspontot, amelyet a Romániával való kereskedelmi szerződési tárgyalás dolgában elfoglalt. Ez a tárgyalás oly stádiumba jutott, amely elkerülhetetlenné teszi, hogy a tárgyalók számára új utasításokat adjanak, miután azok az engedelmények, amelyeket a monarchia följárult, nem látszanak elégségesnek. Most meg kell állapítani azt a határt, ameddig Ausztria-Magyarország Romániával szemben elmehet. Erre vonatkozólag a magyar kormány azon az állásponton van, hogy első sorban Magyarország kívánságai mértekadók, minthogy a huskivitel kiváltképpen a magyar mezőgazdaságot érinti. *Darányi* a mai kihallgatáson jelentést tett a királynak arról, hogy a magyarországi agráriusok óhajtsáit mennyire kell respektálni. A király ebben a tárgyban megakart hallgatni a magyar szakminiszter véleményét. A magyar földművelésügyi miniszter lemondásáról szóló hírek teljesen alaptalanok. *Darányi* tovább is részt fog venni a kereskedelempolitikai kérdésekkel kapcsolatos tárgyalásokon. *Wekerle* miniszterelnök ma jelentést tett a parlamenti helyzetről, amelyben nem várható változás. *Wekerle* kihallgatása után azt mondta, hogy csak a rendes jelentéstől volt szó s hogy semmi irányban sem kérte a király döntését. Abban a tanácskozásban, amelyet *Wekerle* ma délnben báró *Bienert* és *Bilinski* lovaggal folytatott, a bank-tárgyalásról is volt szó. Mind a két kormány szeretné, ha a bankelődök mentül előbb btefejeznék tárgyalásukat, hogy aztán megkezdhesék a közvetlen tárgyalást, ami legközelebb április első felében meg fog történni. Ha *Kossuth* Ferenc egészsége addig nem áll helyre, akkor a tárgyalást Budapesten folytatják.

Egy bécsi estilap munkatársának ma

délután alkalmá volt egy magyar politikussal beszélnie, aki be van avatva a magyar kormány intenczióiba s következőket mondta a hírlapírónak: Magától értetődik, hogy a külpolitikai helyzet aggasztó voltára való tekintettel a belpolitikai ügyekben ma semmi döntés nem következett be. A nemzetközi helyzet sokkal komolyabb, semhogy a belpolitikai helyzetet nem befolyásolná. Már ebből a szempontból is nyilvánvaló, hogy mindenféle miniszterválság-hírek és elsősorban az a híresztelés, hogy a magyar kormány egy tagja azért jött Bécsbe, hogy a lemondását az uralkodó elé terjeszse, alaptalan koholmányok.

A mai közös miniszteri tanácskozás kizárólag a román kereskedelmi szerződéssel foglalkozott és teljesen kielégítő eredményre vezetett. A konferencián résztvevő kormányfőrfiak egy értelműen azt vallják, hogy a ma elhatározott feltételek lehetővé teszik a Romániával kívánatos kereskedelmi szerződés megkötését és egyáltalán nem lehet attól tartani, hogy azzal kapcsolatban Magyarország belpolitikai kérdéseiben további konzekvenciák fognak bekövetkezni, különösen nem a földművelési miniszter állásában, mert a magyar kormány tagjainak véleménye szerint a Romániának adott kedvezmények, ha tulmennek is az addigi crediti határokon, összeegyeztethetők Magyarország gazdasági érdekeivel. A mai közös miniszteri tanácskozásnak első következménye az lesz, hogy diplomáciai uton újból megindulnak a tárgyalások a bukaresti kormánnyal és remélhetőleg rövid idő alatt létre fog jönni a kereskedelmi szerződés.

Beavatott körökben mondják, hogy a differenzia Románia követelése és az osztrák-magyar monarchia álláspontja között 20.000 darab marha bevitele volt és valószínűleg kölcsönös engedékenységgel sikerülni fog az eltérést kiegyenlíteni oly módon, hogy a monarchia körülbelül 80.000 darab levágott marha kontingensének beozatálában fog megállapodni a román kormánnyal.

Budapest, márczius 16.

A Fejérváry-kormány védekezése. A „Kel. Ért.” jelenti: A képviselőház csütörtöki ülésében tudvalevőleg tárgyalás alá veszik az igazságügyi bizottságnak a Fejérváry-kormány megbélyegzésére vonatkozó jelentését. Az esetre, ha, ami kétségtelen, a képviselőház a bizottság javaslatát elfogadja, legközelebb mintegy válaszul meg fog jelenni *Lányi* Bertalan volt igazságügyminiszternek sokat emlegetett műve, mely a Fejérváry-kormány egész történetét, elejétől végig okmányokra támaszkodva fogja tárgyalni. A mű, mely most szedés alatt van, vasikos könyv lesz, 30—40 iv terjedelmű és egyidőben magyar és német nyelven fog megjelenni.

A konzulág köréből. A király a külügyminiszter előterjesztésére jóváhagyta, hogy *Sarnfeldi* lovag *Maurig* Ernő II. osztályú főkonzul Londonból Varsóba helyeztessék át és *Felner* van der Aul *Alfonz* II. osztályú főkonzul, a londoni nagykövetséghez kereskedelemügyi irodaigazgatóvá való kinevezése mellett, főkonzulhelyettesként Londonba hívassék meg, egyszersmind *Pereki* Nuber Sándor II. osztályú főkonzulnak *Csikagó*ból Newyorkba való áthelyezését, valamint *Szilvestri* Hugó konzulnak a esikagói főkonzulátus vezetésére és báró *Pusztakéri* Forster Pál alkonzulnak a klevelandi alkonzulátus vezetésére való meghívását is jóváhagyta, *Cavaliere* Giovanni Cesare Majoni, Zárába kinevezett olasz királyi konzul kinevezési okmányához a legfelső exequaturt megadta.

Szabolcs vármegye az önálló bank mellett. Nyiregyházán Szabolcs vármegye törvényhatósága gróf *Vay* Gábor főispán elnöklésével ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen *Hrabovszky* Guidó orsz. képviselő a vármegyei függetlenségi párt alelnökének indítványára elhatároz-

ták, hogy az önálló magyar nemzeti bank felállításának érdekében feliratot intézzenek a képviselőházhoz és a kormányhoz, és hogy a felirat támogatására az összes törvényhatóságokat megkeressék.

A magyar hadsereg ellen.

— *Bienert* miniszterelnök beszéde. —

Bécs, márczius 16.

A Reichsrath mai ülésén az ujonczjavaslat vitája folyamán *Bienert* miniszterelnök a hadsereg mostani szervezete mellett rendkívül fontos kijelentéseket tett. Szerinte ez a szervezet meg nem változtatható, mert érintené a harci képességet, az egységet és a hadi teljesítés erőit. A jelen idő a legalkalmatlanabb az új rendszer keresésére, mert a hadsereg csak mai egysége mellett lehet a monarchia oltalmazója, és függetlenségének megvédője. Ez a hadsereg szolgál alapul a nemzetközi helyzet és a béke czéljának megóvására.

Bienert beszédét a Reichsrath sűrű helyesléssel fogadta.

Részletes tudósításunk ez:

A reichsrath mai ülését a szokott időnél egy órával előbb nyitották meg.

Pattai elnök mielőtt áttért a napirendre, megintette a szólásra feliratkozott képviselőket, hogy beszédeiket fogják lehetőleg rövidre, mert a közeli napokban az államosítási javaslatot, mely szintén időhöz van kötve, is le kell tárgyalni és a határidőn belül a főrendiházat is abba a helyzetbe kell juttatni, hogy a javaslathoz állást foglalhasson. Az elnök figyelmeztette a képviselőket a lapoknak a külpolitikai eseményekről szóló távirataira és így folytatta:

— *Valami van a levegőben!* Most nincs idő hosszú vitákra és kérem az urakat, hogy az ujonczjavaslat megvitatásánál csak a legszükségesebbekre szorítkozzanak.

A képviselők az elnök e felszólítását nagy figyelemmel hallgatták.

Az ujonczjavaslat folytatódó tárgyalása folyamán *Hribar* képviselő hangsúlyozza *Stürgkh* és *Hohenburg* meghívását a kabinetbe, egyesek kivívásnak tekintik. A külügyi helyzetről szólva, azt mondja, hogy nem lehet rossz néven venni Szerbiától, ha a jelen pillanatot kedvezőnek tartja, hogy egyszersmindkorra kiszabaduljon szorult helyzetéből. Sajnálná, ha a monarchia nem ragadna meg minden eszközt arra, hogy a háborút kikerülje. Szerbia megérdemli, hogy módot adjanak neki a szabad fejlődésre, Ausztria-Magyarország a lehetőség nyújtásával jó szomszédra tenne szert és Európa rokonszenvét nyerné meg a maga számára. A magyaroknak kapóra jönne egy véres nemzetközi konfliktus, mert azt remélik, hogy az általános zavarban kivívhatják függetlenségüket. Utána báró *Bienert* miniszterelnök szólalt fel.

Bienert a magyar hadsereg ellen.

Szerbia válasza, — ugymond, — amelyet legutóbbi lépésünkre adott, nem felelt meg várakozásunknak. Szerbiának a legelőzékenyebben akartuk kezünket nyújtani, hogy módot adjunk neki velünk szemben, hogy velünk szemben Boszniát és Hercegovinát illető politikájának változásáról és gazdasági viszonyunk folytatásáról világosan nyilatkozzék. Erre a határozott kérdésre a szerb kormány nem adott kielégítő választ. Semmi esetre sem leszünk abban a helyzetben, hogy Szerbia igazi szándékainak kielégítő tisztázása előtt Szerbiával a gazdasági kérdéseket illető tárgyalásokba lépjünk. Miután a külügyminisztérium folytatja tárgyalásait Szerbiával, szólónak e rövid nyilatkozatra kell szorítkoznia.

Teljesen elfogulatlanul áll szemben minden nemzetiséggel vagy párttal.

Nyugodt lelkiismerettel kijelenthetem — ugymond — hogy jó szándékaink mindennemű meggyanúsítása helytelen megítélés eredménye lehet csupán. A véderő szervezésére vonatkozólag kijelenti a miniszterelnök, hogy a hadsereg szervezete

nem változtatható meg. A reformálás lehetősége első sorban a katonai terhek lehető mértékben való megkönnyítésén van, amely azonban természetesen nem érintheti a hadsereg harcászati képességét. (Helyeslés.) Nem tagadható, hogy a nép kívánságainak kiélegetése tekintetében az utóbbi évben sok minden történt és ebben a tekintetben a hadügyi vezetőség a jövőben is szívesen lesz előzékeny a népképviselőkkel szemben. E törekvések elé, sajnos, már évek óta állampolitikai természetű akadályok gördülnek. A miniszterelnök emlékeztet az urakházában tett nyilatkozatára, amely szerint minden újítás nélkülözhetetlen előfeltétele az volt, hogy a hadseregnek sem egysége, sem harcászati képessége, sem haditelejesítő képessége nem szabad hogy befolyásoltassék. (Élénk helyeslés.) Változtatlanul megnyugtathatom önöket, hogy hadügyi kérdések csak az alkotmányos tényezők beleegyezésével lesznek megoldhatók és hogy a tekintetben törvény és szolgáltatások által jól megokolt befolyásunk teljes egészében érvényre fog jutni. Minden más időpontnál alkalmatlanabb a jelen pillanat arra, hogy a hagyományos rendszer helyébe új rendszert keressünk és bizonytalanságot vigyünk oda, ahol mindenki bizonyosságot lát szükségesnek. Legmélyebb meggyőződésem, hogy a véderőnek magában bízva, szilárdnak és erősnek kell lennie és ehhez első sorban az egységesség fenntartása szükséges, mert egyetlen más formában sem tud a dunai monarchiában lakó számos népnek biztos, szilárd oltalmazója lenni. Egy állam, amely annyi különböző népből van összetéve, csak akkor közelítheti meg a nemzetileg egységes közösséget, ha katonai tekintetben egységes és erre az egységre kell a monarchia népeinek törekedniük és ezt kell megőrizniük, ha a nagyhatalmasság biztonságát és függetlenségét akarják élvezni. (Helyeslés.) Ebben van hadseregünk tulajdonképeni nagy jelentősége, amennyiben alapjául szolgál nemzetközi helyzetünknek és szövetségi képességünknek, vagyis oly intézmény, amely érintetlen közösség mellett a béke megvédésének célját szolgálja. (Igen helyes.) Minél inkább talál a felfogás elismerésre, annál gyorsabban fogjuk legyőzni azokat az akadályokat, amelyek eddig népszerű reformok elé gördültek. Ezért az a meggyőződésem, hogy a t. Háznak teljes megnyugvással ajánlhatom a javaslat lehető leggyorsabb elintézését. (Élénk helyeslés és taps.)

Udrzall tiltakozik gróf Sternberg tegnapi kijelentése ellen, amely az orosz rubel Csehországban való vesztes hatásáról szólott. Szóla kötelességének tartja az egész cseh szövetség nevében egészen határozottan kijelenteni, hogy a szövetség egyetlen tagjának sem volt sohasem tudomása az orosz rubelnek Csehországban való hatásáról. A miniszterelnök fejtegetésével szemben hangsúlyozza szóla, hogy az egyes nemzetiségek egyáltalában nincsenek a reális viszonyoknak megfelelő módon a jelen kabinetben képviselve. A hadi készülődésekre vonatkozólag megjegyzi szóla, hogy egyrészt a barátra való tekintettel fegyverkezünk, hogy neki tessünk, másrészt az ellenségre való tekintettel, hogy neki imponáljunk.

A szóla holnap folytatja fejtegetéseit, miután az ülést 3 órakor a vasutügyi bizottság ugyenezen időre kitűzött fontos ülésére való tekintettel be kellett rekeszteni.

Legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor.

KÜLFÖLD.

Az osztrák vasutak államosítása. Bécsben a vasutügyi bizottság ma délután ülést tartott, amelyen a Nordwestbahn és a Staatseisenbahengesellschaft vasuti vonalainak államosítására vonatkozó javaslatoknak általános tárgyalását kezdték meg. **Urb**a vasutügyi miniszter hangsúlyozza, hogy a javaslatot legjobban az indokolja, hogy majdnem az összes szónokok elismerték, hogy a javaslat az adott körülmények között elérhető legelőnyösebb feltételeket tartalmazza. Az Államvasutársaság vonalainak államosítására vonatkozó egyezményt

illetőleg az elsőbbségi kötelezvények átvétele tekintetében a miniszter koncedálja, hogy elvben egy másik megoldási módzat előnyösebb volna, ha az lehetséges lett volna. Azonban az elsőbbségi kötelezvények átvétele révén az államkincstárnak effektív veszélytől nem kell tartani, mert az elsőbbségi terhek azon része, amelyeket az állam nem vesz át, oly csekély, hogy a társaság szabad vagyona a bányák jövedelme és a magyar járadék bőven fedezi. Az arany-árszámítás sem adhat nyugtalanságra okot, habár igaz, hogy a tekintetben az állam bizonyos kockázatot vállal.

A Törökországgal kötött megegyezés. A Moniteur Orientale értesülése szerint az entente jegyzőkönyv tárgyalásakor az albán képviselők a következő követeléseket fogják felállítani: Ausztria Magyarország biztosítsa Törökország szuverenitását Novibazár szandságot illetőleg, ami nem sérti Törökországot, hanem az európai béke biztosítására szolgál. Az entente jegyzőkönyv jelentse ki, hogy a monarchia a katolikus albánok felett nem bír protektorátussal, ami különben is sértené az ország méltóságát. A két és fél millió török fontot nem a török állami birtokok megváltása fejében fizeti a monarchia, hanem a boszniai emigránsok törökországi letelepülésének költségeire. Mondja ki az entente jegyzőkönyv, hogy a monarchia hatóságai a boszniai emigrációt nem fogják akadályozni. A jegyzőkönyv ne csak a boszniai birtokjogát, hanem birtokaik szabad kezelését is garantálja, annál is inkább, mert a jegyzőkönyv erre vonatkozó szövege zavaros. A képviselők kifejtik, hogy ha követeléseiket nem teljesítik, tiltakozni fognak a tökéletlen jegyzőkönyv elfogadása ellen. A porta, kamara és szenátus köreinek egybehangzó nézete szerint az aláírt entente jegyzőkönyv változatlan parlamenti elfogadása biztosnak látszik.

A дума ülése. A дума mai ülésén folytatták az igazságügyi költségvetés vitáját. A szociáldemokraták kijelentették, hogy elvben egyetértenek a lengyel klub javaslatában foglalt kívánsággal, mégis ellene kell szavazniuk, mert a szociáldemokraták elvetik az igazságügyminisztérium költségvetését. Erre a obbpárt, a nacionalisták, a mérsékelt jobb, a szociáldemokraták, a munkáscsoport és a centrum szavazataival elvetik a javaslatot.

A német bortörvény. Berlinből írják: A kormány harmadik olvasásban elfogadta a bortörvényt. Azt a rendelkezést, amely szerint külföldi borokkal házasított német borokat nem szabad mint német borokat megjelölni, elvetették. A kettős megadózás megakadályozására vonatkozó törvényjavaslatot a második olvasásban elhatározott értelemben fogadták el. Ezután rövid vita után a bizottsági javaslatnak megfelelően elfogadták a birodalmi haditörvények költségvetését, mire a birodalmi hadsereg költségvetését vették tárgyalás alá.

Az angol tengerészeti költségvetés. Mac Kenna, az admirális első lordja, ma terjesztette be az alsóházban a tengerészeti költségvetést. Ez alkalommal kifejtette, hogy nagyon elismeri azt, hogy a költségvetést alaposan kell megindokolni, mielőtt a kormány arra kéri a parlamentet, hogy szavazza azt meg. Szívesen hozzájárul a béke, a kiadások csökkentése és a reformok politikájához és senki se higgye, hogy a kormány szívesen vállalja a felelősséget a költségvetésért. Vannak azonban esetek, amikor a legtaparékosabb ember is áldozatokat kénytelen hozni. Az ország biztonsága felette áll minden áldozatnak. (Helyeslés.) Akármennyibe is kerül, az ország biztonsága felől gondoskodni kell. Axioma, ugymond, hogy helyzetünk, birodalmunk egyes részeinek kiterjedése és földrajzi helyzete, kereskedelmünk nagysága arra készítetnek, hogy megfelelő nagyságu flottáról gondoskodjunk, hogy partvédeinket az invázió veszedelmétől és birodalmunkat bármily ellenséges támadás ellen biztosítsuk és kereskedelmünket megóvjuk attól, hogy háboru esetén megsemmisítsék. Angolország előre nem állapíthatja meg a flotta-kiadások határát. E határt az idegen hatalmak flotta-építésében észlelt haladás állapítja meg, épp ezért a költségvetés megállapításánál kénytelen volt a külföld tengerészetének haladását figyelemmel kísérve, a

számításokat ezen az alapon megcsinálni. Egyes hatalmak nagy mértékben növelik tengeri haderejüket, de egy állam sem oly tempóban, mint Németország. Kifejti ezután, hogy ha számításainál a most említett hatalom szolgál zsinórmértékül, a Ház bizonyára tudni fogja, hogy ezt csakis ugynevezett arithmetikai tekintetből teszi, anélkül, hogy nézetének és érzelmeinek egyéb kifejezést adna, hacsak nem azt, hogy tiszteletteljes csodálattal adózik Németország tengerészetének adminisztratív fejlettsége és kiváló képességei irányában.

Vádak Castro ellen. Karakaszból jelentik, hogy Parodos Manuel az országos törvényszéknél büntető eljárást indítványozott a volt elnök ellen. Azt állítja, hogy Castro bűnös abban, hogy megegyeztetten Antonio Parodos tábornokot és több társát, kik 1907-ben forradalmat kíséreltek meg, de az elnök csapatai elfogták őket és pár nap után valamennyit főbelőtték. A panasos azt bizonyította, hogy Castro betegyéből rendelte el a halálbüntetést, követeli kiadatását és 15 évi börtönre ítéletét.

A finn parasztközégek szervezete. Pétervárról jelentik, hogy a hó 13-iki csári ukáz megerősítette a finn országgyűlés által a parasztközégek szervezeteire vonatkozó törvényjavaslatot. Az ukáz rámutatott arra, hogy a törvényjavaslat tulajdonképen nem is lett volna a csárnak előterjeszhető, mert már feloszlott országgyűlés alkotta. A finn szenátus az ó-finnek szavazatai ellenében elhatározta, hogy az orosz csárt arra kéri, ne tessese közzé ezt a törvényjavaslatot.

A török-bolgár viszály. Pétervárról jelentik: A török-bolgár viszály elintézésére tett orosz pénzügyi közvetítőjavaslat alapján Rifaat pasa török külügyminiszterrel folytatott tanácskozások egy jegyzőkönyv aláírásával értek véget, melyet azonban véglegesen csak a két kormány hagyhat jóvá. E jegyzőkönyv főbb pontjai a következők: A Bulgáriával szemben támasztott török igények, melyeknek összege 125 millió frankban állapították meg, végleges kiegyenlítésének megkönnyítésére elengedi az orosz kormány Törökországnak azokat az orosz hadikárpótlás fejében fizetendő évi részleteket, amelyek elegendők volnának, hogy Törökország a jelzett összeget a török hitelviszonyok mai feltételül és az európai pénzpiac mai helyzete mellett fizethetne. A megegyezés számol Törökország szempontjából azon lehetőséggel, hogy a legközelebbi időben az egész az elengedett részletek levonása után fenmaradó hadikárpótlási összeget szintén tőkésítés útján egyszerre törlessze, de csak abban az esetben, ha ez az operáció 4%-al alpari lehetséges, vagy pedig később a két kormány között létrehozandó külön megegyezés alapján. Törökország a maga részéről késznek nyilatkozik nem ellenezni Bulgária függetlenségének elismerését, mielőtt a jelzett pénzátszámolás és a többi vitás török-bolgár kérdés rendezve lesz. Az egész 125 millió frankos összegben befoglaltatik a keleti vasutársaság kártalanítása is a bolgár kormány igazgatásába átvett vasutvonalért.

A perzsa forradalom. Az országban uralkodó állandó forrongásra való tekintettel a sah intézkedéseket tett az ország megnyugtatóására. Szaid Es Saltaneh elnöklésével a szahból a minisztertanács ülést tartott, amely kimondotta, hogy különböző osztályhoz tartozó polgárokat megbíz az alkotmány alapelveinek kidolgozásával. A sah erre hozzájárult 60-70 tagból álló polgári tanács kinevezéséhez, mely a legközelebbi napokban kezdi meg működését. Tegnap a sah két óra hosszáig tartó tanácskozást folytatott az orosz ügyvivővel.

A holland parlament megnyitása. Hágából táviratozzák: A hivatalos lap a királynő kéziratát közli, amelylyel a parlamentet péntekre ülésre hívja egybe, hogy tanácskozzék azon az alkalommal benyújtandó törvényjavaslatról, amely az esetleges trónörökös kiskorúsága alatt való régenségről szól.

Mozgósítottunk.

— Ultimátum előtt. —

Aehrenthal külügyminiszter tegnap kijelentését, hogy szükség esetén Szerbiára erősebb katonai nyomást fognak gyakorolni, ma már nyomon követte a cselekvés. Boszniát és Hercegovinát megszállva tartó 15-ik hadtestet ma mozgósították. A mozgósítási parancsot nyomban végrehajtották és az egész monarchiából Boszniába rendelték azokat a tartalékosokat, akik a 15-ik hadtestet alkotó csapatok kötelékébe tartoznak. A tizenötödik hadtest tudvalevőleg a monarchia haderejét képező tizennégy hadtest csapatrészeiből van összeállítva, úgy, hogy ennek a hadtestnek a mozgósítása kihatással van Ausztria és Magyarország egész területére.

Ez volna tehát egyenlőre a felelet Szerbia tegnapi jegyzékére. Ezen a katonai intézkedésen kívül azonban külügyi hivatalunk komoly diplomáciai lépést is tesz Belgrádban. Gróf Forgách záros határidő alatt nyílt és egyenes választ fog követelni a monarchia első jegyzékére. Követelni fogja, hogy Szerbia ismerje el Bosznia és Hercegovina annexiójának tényét, anélkül, hogy rekompenzációkért a nagyhatalmakhoz appellálna és hogy hadseregének további fegyverkezését rögtön szüntesse be, mindazokat az intézkedéseket pedig vonja vissza, melyek alkalmasak arra, hogy Szerbia béketörékvését kétségbe vonják. Gróf Forgáchnak ez az utolsó lépése az ultimátum jellegével bír, mert amennyiben Szerbia nem adna kielégítő választ, bekövetkezik az utolsó aktus, a diplomáciai érintkezés megszakítása, melyet nyomon követ majd a fegyveres elintézés.

Az ultimátum átnyújtásával egyidőben valószínűleg nagyobb katonai intézkedéseket fog tenni a monarchia. Arról van szó, hogy a boszniai hadtesten kívül még mozgósítani fogják az erdélyi 12-ik, a temesvári 7-ik, a zágrábi 13-ik, a budapesti 4-ik és a gráci 3-ik hadtestet. Ez akkora haderő, mely teljesen elegendő ahhoz, hogy a szerbeket jobb észre térítse. E hadtestek a honvédségen kívül száznolczzvan gyalogsági zászlóaljából, husz tüzérezredből és hatvan lovasszázadból álló hadsereget képviselnek. Ha hozzávesszük még e hadtestek kötelékébe tartozó husz honvédgyalogezredet, akkor a monarchia összhaderejének több mint egyharmada, körülbelül négyszázezer ember szállna szembe Montenegró és Szerbia haderejével.

Szerbia papiron háromszázezer embert tud hadba állítani. Tényleg azonban aligha hoznak össze többet kétszázezernél. Ha ehhez hozzávesszük Montenegró harminczötezer emberét és a bandákat, akkor az egyesült szerb-montenegrói hadsereget a legjobb esetben háromszázezer emberre becsüljük. De ezt a számot is csak akkor képes Szerbia és Montenegró hadba állítani, ha minden

fegyverfogható embert, tehát a népfelkelést is fegyverbe szólítják.

Igen megbízható helyről kapott értesülésünk szerint az ultimátum átnyújtásával egyidőben megkezdik a már említett hadtestek mozgósítását. A boszniai hadtestet azért mozgósították ma, mert a hadvezetőség attól tart, hogy a szerbek esetleg meglepő támadást terveznek Bosznia ellen. Szerbia ugyanis rendkívül kedvező körülmények között mozgósíthat a Drina-vonal irányában, úgy, hogy tulerővel támadhatna a határőrző csapatainkra, melyeknek kellő időben való megerősítését nagyon kelleltetnék a boszniai kedvezőtlen vasúti viszonyok. A Boszniában levő zászlóaljak hadilétszámra való emelése által azonban közel százezer ember védené a határt, mely haderő meglepetés esetén is képes lesz addig megtartani pozícióját, míg a hadvezetőség kellő számú erősítést küld.

Ez a helyzet ma és ha a szerbekben nem kerekedik felül idejekorán a józan ész, nehány nap múlva átveszi a diplomácia működését az osztrák-magyar hadsereg.

A boszniai hadtestet mozgósították.

Varjassy Lajos Arad város polgármestere ma délelőtt a következő táviratot kapta a honvédelmi minisztériumtól:

A város közönségének, Arad. Az 1909. évi 3376. előki számu rendeletem képes tudatom, hogy *ő felsége a Boszniában, Hercegovinában elhelyezett, illetve oda helyező csapatoknak nagyobb létszámra való kiegészítését elrendelte. A megérkezendő fehér színű behívó jegyek a leggyorsabban kézbesítendőek.* Jekelfalussy.

Varjassy Lajos polgármester kijelentette, hogy tudomása szerint öt korosztályt fognak behívni a VII. hadtest területén. A vármegye területén nyomban megtették a megfelelő intézkedést. Az aradi ujságok külön kiadásban adnak hírt a honvédelmi miniszter rendeletéről.

A nagyváradi rendőrség ma reggel óta kézbesíti a katonai meghívókat és intézkedett, hogy holnap plakátokon tudassa a VII. hadtest mozgósítását. Ma reggel tizennyolcz társzékéren eleséget vittek az állomásra, ahol vasúti kocsikba rakták. Az egész városban nagy az izgatottság. A lapok külön kiadásban tudatják a mozgósítást.

Több hadtest mozgósításának hírének következőkép ezáfolják meg:

Nincs még mozgósítás! Egyelőre csak egy rendeletről van szó, hogy a boszniai csapatokat hadilétszámra emeljék. És ezt a rendeletet foganatosítják a mai napon az egész országban. Ha azonban Szerbia egy héten belül meg nem hátrál, akkor jön a mozgósítás!

A monitorok utra készen.

Nauter Henrik lovag korvetkapitány ma este hét órakor Bécsből Budapestre érkezett és rögtön az

óbudai hajógyárba hajtattott. *Ott maga köré gyűjtötte a monitorok tisztjeit és közölte velük a tengerészeti parancsnokság rendeletét, mely szerint a monitorok a legszigorubb készenléteket tartásák fenn. A hajókról senkinek sem szabad távozni, mert mihelyt a parancsnokság sifirozott távirata megérkezik, a monitorok azonnal indulni fognak. Nauter lovag lepecsételt parancsot hozott magával, melyet azonban az összes parancsnokok jelenlétében csak akkor bonthat föl, amikor a monitorok az Aldunára érkeznek.*

Szerbia kész a háborúra.

Belgrádi jelentés szerint a Drina-határon be van fejezve a szerb hadsereg koncentrációja. *Ugy a rendes hadsereg, valamint a bandák készen vannak arra, hogy Boszniába betörjenek. Péter király holnap elutazik a Drina vidékére.*

Zsifkovics hadügyminiszter az öt szerb hadosztály vezérkari főnökeit távirattal Belgrádba szólította, ahol tegnap kezdődött meg a haditanács tanácskozása, amelyet ma folytattak. A tanácskozásban a vezérkari főnökök kivül részt vett a hadügyminiszter, a nagy vezérkar főnöke, Putnik tábornok, a dunai hadosztály parancsnoka és több nyugalmazott tábornok és ezredes. *Ebben a tanácskozásban állapítják meg véglegesen a hadi tervet.*

Az összes szerb lapok elkerülhetetlenek mondják a háboru kitörését és fölszólítják a kormányt, hogy még akkor se engedjen, ha Ausztria-Magyarország ultimátumot intézne Szerbiához.

Szerajevóból jelentik, hogy a határról érkező hírek szerint Szerbiában rendkívüli események történtek. *A szerb határ mentén márczius első napjától fogva feltűnően megerősítették a határőrséget s azóta folytonosan összevonják a csapatokat és bandákat. A Sabáctól Sardanbanjeig vezető keskenyvágányu vasut építésén újjel-nappal dolgoznak a katonák s egy vonalon már megindult a forgalom. A szerb csapatok haderejét, amelyeknek egyrésze khaki egyonruhát visel, körülbelül 20,000 emberre teszik. Tegnapelőtt Lipnica környékén erős géppuska-durrogást hallottak. A boszniai oldalon nyugalom van, de nagy a feszült várakozás. A belgrádi sajtóiroda megezáfolja azt a hírt, hogy Péter király a Drina vidékére készül. A király Belgrádban van.*

Az utolsó lépés.

Ausztria-Magyarország választ a szerb jegyzékre még e hét folyamán elküldik Belgrádba. Ausztria-Magyarország ebben a jegyzékben ki fogja jelenteni, hogy a szerb válaszigyzékből éppen a legfontosabb pontra hiányzik a felelet. Ausztria-Magyarország tehát ennél fogva fölszólítja a szerb kormányt, hogy erről a pontról világosan és minden kétértelműséget kizáró módon nyilatkozzék. A „Vossische Zeitung“ bécsi levelezője beszélgetést folytatott a bécsi külügyminisztérium egy magasrendű diplomatájával, aki az ujságíró előtt következőleg nyilatkozott:

— A legközelebbi napokban még egy utolsó jegyzéket fogunk Szerbiához intézni és igen komoly és félre nem érthető formában fölvilágosításokat fogunk kérni Szerbiának monarchiánkhoz való viszonyáról. Mi azt követeljük, hogy Szerbia a fegyverkezéseket és a csapatok összevonását előbb szüntesse be, mert csak akkor lehet a gazdasági téren tárgyalásokat folytatni, ha azok sikeres folytatásának előfeltételeként a szerb hadseregben a leszerelést keresztülvizsik. *A szerb kormánynak legfőleg egy heti időt fogunk adni arra, hogy erre a felszólításra válaszoljon. Ha Szerbiának ez a válasza sem lesz kielégítő, akkor többé nem lesz már mód arra,*

hogy a békét fentartsuk. Megvallom, nem sok kilátásunk van arra, hogy Szerbiának ez a válasza kielégítő lesz. A szerbek, úgy látszik, abban a hitben élnek, hogy bármiként alakuljanak is a dolgok, Szerbia számíthat Oroszország támogatására. Hogy igazuk lesz-e ezzel a felfogásukkal, az persze más kérdés.

A hangulat Szerbiában.

Belgrádban és országszerte is kedvező benyomást tett a kormány válasza. A hangulat lelkes és mindenfelé azt várják, hogy egy-két napon belül bekövetkezik a határozat, noha a mostani kereskedelmi szerződés még e hónap végéig érvényes. A kormány még mára, de legkésőbb holnapra várja a bécsi külügyi kormány jegyzékét. A fővárosban egyébről sem beszélnek, csak a háboru kitöréséről. Ma némi csalódást keltett, hogy azok az orosz önkéntesek, akiknek érkezését Konstantinápolyból jelezték, nem jöttek meg. Nagy tömeg ment ki a vasúthoz üdvözlésükre, de csalódottan széledt el a temérdek nép. *Senki sem hiszi a lapoknak azt a híreit, hogy négy nagyhatalom, nevezetesen Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország belgrádi követei a szerb kormánynál fél fognak szólni a fegyverkezés sürgős megszüntetése céljából.* Annyi bizonyos, hogy a nagyhatalmak részéről ilyen lépés eddig nem történt és tervben sincsen. A belgrádi kormány egyébként efféle diplomáciai eljárást nyomban visszautasítana, mert Szerbiának, mint önálló államnak rendelkezési jogát sértene. A külügyminiszteriumban még ma reggel a kérdezősködésre nagy optimizmussal válaszoltak. Képviselőknél is azt a felvilágosítást adták, hogy a monarchia jegyzéke még mindig lehetőséget ad a békés tárgyalásokra és van remény, hogy elmulik a háborus veszedelem. A lapok megelégedésüknek adnak kifejezést a szerb kormány válasza felett, melyet korrektnek és elhatározottnak mondanak.

A „Samouprava“ utal arra, hogy Ausztria-Magyarország nem őszinte, ami abban nyer kifejezést, hogy ünnepélyes nemzetközi szerződéseket megsemmisít és illetékes állami tényezőinek szabad hozzájárulásával megkötött egyezményeket ignorál. Bécsben és Budapesten egyszer s mindenkorra meg kell tudni azt, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia között a kereskedelmi kérdés, amelyvel már régebben Szerbiával szemben zsarolásokat követtek el, — már régen nem az a fenyegető eszköz.

A „Politika“ szerint Bécsben sem várhattak más választ. A monarchiának már csak két útja van. Vagy elfogadja a konferenciát, vagy ultimátummal való folytonos fenyegetéssel próbálja meg Szerbiát a direkt tárgyalásokra kényszeríteni.

A „Beogradske Novine“ kifejezi, hogy ha az osztrák és a magyar kormányok a Szerbiára nézve felette kedvezőtlen kereskedelmi szerződéshez parlamentjeik hozzájárulását nem szerezhették volna meg, a monarchia egyenesen vakmerő volt, amidőn Szerbiának kedvező koncessziókat ígért.

A „Mali Journal“ szerint a kormány jobban tette volna, ha Ausztria-Magyarország jegyzékére élesebb hangon válaszol.

A „Stampa“ szerint a monarchia egy balsikerrel lett gazdagabb.

Montenegró is háborut akar.

Nikita fejedelem tegnap az orosz követet és a szerb diplomáciai ügyvivőt fogadta, akikkel hosszasan értekezett, mire a konakban haditanácsot tartottak. A haditanács végeztével a fejedelem újból magához hívatta a két követet és így szól hozzájuk:

— Közöljék kormányaikkal, hogy Montenegróban igen nagy a háborus kedv, amelyet csak Montenegró jogos igényeinek teljesítésével lehet lecsillapítani.

A szerb kormány ravaszkodása.

Bécsi diplomáciai körökben általános az a vélemény, hogy a szerb kormány tegnap, mikor Bécsben átnyújtotta jegyzékét, nem számolt az európai helyzettel és félretett minden

diplomáciai tekintetet. Az orosz diplomácia nem titkolja, hogy a pétervári kormány Sergejew belgrádi követ útján a belgrádi kabinetnek egy választervezetet küldött és *Sergejew nemcsak azt ajánlotta, hogy Szerbia ilyen jegyzéket küldjön az osztrák-magyar monarchiának, hanem azt is tanácsolta, hogy a jegyzék elküldése előtt lépjen érintkezésbe gróf Forgách osztrák-magyar követtel.* A belgrádi kormány azonban nem törődött ezzel a tanácsal, kerülte az érintkezést Ausztria-Magyarország belgrádi diplomáciai képviselőjével és az orosz választervezetet egyszerűen félretette. Sőt ennel is tovább ment. Tüntetni akarván, ugyanaz nap, mikor jegyzékét elküldte, a skupstinában tárgyalatni kezdte a minimális tarifát, amelynek éle kétségtelenül az osztrák-magyar monarchia ellen irányul.

A szerb kormány most azon mesterkedik, hogy álláspontját a monarchiával azonosnak tüntesse föl. Arra utalnak, hogy mikor Szimics bécsi szerb követ kormányának a boszniai annexió ellen irányuló jegyzékét Bécsben átnyújtotta, azt a külügyminiszteriumban azzal a megokolással utasították vissza, hogy Bosznia-Hercegovina ügye nem érintheti Szerbiát, mert Szerbia nem szignatarius hatalma a berlini szerződésnek. Most a szerb kormány ugyanerre az álláspontra helyezkedett, mikor kijelentette, hogy az annexió jogcímén Ausztria-Magyarországtól nem kíván területi kárpótlást, hanem a hatalmakra bizza a döntést a szerb kérdésben. Ez a felfogás teljesen téves, akár szándékos, akár önkéntelen. *Ausztria-Magyarország most is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy az annexió nem tartozik Szerbiára és követeli, hogy a belgrádi kormány nyíltan és minden kértelműséget kizáró módon bizonyítsa be, hogy nem táplál ellenséges szándékok Ausztria-Magyarország ellen és területi igényeiről lemond. Hogy mennyire megmáshatalatlan a monarchiának ez a felfogása, az világosan kiderülne abban a pillanatban, mihelyt a belgrádi kormány nyíltan megkísérelné a boszniai annexió végleges és jogérvényes voltát kétségbevonni.* Egy ilyen jegyzéket a bécsi külügyi kormány éppen úgy visszautasítana, mint ahogy visszautasította a belgrádi kabinet tiltakozását közvetlenül az annexió után.

Német mértékadó helyen nem tettek le a reményről, hogy Szerbia az utolsó pillanatban kijózanodik és sikerülni fog a békét megővni. Allítólag a pétervári kormány még mindig nagy erőfeszítést tesz Belgrádban a háborus veszedelem elhárítására, mindazonáltal a nagyhatalmak tanácsosnak tartják már most gondoskodni róla, hogy az esetleges háboru Szerbiára és Ausztria-Magyarországra lokalizáltsék. A nagyhatalmak és elsősorban Franciaország meg akarják érteni Oroszországgal, hogy tőle függ minden.

A monarchia és a konferencia.

A bécsi külügyi kormány Németország közvetítésével közelebb a nagyhatalmakkal, hogy hajlandó megbízottat küldeni a keleti kérdésben összehívandó konferenciára a következő feltételek mellett: 1. Bulgária függetlenségének elismerése. 2. Jóváhagyása a monarchia és a porta között kötött egyezségnek. 3. A berlini szerződés Montenegróra vonatkozó 29. cikkének módosítása. Ellenben *Ausztria-Magyarország visszautasít minden diskussziót a nemzetközi jellegű gazdasági kérdésekben, nevezetesen a Duna-Adria-vasút ügyének, a Nistól Szalonikiig vezető vasút visszavásárlása dolgában és egy szerb képviselőnek a nemzetközi Duna-bizottságban leendő kinevezése tárgyában.*

Szerb remény.

Belgrádban azt tartják, hogy a háboru eshetőségei Szerbiára nézve éppen nem kedvezőtlenek. *Az osztrák-magyar monarchia legjobb esetben félmillió embert mozgósíthatna, ebből százezer főnyi sereg Bosznia-Hercegovinában volna lekötve, ugyanannyira volna szükség Montenegró ellen s így mindössze 300.000 embert állíthatna szembe Ausztria-Magyarország Szerbiával s a szerb hadsereg a győzelem reményében vetné fel a küzdelmet ezzel a haderővel (?).*

Szerbiának békét tanácsolnak.

Izvolszki orosz külügyminiszter a belgrádi orosz követ útján megintette a szerb kormányt, hogy szorgosan kerüljön mindent, amit provokálásnak lehetne fölfogni és háborut idézhetne elő. *Diplomáciai körökben mindazonáltal azt hiszik, hogy a leghatározottabban és igen akut módon fenforog a háboru veszedelem.* Oroszország a szerb kormánynak a következő jegyzék elküldését tanácsolja:

„Bosznia és Hercegovina annexiója, amelyet az Ausztria-Magyarország és Törökország közt létrejött egyezményekkel rendeztek, Szerbiának nem nyújt többé alkalmat arra, hogy bármiféle politikai vagy területi igényeket támaszson. Szerbia nem vonakodik ezt sajnálatának kifejezése mellett kijelenteni, mert hozzá akar járulni a béke fentartásához.“

Az orosz követ kijelentette, hogy ha Szerbia belemegy ebbe a válaszbba, akkor megfelelő gazdasági előnyökben fog részesülni. A belgrádi francia követ is utasítást kapott, hogy a szerb kormánynak a következő jegyzék elküldését tanácsolja:

„Az annexió, amely az osztrák-magyar-török egyezmény után el van intézve, Szerbiának nem ad többé okot, hogy bármiféle politikai vagy területi igényeket támaszson. Szerbia kész ezt azon várakozásának kifejezésével kijelenteni, hogy a hatalmak Szerbia azon óhaját, amelyvel nagy önmegtadással a béke fentartásához kíván hozzájárulni, kellően fogják értékelni.“

Több orosz tudós és politikus, köztük a duma elnöke, fölhívást intéznek a szerb néphez, amelyben kijelentik, hogy *Bosznia és Hercegovina bekebelezése csak a lakosság megszavaztatásával válhatnék jogerőssé.*

A német szövetség.

— *Az sem igaz, hogy a német birodalmi kormány jegyzéket küldött Pétervárra.* Nyilvánvaló, hogy a német nagykövet Pétervárott a béke fentartása érdekében fáradozik s még egyszer szabatosan körvonalazta Németország álláspontját, azonban jegyzéket a berlini kormány nem küldött a pétervári kabinetnek.

A „Tageblatt“ belgrádi tudósítója ma beszélt Milovanovics külügyminiszterrel, aki csodálkozását fejezte ki azon, hogy Németország elmulasztotta Bécsben barátságos módon néhány jó szót szólani Szerbia érdekében. Magától értedődik — folytatta a szerb külügyminiszter — hogy Szerbia aláveti magát a valószínűleg egybehívandó konferencia határozatainak, mert mi nem akarunk háborut Ausztria-Magyarországgal, de azt kívánjuk, hogy legalább hallgassák meg szavunkat. Ausztria-Magyarország részéről, amely érdekelt fél, ezt nem várhatjuk, azonban a berlini szignatarius hatalmaktól reméltük és reméljük, hogy a jogosság és a méltányosság útjára lépve a kölcsönös megértés céljából és a közvetítés szerepére Németországot tartjuk hivatottnak.

Berlinből illetékes diplomáciai részről teljesen alaptalannak jelentik ki azt a párisi jelentést, amely azt újságolta, hogy Bécs és Berlin között tárgyalás volt annak megállapítása céljából, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia háboruja esetén a két szövetséges hatalom egymással szemben milyen szerepet vegyen. Ilyen tárgyalás sohasem volt s nem is lett volna rá szükség. *A szövetség a német birodalom és az osztrák-magyar monarchia közt teljes és tökéletes és megállapítja a szövetségben álló hatalmak mindegyikének szerepét háboru esetére is.* Mind a két kormány meg van arról győződve, hogy a kázus foederis esetén mind a két szövetséges hatalom lojálisan és lelkiismeretesen fogja teljesíteni kötelességét.

A duma és a háboru.

A duma tagjainak többsége úgy vélekedik, hogy a háboru Ausztria-Magyarország és Szerbia között elkerülhetetlen. Azt hiszik, hogy

Két-három nap alatt eldőlt a nagy kérdés, háború lesz-e vagy béke. A nagy háborus veszedelem e perezeiben mindenki belátja az orosz hadsereg végzetlen állapotát és meg van arról győződve, hogy Oroszország nem vehet aktív részt a háborúban. A duma elhatározta, hogy konferenciát fog tartani a hadügyminiszterrel, megbeszélendő azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek volnának az orosz hadsereg harcra készítésére. A duma hajlandó a hadügyminiszternek legmesszebbmenő követeléseit is teljesíteni. Tekintettel a háborus veszedelemre, a pánszláv sajtó azon fáradozik, hogy hangulatot csináljon Oroszországnak fegyveres beavatkozása mellett. A lapok nyílt felhívást közölnek tömeges aláírásokkal, amely felszólítja az orosz társadalmat, hogy ezekben a nehéz órákban fejezze ki rokonszenvét Szerbia iránt és azt a reménységét, hogy a szláv országok, sőt az egész civilizált világ a népjog megsértésének fogja tekinteni az annexiót. Ezt a felhívást, élén a duma elnökével, igen sok akadémikus és tanár írta alá.

Maklakov dumaképviselő a világ összes parlamentjeihez intézett levele, amelyet különböző pártállású egyének írtak alá, a következőket tartalmazza:

A közelgő fenyegető események láttára a dumaképviselők szükségesnek tartják, hogy egy világszerencsétlenség elhárítására utolsó kísérletet tegyenek. Az összes törvényhozó testületek tagjainak bölcsességéhez és lelkiismeretéhez appellálva utalnak arra, hogy Ausztria-Magyarország a hatalmak beleegyezése nélkül két provinciát annektált és most Szerbiát veszélyezteti. Szerbia érdeke közelebb érdeklő Oroszországot, mint bármely más államot. A népek azonban gondolják meg, hogy a monarchia eljárása nemcsak Szerbiát, hanem az összes államokat fenyegeti. Ha a monarchia jog és igazság ellenére győzedelmeskedik, az általános háború elkerülhetetlen és következményei oly borzalmasak lesznek, hogy a dumaképviselők kötelesnek érzik magukat Európa népeit felszólítani, hogy óva intve tartsák vissza a monarchiát egy jóvá nem tehető lépéstől.

Szerbia és Törökország.

Szerb forrás szerint Nenadovic követ kormányára nevében tegnap úgy az ideiglenes külügyminiszter, mint a nagyvezér előtt tolmácsolta a már közölt szerb biztosítást a novibazári szandzsák dolgában. A nagyvezér a kijelentésekkel nagyon meg van elégedve és állítólag kijelentette, hogy a porta ezt elvárta Szerbiától. A Sabah azt írja, hogy Szerbia tényleg táplálta a neki tulajdonított szándékot, mialatt a törökök hónapok óta minden lehetséges barátságos engedményt megadtak neki, ez minden ottománt Szerbia ellenségévé tett volna. Az angol Levante Herald szandzsáki aspirációk cím alatt elveti a kereskedelmi ut eszméjét és azt írja: a portának nincs szüksége arra, hogy átszállítási engedélyt adjon hadiszerekre, melyek Szerbiát megértesítik. A Nenadovic követ által tegnap tett kijelentésről azt írja a lap: Az ilyen ezéfolatoknak az a célja, hogy az érdeklő állam figyelmét elterelje és ezáltal megkönnyítse a titkos agitációt. — A Jeni Gazette jelenti, hogy Refik pasa dsatalsai védelmi vonal parancsnokának helyébe Hifizi tüzerdandár-parancsnokot nevezték ki. A Sabah azt kívánja, hogy ha Törökország alatt nem lehet balkáni szövetséget létrehozni, kössenek egy vagy két balkáni-állammal szövetséget. Konstantinápolyi jelentés szerint az angol nagykövet intervenciója a szerb hadiszerek átszállítás dolgában arra szorított, hogy kieszközölje az engedélyt a dinamit kirakására és a szalonikii török rakományban való elhelyezésére. A hadiszerek átszállítására az angol nagykövet lépése nem vonatkozott.

A francia sajtóvélemény.

A párisi lapok behatóan foglalkoznak a szerb jegyzékkel. A Temps úgy véli, hogy kérdéses, vajon a szerb jegyzék az osztrák-magyar kormányt kielégítire. Bármennyire kívánatos is, ettől az utóbbi okmánytól nem lehet a helyzet megjavítását

várni. Ausztria-Magyarország szándéka úgy látszik az, hogy Szerbiát az egész vonalon kapitulációra kényszerítse. Híre jár, hogy Szerbia még a legkisebb elégtételt — például a duna-bizottságba való belépést — sem akarja megadni. Ha ez igaz, akkor még azok is, akik eddig Ausztria-Magyarország politikáját a legmérsékeltébb módon ítélték meg, mind kevesebb hitelt fognak adni politikája bölcsőségének és előrelátásának. A Siécie azt írja, úgy látszik, hogy a kereskedelmi szerződés kérdése csak ürügy volt és hogy báró Aehrenthal Szerbiát tökéletes kapitulációra akarja bírni.

Carmen Sylva nem írt levelet.

A felhivatalos „Independente Roumaine“ katagorikusan megzáfolyja és teljesen alaptalannak mondja több külföldi lapnak azon hírét, amely szerint a román királyné az olasz királynéhoz levelet intézett, amelyben a szerbeknek fogja pártját, Ausztria-Magyarország ellenében.

Székely önkéntesek.

Székelymuzsna udvarhelymegyei község főbírája, Kinda Sándor, volt 62. gyalogezredbeli szakaszvezető, községében megalakította az önkéntes századot, amiről a székelyudvarhelyi hadkiegészítő parancsnokságot a következőkben értesítette:

„Tekintetes hadkiegészítő parancsnokság! A hírlapokból és a déli határszélre vitt katonáinktól teljesen ismerjük a szerbiai bonyodalmat. Rendkívül bosszantó, hogy oly kiméletlenül gyalázzák nemzetünket, hogy ellenünk fegyverkezni és hazreklamenni kívánkozni mernek. Megmagyarázhatatlan a szerbek rakonzátlan viselkedése és hogy folyton készülnek a háborúra. A magyar nemzet fiait is készek velük szembeállítani. A hónapok óta huzódó bizonytalanságot már meguntuk és ez indított minket arra, hogy mi is szervezedjünk s ha kell, oda megyünk, ahol a régi magyar vitézségről tanuságot kell tennünk. „Vagyunkunkat és életünket!“ jelszó alatt megalakítottunk egy századot az alábbi névsor szerint és kérjük a tek. hadkiegészítő parancsnokságot, hogy századunkat, amelyre minden körülmények között számítani lehet, vegye előjegyzésbe és szükség esetén gondoskodjék hadifelszereléséről, mivel századunkban sokan vannak kiszolgált honvédek és önkéntes fiatalok és a magyar vezényszó alatt hármely perezből utra, tettezre készen állunk. Hazafias tisztelettel Székelymuzsna, márczius 10

Kinda Sándor,
községi főbíró.

A bíró értesítésében közli az önkéntes század névsorát.

Legújabb híreink.

Fiume, márczius 16.

(Saját tudósítónktól.) Szombaton éjszaka a Riva della Sanita-n horgonyzó Skodra gőzhajó rakományában között a vámhatóságnak feltűnt öt súlyos colli. Megindították a vizsgálatot s kiderült, hogy a nagy rakomány csupa újrendszerű puska. A Skodra gőzös az Ungaro-Croata hajója, amely tegnap reggel volt Dalmáciába és Albániába indulandó. A révkapitányság nem akadályozta meg a Skodra elindulását, de az öt gyanús rakományt elkobozták. A vizsgálatot folytatták.

Belgrád, márczius 16.

A szkupstina törvényjavaslatot fogadott el, amelyben hadifelszerelésekre 5.350.000 dinárnyi, a kormány bizalmas céljaira pedig 500.000 dinárnyi póthitelt szavaz meg.

Berlin, márczius 16.

(Saját tudósítónktól.) Illetékes diplomáciai részről közlik, hogy a négyes entente nagyhatalmai újból komoly tanácsokat fognak adni Belorúdban a béke fenntartása céljából.

Pesti hírek a háborúról.

I.

— Háborus jóreggelt kívánok — szót a kávéházban Károly, amikor a nagyobb lapok közül egyet az asztalra tesz. — Egész sötétben, mint rendesen... és két pohár viz.

— Igenis, Károly, ha szabad kérem, egy kávét egész sötétben, két pohár vizet és aztán két tojást félkeményen pohárban s egy vizeszemlyét.

— Azonnal, kérem.

Károly eltávozik. Jön a kávé, a vizekkel, a tojásokkal és a vizeszemlyével hatósági jóváhagyás szerint szólóban.

Eközben az ember betekint az ujságokba és keresi a háborus híreket.

Hirtelen azonban a lap más helyen nyílik ki s ott egy kimutatást találunk, mely arról szól, hogy:

1. A pékek a zsemlye árát felemelték.
2. A pékek a kenyér árát is felemelték.
3. A szabók a ruha árát felemelték.
4. A Teréz-köruti kabarében a helyek árát leszállították.

5. A híres Engel, kit borhamítás miatt elítéltek és a büntetés elől megszökött, vizsdatért Budapestre és villát épített.

Az ember e közleményeket olvasva, elgondolkozik felettük, megfedkezük róla, hogy tulajdonképpen háborút keresett.

Tulajdonképpen azonban ezek a hírek is háborus hírek. Csakhogy éppen speczialiter pestiek. Hisz már régebben csodálkoztunk, amikor a katonaság részére lisztet vásároltak, a pékek elmulasztották felemelni a kifli- és kenyérnek az árát. Most ezt a mulasztást pótolják gőzerővel és indokolás nélkül. A lakosság hálás lehet, hogy egyszerűen csak felemelik az árakat és nem teszik hozzá, hogy a háború miatt. Tehát nem akarnak nyugtalanságot okozni s e szives figyelmükért megérdemlik, hogy pár krajczárral többet fizessünk a kenyérért. A szabómunka árának emelése szintén háború. Ha a lakosság java elmegy csatába, az mind katonaruhát kap, ergo az idén sokkal kevesebb ezívilruhát rendelnek, mint a tavaly, következképpen a különbözetet akképen kell behozni, hogy drágábbért csinálják. Ezenkívül, aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy nem viszik katonának, az örömeiben többet fizethet. A kabaré árleszállítása egyenes összefüggésben van ugyancsak a háborúval. Mert ha olyan sok embert elvisznek, hát aki itt marad, amugy is elég nőtársaságot talál, a kabaré tehát csak úgy vonz, hogyha olcsóbb. Engel visszatérése szintén a népesség megapadásából következik, a hiányokat pótolni kell, sőt ez némileg hazafias kötelesség.

II.

Délfelé a helyzet komolyabbá változik. Elkezd hullani a hó. Előbb esővel vegyesea, később eső nélkül. Olyan sűrűn havazik, hogy ha nem volna enyhe az idő, egy óra alatt a legnagyobb téli állapot kellősközepébe kerülnénk, hótömegek rakódnának le az utra és mihamar elakadván az összes villamosok, a standon lévő konflisok két forintnál alább meg se mozdulnának a helyükről. De az idő enyhe s a rengeteg hó csak a levegőben hó, amint leér a földre, elolvad és sárrá változik. Mindenütt betegséget okozó nedvesség, locs-pocs, víz, kalnesni és esernyő. A gazdasági teendőkről szóló utasítások azt mondják, hogy márcziusban a birkákat kell ellereszteni a legelőre és jól kell tartani

a koczákat. Ezek az utasítások Budapest területére nem érvényesek, mindamellett a parlament tagjai négynapos márcziusi szünetet kaptak és a koczákat a sörházakban az idény különböző barna sőrein hiznak.

— Meg kellene nézni, hogy milyen az utca a háborús hírekre való tekintettel, — szól a szerkesztő a riportertől.

A riportert elmege és mindjárt a legközelebbi utcáson tapasztalja, hogy kiűtött a háború. A villanyos megállóhelyeknél tudniillik egymást ölik az emberek, hogy feljuthassanak a megtelt kocsikra és számos eltiport honfi és honleány marad a csatatéren. Ugyancsak nagy csata van a bankokban, ahol mindenki váltót akar leszámíttatni és a tőzsdén, ahol eszeveszett lármával nyomják le az értékeket. Ilyen helyek körül a kétségbeesettek csoportjai láthatók és zavaros hangokat hallunk:

— Ha van háború, hát miért nincs és ha nincs háború, miért mondják, hogy van. De vagy lesz háború, s akkor mondják meg, hogy lesz, de ha nem lesz, ne mondják, hogy lehet.

A háborús szenzációk déltájában kezdnek sürűbben jelentkezni. Ekkor újul meg a mindennapos félelem a hivatalokban, irodákban, ebédlőkben, a családi életben és mindenütt, ahol három-négy ember van együtt, hogy megérkeznek a katonai behívók a mozgósított ezredektől. Minden ember tud két-három ismerőséről, aki behívót kapott és mindeki azt mondja:

— De én még nem kaptam.

Emiatt aztán, akik nem kaptak behívót, nagy ebédet esznek, nagy üveg italokat isznak és következképpen fényes nappal is sok dülöngöző alakot lehet látni az utcán s a szeszfogyasztás nagy mértékben emelkedik.

Az elfogyasztott szesz révén a kincstár nagy readkivüli haszonhoz jut.

Ami azért szükséges neki, mert a háború, ha lesz, sok pénzbe fog kerülni, ha pedig nem lesz, akkor se kell visszaadni a pénzt, hanem kórházakat fogaak építeni belőle, alkoholbetegek részére.

III.

Hivatalosan a háborút Pesten este jelentették be. A m. kir. Operaházban „A navarrai leány”-t adták, mivelhogy ebben a darabban folytonosan ágyuznak és katonahullákat és sebesülteket hordoznak át a színen.

TÁVIRATOK.

A дума elnöke a csárnál.

Péttervár, márczius 16. A csár tegnap Chomjakov dumaelnököt Czarszkojeszelóban két óra hosszúra tartó kihallgatáson fogadta.

Az orosz—török—bolgár egyezmény.

Péttervár, márczius 16. Az orosz-török-bolgár pénzügyi egyezményt ma aláírták.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Márczius tizenötödike.

Budapest, márczius 16.

Még mindig érkeznek hírek az ország minden részéről, amelyek a márcziusi nagy nap megünnepléséről beszélnek. Az a lelkesedés, amelylyel márczius tizenötödikének emlékét a nemzet ébren tartja, azt bizonyítja, hogy ez az ünnep már teljesen berögződött a nemzet öntudatába. A természetes visszahatás jelentkezett abban, hogy a magyar nép talán a legfényesebb nemzeti ünnepévé tette márczius tizenötödikét. Hiszen ez a nap tulajdonképpen Ausztria elnyomó, leigázó törekvései ellen való tiltakozás volt, — ezek a törekvések pedig folytonosan jelentkeztek azóta, amikor először jelentkezett a nemzet életére és amikor először forrott ki a magyarság fölháborodása az elnyomói és a kiszípolozói ellen. Azóta is folytonosan védekezünk kellett és ádáz küzdelmet kellett folytatnunk a levegőért, amelyet szívnunk, a kenyérért, amelyet nekünk juttat az élet és amelyen más hatalom akar élni. Amikor pedig a magyar nép lelkesedése minden évben újra föllobog márczius tizeötödikén, akkor ez örök biztosíték arra, hogy ezt a népet hatalommal, erőszakkal tönkretenni nem lehet.

Mai hireink a következők:

A fővárosban.

A VI. kerületben levő felsőerdősori elemi iskola nagyon szépen sikerült ünnepélyt rendezett márczius 15-én. A gyönyörű énekszámokat Steiner Rezső ének-mester tanította be. Az ünnepi beszédet Gerő Andor székesfővárosi tanító mondta.

A Garz-gyár szakiskolájának tanoncjai is bensőségesen ünnepelték márczius 15-ét. Az ünnepi megnyitót Trájtler Károly igazgató, a beszédet Szabó Ferencz III-ad éves növendék, a legsikerültebb szavallatot pedig Blau József vendég tartotta.

Az országos negyvennyolcas szociáldemokrata kör szabadságünnepén az ünnepi beszédet dr. Tarján Mihály tartotta, Odry Aranka népdalokat énekelt, Dávid Ödönne czimbalomjátékkal szórakoztatta a hallgatóságot, Sashegyi Kálmánné monológot adott elő, Bán Juliska szavalt, Varjas Antal hegedült és Korányi Frida operatárlással szerepelt.

A székesfővárosi altisztek és szolgák közmuvelődési egyesülete kegyelettel ünnepelte meg márczius 15-ét a Práter-utcai Böhm-vendéglőben. Grigár József elnök megnyitóbeszéde után Hegedüs István, a ferenczvárosi 48-as függetlenségi kör elnöke mondotta az ünnepi beszédet. Az ünnepélyt társasvacsora követte, amelyen hat koronát gyűjtöttek a Petőfi-ház javára és hat koronát az aradi vesztőhely megváltására.

A székesfővárosi iparrajziskola újjászervezett építészeti tanfolyamának első és másodéves növendékei nagyszabású ünnepélyt rendeztek márczius idusa alkalmából. Az ünnepélyen a nagyszámu hallgatóságon kívül megjelentek Ágotai Lajos igazgató és Szász István vezetésével az egész tanári kar is. A lélekemelő ünnepélyen az ünnepi beszédet Schulek János tanár mondotta.

Az „Országos Nőképző-Egyesület” iskolái, úgy a Veres Pálné felsőbb leányiskolánk, mint a leánygimnáziumunk Vörösmarty Kőre nagyon változatos programmal ünnepelték márczius 15-ikét. A növendékek ünnepi díszben, virágokkal ékített emelvényen hódoltak hazafias érzelmeikkel a dicső nap és Petőfi emlékének.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

Kossuth Ferenczhez, a függetlenségi és 48-as párt vezéréhez a mai napon is nagyszámban érkeztek az ország minden részéről üdvözlő sürgönyök a nemzeti ünnep alkalmából. Táviratot küldtek a következők:

A budapesti II. kerületi Rákóczi Ferencz-társaság nevében Száva János elnök, Samu Imre titkár, dr. Valkó Lajos ügyvezető igazgató. A Győr-réválvi hazafias asztaltársaság nevében Nagy Sándor elnök. A győrszigeti első magyar asztaltársaság nevében Pieczek György elnök. Az apátfalvi függetlenségi és 48-as olvasókor nevében Somogyi Béla elnök. A kisbéri függetlenségi érzelmi polgárság nevében Hérics plébános, dr. Turchányi. Az esztergomi független és 48-as kör nevében Brutsy János

elnök, dr. Zvillinger Ferencz jegyző. A kispesti függetlenségi és 48-as pártkör nevében Medgyessy György elnök, Csímár Károly ügyvezető alelnök, Bertha Pál titkár. A zabodi ipartestület nevében Szakáll Lajos elnök. Poklostelek község. A nagyszöllősi kaszinó nevében Bicsky Emil alispán elnök. A nagykörösi függetlenségi és 48-as párt nevében Szentpétery Károly elnök. Losoncz város közönsége nevében Wágner polgármester. A hőlaki közönség, a zentai függetlenségi és 48-as kör nevében dr. Fülepp Adorján elnök. A dunakezei választó kerület közönsége nevében Pozsgay Miklós képviselő. A körösladányi iparoskör a pánczélesi állami iskola nevében Szőke Albert igazgató, Kacsóh Lajos ref. lelkész. Kaposvár polgársága nevében Németh István polgármester. A siklósi függetlenségi és 48-as kör és a siklósi olvasó kör dr. Balás Ödön elnök, Plein Ferencz jegyző, Ingert Ödön jegyző, Horváth Ferencz jegyző. A felvinczi választó kerület nevében Miksa Imre orsz. képviselő, Széchy Ferencz, Vargha György, Szöllősy Miklós és Száva Mihály. A tasnádi választó kerületbeli Bogdány község függetlenségi polgársága nevében Nagy Elek ref. esperes. A hajdusoboszlói függetlenségi és 48-as kör nevében Ádám János pártelnök, Oláh Miklós, Hetey Ignác alelnökök, Bor János jegyző. A jászkeséri kör nevében Rónay Ferencz elnök. Zombolya község közönsége nevében Hepp Mátyás, a függetlenségi és 48-as pártkör elnöke. A belvárosi 48-as és függetlenségi kör nevében Huber Antal elnök, Vaszy György titkár. Az ünnepelő fiúmei magyarság nevében a fiúmei magyar kör. A győri gyermekvédelmi társaság nevében Bölönyi Kálmán jegyző, Zechmeister Kálmán elnök, Baróth nagyközség ünnepelő közönsége nevében Mörök Lajos pártelnök, Gergely István jegyző, Veszprém város polgársága nevében dr. Ováry Ferencz orsz. képviselő. A budapesti I. ker. függetlenségi párt nevében Hegedüs János, dr. Plattky György pártelnökök, dr. Papp Vilmos és Szigeti Vilmos pártjegyzők, dr. Szébeny Antal orsz. képviselő, Esztergom város polgárságának szabadságünnepéről Dóczy Ferencz elnök aláírásával, Tornallya város hazafias hölgyei és polgársága, Csurgó város ünnepelő közönsége nevében dr. Krauser, Pécs város függetlenségi érzelmi polgársága nevében Pleininger Ferencz orsz. képviselő, Ratkovich Károly, Dolszay Antal pártelnökök, Füzesabony ünnepélyrendező bizottsága nevében Kiss Jenő, Ágya község polgársái, Ambrózyfalva ünnepelő polgársága nevében Aczél Károly elnök.

A vidéken.

Zomborban több helyen ünnepelték meg márczius 15-ikét, 14-én este a Kath. legényegyesületben társasvacsora volt, amely alatt Vértési Károly mondott beszédet a nap emlékére, 15-én körmenetben vonultak Schweidel József, Zombor város szülötte és aradi vértanu szobrához. Délután tarogató hangzott a városház erkélyéről, 4 órakor kezdődött a városháza nagytermében a díszgyűlés, amelynek a fényes műsorát nagy lelkesedéssel fogadta a közönség. A gimnázium és kereskedelmi iskolában is ünnepelték márczius 15-ikét. A Függetlenségi Körben társas vacsora volt, Argay Bálint beszélt a nap emlékére, Vértési Károly a 48-as honvédekét köszöntötte fel.

A békásmegyéri kaszinó ünnepi közgyűlést tartott, amelyen az ünnepi beszédet dr. Stadler Endre tartotta.

A Budapest—Rákosmezei Függetlenségi 48-as Kör szintén hazafias ünnepséget rendezett, amelyen az ünnepi beszédet Szétsi Mihály, a kör titkára tartotta.

Rimaszombat. Az iskolákban ünnepélyek voltak, ahol Matolcsy Pál és Katona Géza igazgatók, valamint Fekete Mihály tanító szép beszédben méltatták a nap jelentőségét.

Hatvan. A község közönsége nagy ünnepséggel ünnepelte meg márczius idusát. Óriási közönség vonult a honvédszoborhoz, ahol koszorút tettek le az alapzatra. Itt Csontos Lajos elemi iskolai igazgató mondotta az ünnepi beszédet. Beszélték még Merán István kir. járásbíró, Székely Miklós, továbbá szavalt Szász Albin.

Besztercebánya. Dél előtt ünnepély volt a kereskedelmi iskolában, melyet Keller Imre tanár szép sikerrel rendezett. Este fátylasmenet volt, mely alkalommal Csikker Ferencz tanár beszédet mondott és Kun Aladár tanár szavalt. A város pompásan volt kivilágítva.

Turkeve város lelkesen ünnepelte meg márczius 15-ét. Az állami polgári iskola növendékei matinét rendeztek hazafias dalok és alkalmi költeményekkel.

Abaujszántó. Az állami iskola az idén szokatlan fényvel ünnepelte meg márczius 15-ét. Hazafias dalok és szavallatokon kívül a haza című alkalmi színművet is előadták. Az előadó növendékek nagy sikert arattak. Az ünnepi beszédet Nerecs Lajos igazgató mondotta.

Dunakeszi nagyközség közönsége e hó 14-én, vasárnap ünnepelte márczius idusát. Dél előtt 10 órakor a róm. kath. templomban ünnepi istentisz-

telet volt. A polgárság ünnepe este 7 órakor a függetlenségi kör helyiségeiben folyt le nagy közönség jelenlétében. Nagy Géza elnök, a Nemzeti Múzeum régiségtáruának igazgatója, elnöki megnyitása után Hajnal Jenő községi jegyző ünnepi beszédében méltatta márczius idusának jelentőségét. Ezután Sztraka Ágoston és Pacher Kornél egyetemi hallgatók és mások szavatait követték és a kör dalárdája Bajnok Géza karnagy vezetésével hazafias dalokat adott elő.

Az aradi m. kir. állami felsőbb leányiskola tanártestülete szép ünnepélyt rendezett márczius 15-ének megünneplésére. A növendékek énekkara nagy lelkesedéssel élénkelte a Szózatot; utána Schelly Hajnalka VI. oszt. tanuló olvasta fel e napra írt igen szép s emelkedett hangú dolgozatát, melyben a nagy nap jelentőségét vázolta. Ennek befejeztével az első és második osztálybeli növendékek elénekelték megkapóan és kedvesen Petőfi „Honfidal“-át. Ezután Masánszker Erzsébet III. o. t. szavalt a nagy lendülettel és gyújtó hatással Petőfi „Nemzeti dal“-át. Végül a növendékek énekkara nagy precizitással élénkelte a Himnuszot, ezzel a szépen sikerült ünnepély véget ért.

Temesvár. A temesvári függetlenségi és 48-as kör márczius Idusának 61-dik évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt nagyszabású ünnepélyt rendezett a vármegyeház dísztermében, amelyen a társadalom legkiválóbbjai vettek részt. A szép ünnepélyt Steiner Ferencz orsz. képviselő nyitotta meg rövid, de annál lelkesebb beszéddel. A Himnusz elhangzása után Jögrné-Draskóczy Ilma a közönség lelkes tapsai mellett olvasta fel „Petőfi lelke“ és „Márczius“ című remek költeményeit. Valóságos tapsvihart aratott ezután a temesvári zenekedvelők énekkara a „Tavaszi elmúlt“ előadásával, amelyet Vass Antal ev. ref. segédlelkész magas szárnyalású ünnepi beszéde követett. Klenovics György gyönyörűen szavalt a „Talpar magyar!“-t, mire az ünnepély a „Szózat“ eléneklése és Steiner Ferencz orsz. képviselő zárószavai után véget ért.

Hajdusoboszló város közönsége nagy lelkesedéssel ünnepelte meg márczius 15-ikét. 14-én délután 4 órakor a városi dalegyet rendezett nagy-sikerű emlékünnepélyt, melyen Kovács Gyula alispán, számos megyei tisztviselő s G. Tóth János polgármester vezetésével a városi tisztikar is megjelent. Az emlékbeszédet Szócsy Miklós áll. polg. isk. igazgató tartotta. Masáth Ferencz és Németh Károly hittanhallgatók nagy tetszés mellett szavaltak. Vida György Liszt rapszódiaikat játszott. Seress Ödön régi kurucz-dalokat adott elő tárogatón, a dalegyet pedig szebbnél-szebb dalokat énekelte. Este a Függetlenségi 48-as Kossuth-Körben 200 tiszteletű lakoma volt, melyen a város közönségének minden rétege képviselve volt. Itt az ünnepi emlékezést Békely Lajos ref. lelkész tartotta, kezében a Kossuth-kupával. Oláh Miklós körelnök üdvözlő szavai után dr. Justh János orsz. képviselő szólalt fel. Ugyanazon este a régi függetlenségi körben is tartottak 100 teritékes lakomát. Itt Hetey Ignác városi tisztügyész méltatta a nap jelentőségét. Justh János képviselő itt is megjelent, nagy lelkesedéssel fogadták. Hetey elnök üdvözlő szavai után Justh János szólalt fel, ismertette a függetlenségi 48-as párt mai helyzetét.

Máramaroszigeten márczius 15-ikét fényesen ünnepelték meg. Az összes tanintézetek, körök, egy-letek, ünnepélyeket rendeztek. A polgárság Perényi főispán, Szabó Sándor alispán és Szöllőssy Antal polgármester vezetésével a Vigadóban nagy ünnepélyt tartott. Kőbányesdi Mihály orsz. képviselő volt az ünnepi szónok. Délután megkoszorúzták Asztalos Sándor hős 48-as emlékét. Este a polgári körben díszlakoma volt.

Verecezen márczius 15-ikét fényesen ünnepelte meg a város közönsége. A magyar kulturális egyesület az Andrássy-sétányon lévő honvédszoborhoz vonult. Ünnepi beszédet mondott Guggenberger Gyula járásbíró és Kunst ev. lelkész. Libál tanító pedig szavalt. A honvédszobrot a különböző egyesületek megkoszorúzták. Este a magyar ifjúsági egyesület társasvárosát rendezett, melyen mintegy 300-an vettek részt.

Beregszász zászlódiszt öltött. A református templomban ünnepies istentisztelet volt, amelyen a hatóságok is résztvettek. A városházán díszgyűlés volt 11 órakor, hol Gyöngyössy László mondta az ünnepi beszédet. Délután a polgári olvasóközösség ünnepelt az Oroszlán-szállóban, hol Kadós Tibor ref. lelkész ünnepi beszédet mondott. Este a várost kivilágították és a kaszinóban banket volt.

Siófokon is lelkesen megünnepték márczius 15-ikét. Ez alkalomra leutazott Babó József, az enyngi kerület orsz. képviselője is, akit a lakosság meleg ovációval fogadott. A szépen sikerült ünnepen Babó József is mondott nagy helyesléssel és éljenzéssel fogadott beszédet.

Balatonlelén márczius 15-ikének előestéjén lélekemelő ünnepséget tartott a község intelligenciája és a polgárság a Hattyú-szállóban. Az ünnepélyen Bachó Zoltán újságíró mondott ünnepi beszédet, Mészáros Gyula, Körmendi Péter és Ko-

vács Teréz pedig alkalmi költeményeket szavaltak. Az ünnepélyt társasvárosra követte, melyen mintegy 150-en vettek részt.

Győrött hagyományos díszszel ünnepelték meg márczius idusát. A város közönsége a városházán tartott hazafias ünnepséget, ahol az ünnepi beszédet Szabó István országgyűlési képviselő mondotta. Ünnepségek voltak az összes körökben és egyesületekben.

Mátészalka függetlenségi polgársága márczius 15-ikét nagy lelkesedéssel ünnepelte meg. Vasárnap este az iparosok köre rendezett hazafias ünnepélyt. Hétfőn reggel a róm. kath. és ref. templomokban hálaadó istentisztelet volt. A délelőtti folyamán a polgárság nemzeti színű lobogókkal felvonulást rendezett a város utcáin, mindeműtt nagy lelkesedést keltve. Az ünnepélyen résztvett a kerület országos képviselője, Szunyog Mihály is, aki lelkes beszédet mondott.

Baja városban fényes ünnepségek keretében ülték meg márczius 15-ikét. A bajai ipartestület szokatlanul nagyszabású ünnepséget rendezett, amelyen szintén jelen volt a város előkelősége Ambrozovics főispánnal élén.

Tatatóváros. A tatai és tóvárosi 48-as és függetlenségi kör este a Szemere-szálloda színháztermében nagyszabású ünnepélyt tartottak. Az elnöki megnyitót Mihály Béla mondotta, majd Világhy Gyula országos képviselő méltatta a nap jelentőségét.

EGYHÁZAK.

— A „Ne temere“ és a katolikus főpapság. Vaszary Kolos bibornok hercegprímás a katolikus püspöki kar tagjait ma délelőtt tíz órára fontos tanácskozásra hívta egybe a primási palotába. A püspöki kar tagjai, akiket dr. Kohl Medárd püspök fogadott, már fél tíz óra tájban kezdtek gyülekezni. Kohl püspököt meleg ovációban részesítették a mai napon kapott magas királyi kitüntetésé alkalmából.

Pontban tíz órakor lépett a terembe Vaszary Kolos bibornok hercegprímás, kit a püspökök mély hódolattal üdvözöltek. A hercegprímás rövid ima után megnyitotta a tanácskozást, megjelölte a napirendre kerülő tárgyakat és a jegyzőkönyv vezetésére Fischer-Colbrie Ágost püspököt kérte fel. Vaszary Kolos bibornok hercegprímás a mai püspöki konferencián közölte a püspöki kar tagjaival az apostoli szentszék legújabb döntését, amelyet a magyar püspöki karnak odaterjesztett kérelmére a „Ne temere“ dekretum XI. fejt. 2-ik szakaszának alkalmazására nézve hozott. A magyar püspöki kar ugyanis mindjárt a „Ne temere“ XI-ik fejt. 2. szakasza hivatalos magyarázatának megjelenése után felterjesztést intézett az apostoli szentszékhez, amelyben a Provida szóval kezdődő és eredetileg csakis Németországnak szóló pápai konstitúciónak Magyarországra való kiterjesztését kérte. Az apostoli szentszék, tekintettel a fenforró kivételes körülményekre, a kérelemnek helyt adott; egyúttal kijelentette, hogy mindazokat a vegyes házasságokat, amelyek Magyarországon a Ne temerének életbeléptetése óta ezímen egyháziilag érvénytelenül kötöttek, ezennel érvényeseknek nyilvánítja. A kedvezmény kiterjed Magyarország kapesolt részeire is. A napirend második tárgya a kongrua törvényjavaslat volt, amelyre vonatkozólag a püspökök kifejtették saját álláspontjaikat. Végül folyó egyházi és iskolai ügyeket beszéltek meg. A konferencia déli egy órakor ért véget.

— (A párbérszolgáltatások megszüntetése.) A hivatalos lap jelenti, hogy a vallásügyi miniszter az egyházi főhatóságokhoz és a törvényhatóságokhoz intézett rendeletével megszüntette a katolikus lelkészeknek más vallásuk által teljesített párbérszolgáltatásait s a veszteségért az államkincstárból adat kárpótlást, minthogy e czélra már az 1908. évi költségvetésben, ugy a folyó évben is 30—30.000 koronát irányzott elő.

— (A horvát klérus a fumei püspökség ellen.) Vasárnap a zenggi horvát püspökség plébánosai és papjai gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a királyhoz és a pápához memorandumot intéznek, amelyben tiltakoznak Fiumének a zenggi püspökségtől való elszakítása ellen. Egyúttal felhívták Don Zigar drenovai papot is a memorandum aláírására. Zigar azonban az aláírást megtagadta. Az egyházi felsőbbség az aláírás megtagadása miatt Zigart felfüggesztette s fegyelmi vizsgálatot rendelt el ellene állítólagos egyházi szabálytalanságok miatt. Fiumében a horvát klérus intézkedése kellemetlen feltűnést keltett és a

raprezentanza egyik legközelebbi ülésén foglalkoznak vele. Pindulics hitoktatót, akit a horvát klérus küldött a drenovai iskolába, a városi iskolaszék a tanítástól eltiltotta.

A fumei raprezentanza Vio podeszta elnöklésével tartott mai ülésén Zanella orsz. képviselő indítványára elhatározta, hogy feliratilag kéri a kormányt a királynál és a pápánál való közbenjárását a fumei püspökség mielőbbi felállítására ügyében. Az iskolai bizottságnak a városi középiskola felállítására vonatkozó indítványát elfogadták és elhatározták, hogy a városi gimnáziumot szeptemberben felállítják. Ezután zárt ülésben több tisztviselő választással foglalkoztak.

Sztrájk a párisi postán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 16.

Tegnap megirtuk, hogy a párisi főpostán a tisztviselők között szolgálati okok miatt elégedetlenség támadt, amely részleges munkabeszüntetésre vezetett. Ma reggelre ez a részleges sztrájk általános postás-sztrájkká lett. Az általános sztrájkot még tegnap este mondották ki a tisztviselők és ma reggelre minden munka megszűnt a párisi postákon. A sztrájk első eseményeiről a következő tudósítással számolunk be:

Tegnap éjszaka a posta- és táviró-hivatalnokok körülbelül hatezren gyűlést tartottak és kimondták az általános sztrájkot. A munkabeszüntetés ezuttal nem annyira bérharcz, mint inkább megtorlás a posta- és táviróintézmény államtitkára ellen, aki zsarnok módon bánik az alkalmazottakkal és megsértette szövetségüket. A Tivoli-csarnokban tartott gyűlésen, amelyen 6000 postás- és táviró alkalmazott vett részt, több férfi- és nőszónok rendkívül hevesen támada Simyan államtitkárt, a kormányt és a rendőrprefektust, aki jelen is volt a gyűlésen. Végül egyhangulag rezolúciót fogadtak el, amelyben, mint már jelentettük, az azonnali általános sztrájkot proklamálták. Több nő hivatalnok megígérte, hogy a táviró- és telefonkezelők csatlakozni fognak a sztrájkhoz.

A posta- és táviró tisztviselők gyűlése folyamán az altisztek tudatták a tisztviselőkkel, hogy ők szintén csatlakoznak a mozgalomhoz. A gyűlésen felolvastak st.-etiennai és touloni táviratokat, amelyekben onnan is a sztrájk kiterjesztését jelentik be. A gyűlés egyhangulag napirendet fogadott el, amely szerint a résztvevők kötelezik magukat, hogy haladéktalanul csatlakoznak a kormány önkénye és zsarnokkodásával előidéztet mozgalomhoz és kijelentik, hogy a mozgalom Simyan államtitkárnak a személyzetet sértő magatartására vezethető vissza. A személyzet kötelezi magát, hogy a represszív intézkedések visszavonásáig sztrájkban marad. Felhívta a gyűlés továbbá a Páristól távollevő hivatalnokokat, valamint a vidéki hivatalnokokat, hogy valószínűleg meg a posta-, táviró- és telefonhivatalnokok általános sztrájkját. A gyűlés a határozat után nyugodtan szétoszlott.

Ma délelőtt a felváltásnál incidensek fordultak elő, amennyiben a Rue de Grenellen lévő táviró központban a szolgálatot átadó hivatalnokok heves szemrehányásokat tettek kollégáiknak, hogy az új folyamán az összes visszamaradt táviratokat elintézték. E jelenetek közben több hivatalnok elájult. Simyan államtitkárnak személyesen kellett interveniálnia, hogy a hivatalnokokat a munka újból való megkezdésére bírja. Csak mintegy 12 hivatalnok tartotta helyesebbnek elhagyni a termet, amiért ezeket azonnal felmentették.

A mozgóposta-hivatalnokok, akiknek tegnap este és ma reggel kellett volna elutazniuk, tegnap délután kötelezték magukat, hogy nem lépnek szolgálatba. A postahivatalnokok gyűlésén közölték, hogy az angol postatisztviselők a sztrájkbizottságnak 25.000 frankot küldtek. Több lap szerint más külföldi államokból is érkeztek a sztrájk számára nagyobb anyagi segélyek.

Ma délre azonban már alább hagyott a mozgalom offenzív jellege. A táviróközpont hivatalában, ugy látszik, már teljesen helyre is állt a rend. Léggöri zavarok következtében a táviratozás,

különösen Német-, Dán- és Angolországba nehézségekkel jár. A sztrájkokkal kapcsolatban megrongált műszereket ismét rendbe hozták.

Az utolsó pillanatok.

Ha az ember a lapokat olvassa, azt kell hinnie, hogy a háboru elkerülhetetlen és a békeség utolsó pillanatait éljük. Lehetséges, hogy holnap döngő dementi szíven találja azt a jóslást, hogy „nem lesz háboru“, mégis a józan ész, a logika, vagy mi a manó nevében azt kell mondani, hogy nem lesz háboru.

Magyarországon úgy nézték az utóbbi napok izgalmait, mint a kis Szerbia hepceziáskodásait — holott diplomáciai körökben elég hangosan suttoják, hogy ez tulajdonképpen nem egyéb, mint két diplomata, Aehrenthal és Izvolszki, félelmetes párbaja. Mikor Aehrenthal pétervári nagykövet volt, már akkor nem állott valami jó lábon a mostani orosz külügyminiszterrel. Intimitásokban keresik a differenciák okát, de természetesen, naivitás lenne föltételezni, hogy két ember duzzogásából pattant ki a mostani páráz-rakás.

Valószínűbb az, hogy Aehrenthal képviseli a germán érdekeket, míg Izvolszki a szlávokét. Az a kérdés, megérett az idő arra, hogy ez a két érdek megütközzék és végképpen leszámoljon egymással? Ha igen, akkor biztos a háboru. De a hozzáértők éppen azt állítják — már amennyiben az ilyen dolgokhoz hozzáérteni lehet, — hogy az az idő még nem érett meg, s éppen azért, akármilyen hangosan csörögjenek is a fegyverek, egyetlen szerb sertés fölkunkorodott farka sem fog jobban fölkunkorodni.

Ha csak Szerbiáról lenne szó, a fegyveres mérközés elkerülhetetlen lenne. De ezt Szerbia is igen jól tudja és emélfogva, ha bizonyos nem lenne arról, hogy ő tulajdonképpen a szlávok elöretolt őrsége és aki az őrségre lő, annak számolnia kell a derékhaddal is, akkor alkalmasint szerényebben viselkednék.

Szerbiát már hó borította és ha el is takarodik a hó, az olvadás eredményes hadműveleteket nem igen enged meg. Belgrád maga védhetetlen és ide a csapatok egyetlen puskaövés nélkül fognak bevonulni. Maguk a szerbek mondják, hogy az ellentállás a Belgrád alatt meghúzódó hegyekben fog megkezdődni, és minden szikla vagy hasadék véres guerillaharcok színhelye lesz. Ez a hadiföltevés valószínűvé teszi a háboru-jóslásokat. A monarchia azért türte eddig Szerbia nagy hangját, mert csapatai gyors hadműveleteket eddig nem fejthettek volna ki. A monarchia tekintélye ugyanis azt kívánja, hogy a csapás gyors és biztos legyen; éppen azért meg kellett várni a tavaszt, hogy ezt a gyors és biztos csapást rámerhesse Szerbiára.

Igen valószínű azonban, hogy Szerbia csakugyan a szlávok avant-garde-ja s ennek következtében a monarchia nemcsak Szerbiával, hanem Oroszországgal is szembeszáll. Ha ez így van, akkor a hármasszövetség egyik paragrafusára rögtön megmozdítja legalább Németországot. De ha Oroszországot legalább két hatalom támadja meg, akkor a kettősszövetség értelmében Franciaországnak szövetségese segítségére kell sietnie, ez pedig a legteljesebb európai háborut jelenti. Nem lesz Európában teyérnyi hely, ahol öldösní nem fogják egymást az emberek.

Vagyis a mai diplomáciai konstelláció olyan, hogy a kis Szerbiával való háboru mögött európai háboru húzódik meg és éppen ezért a józan észnek ma azt kell mondania, hogy nem lesz háboru. Aehrenthal és Izvolszki még fog néhány papir-golyóbist váltani, de éleltöltésre nem kerül a sor.

Viszont az is igaz, hogy a józan ész már annyiszor arezul ütötték, hogy nem lehetetlen, mire e sorokat kinyomják, az első szerb süldő hörögve fog elterülni a fehér havon.

Az új Egyház.

Róma, márczius 14.

Don Romolo Murri képviselőnek lépett fel Olaszországban. Szocialista képviselőnek lépett fel. Rendben van. Azonban — don Romolo Murri az olaszországi reformkatholicizmus vezére. És don Romolo Murri fellépése e mivelta mellett egyszerre igen nagyjelentőségűvé teszi ezt a képviselő-választást. Szinte azt mondanók: szenzációssá, nem ugyan a napi események mértékével mérve a dolgokat s nem is hangosságuk szerint osztályozva őket, hanem azért, mert ha még oly csendes is ez az esemény: szimptoma ez, egy nagy, világtörténelmi folyamat egyik szimptomája.

A katolikus egyház csöndben és lassan, de halálos biztossággal folyó nagy átalakulásáról van itt ilyen szó. A katolikus egyház átalakulásáról, amely hatalmát mindmáig szinte csoribatlanul meg tudta őrizni a legtöbb országban, — de mindennél sokkal jobban meg tudta őrizni, mint a régi rend többi képviselői — éppen átalakulási, alkalmazkodási képessége folytán.

Ez az átalakulási proceszus a — keresztényszocializmussal kezdődött. A katolikus egyház volt az első, amely észrevette, hogy a szociáldemokráciát nem lehet egyszerűen „elintézni“ azzal, hogy: népbolondítás. A sztrájkokkal kivívott béremelés és munkaidő-rövidítés bizony reális érték volt, ami ellen a szó és beszéd vajmi kevés hasznót nyújtott. Németországban — akkor még csak arról volt szó — elementáris erővel hatott a szociáldemokrata agitáció s az Egyháznak látnia kellett, hogy ez nemcsak az uralkodó rend ellen szól általában, de igen nyomatékosan szól még különösen ő ellene, az Egyház ellen. Hát régi példaszó, hogy: jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok. De ezt most meg kellett fordítani. Inkább szervekedjenek a munkások, inkább sztrájkoljanak — de ne csatlakozzanak a szociáldemokráciához. Ha a papság fogja vezetni ezt a mozgalmukat, akkor nem fogják ellenségüket látni az Egyházban — és nem lesznek a társadalmi rend ellenségei. A béremelésen és munkaidőkuritácson sohasem fog tul terjedni a proletáriátus követelése.

Igy lett az arisztokratikus katolicizmus a demokratikus velleitáru politika egyik főtényezője, Németországban először, de azután a többi országokban is. Ma már megszoktuk, de kezdetben nagyon különösen hatott ez, hiszen forradalmáriknak tetszett minden, ami csak részben is hasonlított a szociáldemokraták harcmodorához. Hanem a katolikus Egyház keresztülvitte mégis, ha még oly sok belső viszály után is, és tudjuk, hogy sikerrel.

Ez volt a kezdete a dolognak — most, néhány esztendő óta, itt a folytatása. A reformkatholicizmust értjük ezalatt, amit tulajdonképpen Renan indított meg a „Jézus életé“-vel, de csak most fejlődött ki Loisy abbé, Erhardt, Schell, Murri munkáival és követőikkel.

Mi is az a reform-katholicizmus? Röviden: a dogmák elvetése. Loisy abbé kijelenti, hogy a teremtés története: szép mese. És badarság, ha akármilyen téren is a tudományos kritikának dogmákkal akarják útját szegni. És lényegében valamennyi reform-katholikus író ezt hirdeti.

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a feketének nevezett Egyház szabadgondolkodóvá lesz. Az istenhitet tartja fontosnak, csak ezt és ezt egészen kü-

lönállónak tartja a tudományos meggyőződéstől, amiben aztán a legnagyobb gondolkodók véleményével találkozik.

Ennek a hatalmas fordulatnak pedig igen reális okai vannak. Az egyik az, hogy már maga a bourgeoisie is megsokalta a katolicizmus dogmatizmusát. Hogyne. A bourgeoisienak érdekében áll a tudomány fejlődése, különösen a természettudományoké — az egyház pedig ennek mindenképpen útjában áll. Ezért az a különösen erős antipátia, amivel pl. Franciaországban, egy egyházzal szemben még a nagytőkések is viselkednek, — egyéb okoktól eltekintve. Ez pedig baj volt, amint kiderült, baj a jelenre nézve.

De a jövőről is szó van itt. Most már látnivaló: hogy a szociáldemokrácia ideje feltétlenül el fog jönni. Most már látnivaló, hogy a keresztényszocializmus ezt késeletetheti, de meg nem akadályozhatja. És akkor, — akkor mi a jobb? A merev dogmatizmus álláspontján maradni, amu tudományos felvilágosodottsága mellett már ugyis régen tul van a proletáriátus és amellet gyilkos gyűlöletet vált ki az egyház ellen, vagy pedig éppen erre a másik alapra helyezkedni, ami tisztán csak az érzelmi világra fektet súlyt és egy szikrával sem korlátozza a tudományt?

A helyzet egészen világos. Ez a politika kedvessé fogja tenni az Egyházat a bourgeois előtt és — legalább is — közömbössé a proletáriátus előtt. Ellenségét semmiesetre sem fogja benne többé látni, ha tisztára az istenhit kultiválására fog szoritkozni. Csakhogy: ott, ahol a szocializmus előrehaladását ilyen tisztán látják, ott lehetetlen, hogy legalább is egyesek a szocializmus nagy értékeit is meg ne lássák, hogy egyesek szocialistákká ne legyenek. Az Egyház maga nem fog a szociáldemokrácia mellé állni, de oda fognak a kebeléből állni, talán nem is kevesen (amint a skandináv-államokban a protestáns papok) és az eljövendő szocializmus épp úgy nem tekinthet majd ellenségesen a katolikus papra, mint a más felekezettel.

A reformkatholicizmus ma még nagy csatákat viv és a jelenlegi pápa és regime egyáltalában nem nézi jó szemmel. De hogy terjedőben, az tagadhatatlan és senkiesem kételkedhetik majdani győzelmében. A reformkatholicizmus győzelmében, amely a szabadgondolkodás jegyében indult és amelynek egyik legfőbb képviselője szociáldemokrata képviselőnek lépett föl.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, márczius 17. — Róm. kath.: Gertrud. — Prot.: Judás. — Görög-orsz.: márcz. 4. Pál és Jul. — Zsidó: Adar 24. — A nap két reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik este 6 óra 6 perczkor. — A hold két reggel 3 óra 55 perczkor, nyugszik délben 12 órakor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatási államtitkár fogad délben 12 órakor.

A főrendiház ülése délelőtt 10 órakor.

A Miénk kiállítása a Műcsarnokban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Új Művészeti Szalon (Keckeméti-u. 8.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Nemes Marcell régi mesterműveinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma megtekinthető 1 korona belépődíjjal egész nap. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal egész nap. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és Könyvtára nyitva 4—1-ig és 6—8-ig. — A Rath György múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-től 12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9-től 2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 3—6-ig.

A tüzhely.

* * *

A budapesti Nemzeti Színház a napokban fogja színre hozni Mirbeau és Natanson drámáját, „A tüzhely“-t. Mint Mirbeaunak majdnem valamennyi munkája, ez is nagy viharokat élt meg. Birói ítélet alapján adta elő csak a Comédie Française; az első előadását megzavarták és azután egyik előadása sem pereghetett le incidens nélkül. A francia vidéki városokban pedig valóságos botrány-orkánt támasztott. Toulouseban például a polgármester elvágta a villamos vezetékét, hogy megakadályozza az előadást, de sikertelenül; sötétségbe borított teremben került színre „A tüzhely“.

Nem valószínű, hogy Budapesten ilyen fogadtatásban fog részesülni a francia színmű — annál az oknál fogva, mert nálunk nem vág úgy elevenbe, mint Franciaországban.

Ott főképen azért érte a legerősebb kritika Mirbeaukat, mert túlzottnak tartották gondolatukat. Igen komoly és igen radikális kritikások szemükre lobbantották, hogy túloztak, hogy nem az életből vették alakjaikat. Mert az életben nincs olyan jótékonyági egyesület — olyan „Tüzhely“ — ahol a gyermekekkel rosszul bánnának, ahol az igazgató perverz hajlamoknak hódol, ahol pap megszegné a gyónási titkot, ahol minden ember gazember.

A kritikákra nem felelt semmit Mirbeau. „A tüzhely“ dolga már el is aludt, — amikor éppen a napokban egy nagy törvényszéki tárgyalás keretében, Párisban válaszolt maga az élet Mirbeau helyett. A pör tárgya egy leány megszőktetése volt. Maga az anyja szőktette meg egy olyan tüzhely-féle jótékonyági egyesületből. A tárgyaláson elmondotta az anya, hogy miért szőktette meg a leányát, mert az intézet igazgatónöje erkölcselen hajlamát elégitette ki rajta. És fölvonultak a tanúk, bemutatták a leveleket, melyek mind azt bizonyították, hogy a „Tüzhely“ csakugyan az életből van merítve. Mirbeau darabjában egy pap terjesztgeti a kompromittáló híreket az igazgatónőről; valami csodás véletlen folytán, ebben a pörben szintén szerepel egy pap, aki a szalonokban szőltében-hosszában beszélt az igazgatónö különös szokásairól.

Egy másik vidéki birói vizsgálat ugyan csak Mirbeau helyett válaszolt. Ügyész, vizsgálóbíró, rendőr hirtelen kiszállott ilyenfajta menhely palotájába. Kétórai alapos vizsgálat után megállapította, hogy a gyermekeket éhezettették, a gyermekek piszkosak, kiaszottak voltak, a testüket sebek borították és hihetetlen torturákat szenvedtek el.

Nagy elégtétele lehet ez Mirbeau-nak. Most elmondhatja, hogy ha az ő darabjának nem akartak hinni, hinni kell az aktáknak, amelyek kétségtelenül bizonyítják, hogy a felebaráti szeretet és jótékonyág leple alatt elképzelhetetlen visszaélések húzódnak meg.

— A beteg Kossuth Ferencz. A beteg kereskedelmi miniszter állapotában az örvendetes javulás egyre tart. Fájdalmi teljesen megszűntek. Dr. Müller Kálmán, egyetemi tanár, a miniszter háziorvosa továbbra is a legnagyobb nyugalmat ajánlotta a betegnek. Kossuth Ferenczet ma délelőtt meglátogatta Ambró Béla, Ausztria-Magyarország volt tókiói nagykövete.

— A közös pénzügyminiszter utazása. Báró Burián közös pénzügyminiszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett.

— Az udvarnagy ebédje. Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és neje Seherr-Thoss Margit grófnő ma este hét órakor ebédet adtak, a melyre hivatalosak voltak: Liechtenstein János herceg és neje, Berzeviczy Albert és neje, gróf Apponyi Sándor és neje, gróf Tisza István és neje, gróf Andrassy Sándor és neje, Cleveland Nash amerikai főkonzul és neje, Alexandropolusz görög főkonzul és neje, gróf Dessewffy Emil és neje, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót és neje, gróf Pejasevich Márk és neje, báró Inkey József és neje, gróf Bethlen István és neje, Kossuth Ferencz és Josipovich Géza miniszterek, Tóry Gusztáv és Ottlik Iván államtitkárok, Dárday Sándor államszükségi alelnök, Székely Ferencz koronaügyész, Wartha Vince műegyetemi rektor, Beniczky Géza, gróf Esterházy Móricz és Pallavicini György örgróf kamarások, Straelborn és Durazzo márkai alkonzulok.

— Szerényi spanyol rendjele. A spanyol király nagy kitüntetésben részesítette Szerényi József kereskedelmi államtitkár. Mint félhivatalosan jelentik, a spanyol király a *Katholikus Izabella-rend nagykeresztjét* adományozta Szerényi államtitkárnak.

— A török trónörökös élete ellen. Konstantinápolyból jelentik, hogy Ali Rizát, Jussuff Izzeddin herceg udvarmesterének fiát tegnap éppen akkor fogták el, amikor egy román gőzösön el akart menekülni. Őt levelet találtak nála, melyeket atyja írt és amelyekben az „Ikdam“ szerint részletek vannak arról az állítólagos összeesküvésről, amelyet Jussuff Izzeddin herceg több miniszterrel együtt Resad trónörökös ellen szőtt. A leveleket hamisításoknak tekintik.

— Lipót király Szibériában. Lipót belga király elhatározta, hogy az idén — feltéve, hogy egészsége megengedi — nem botrányainak rendezésére, Párisba utazik, hanem nagyobb utazást tervez. Moszkvába akar utazni és onnan a szibériai vasut legvégű pontjára, hogy megismerje Szibériát is. Utazásának végű pontja Vladivosztozk lesz, ahonnan fémét visszatér Moszkvába.

— Az alkotmánypárt vacsorája. Az országos alkotmánypártnak ma este a Hungária-szálló fehér teremben pártvacsorája volt, amelyen megjelentek: Széll Kálmán, a párt elnöke, Nagy Ferencz másod-elnök, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, gróf Zichy Aladár a király személye körüli miniszter, gróf Hadik János és Bolgár Ferencz államtitkárok és a párt számos tagja.

— Berzeviczy Albert felolvasása. Pozsonyban Berzeviczy Albert ma este a városház nagytermében másfélórás előadást tartott „Shakespeare problémák“ czímen. Az előadást a népszerű főiskolai tanfolyam rendezte, melynek elnöke, Oberschall Pál jogtanár, Berzeviczyt néhány szóval üdvözölte. A termet a város intelligenciájának színe-java megtöltötte, mely lelkes éljenzéssel honorálta az előadást, mely Shakespeare életének és költészetének vitás kérdéseiről szólt. Az előadó megígérte, hogy jövő ősszel hatórás előadási sorozatot tart Pozsonyban a XVII. század tájképfestészetéről.

— Kitüntetések. A király dr. Lázár György Szeged polgármesterét, dr. Rózsa Izsót, a szegedi Ügyvédi Kamara elnökét és dr. Mann Jakabot, a bábaképzőintézet igazgatóját udvari tanácsosokká nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap legközelebb közli. — A király Laus-Krapec György malommunkás, zágrábi lakosnak egy és ugyanazon vállalatnál teljesített sok évi buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Angyal Dávid ünneplése. Dr. Angyal Dávidnak, a budapesti tudományegyetem most kinevezett új professzorának tiszteletére a VII. kerületi (Barcsay-utcai) volt iskolatársak egyesülete márczius 18-án, csütörtökön este félnyolc órakor lakomát rendez az alkotmány-utcai Förster-féle vendéglő külön helyiségében.

— Kohl Medárd püspök kitüntetése. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. Kohl Medárd felszentelt püspöknek, esztergomi érkanonoknak az egyház és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend közkeresztjét a csillaggal adományozta.

— Augusztá főhercegnő a budai Vöröskereszt-kórházban. Augusztá főhercegnő ma délelőtt tizenegy órakor Szemerecsányi főudvarmesternő kíséretében megjelent a budai Vöröskereszt-kórházban. A kórházban fogadták Josipovich Géza horvát miniszter, az egyelt helyettes elnöke, gróf Zichy Nándorné, Schwartzler Ottó főgondnok és Janny igazgató. A főhercegnő először dr. Lumniczer József főorvosnak, a sebészeti osztály főnökének az osztályára ment, ahol nagy érdeklődéssel kérdezősködött az iránt, hogyan ápolják a betegeket. Majd az orvosok kalauzólása mellett megtekintette a kórtermeket, a műtőtermeket és az orvosi műhelyeket. A kórtermekben élénk részvétellel beszélgetett a betegekkel és vigasztalta őket. Sokáig volt Berényi postásnak az ágyánál, aki a székesfehérvári merényletnél kapott sebével fekszik a kórházban. A főhercegnő ezután Lumniczer főorvos szobájába ment és fehér ápolónői köpenyt öltött.

— Hozzálatok a munkához, — mondotta mosolyogva.

A főorvos rendszeres oktatást tartott a főhercegnőnek a kötések alkalmazásáról, a keztyűk, kosarak, szájjvédők és sapkák használatáról. A főhercegnő nagy figyelemmel hallgatta a főorvos előadását és mindenben hűségesen követte utasításait.

— Gyakorlatilag is szeretném felhasználni azt, amit tanulok, — jegyezte meg az óra végén.

A főhercegnő több mint két óra hosszat időzött a kórházban és szívélyes bucsuzkodás után távozott.

— Kossuth-lakoma. Az országos függetlenségi és 48-as párt, mint minden évben, az idén is kegyelettel emlékezik meg Kossuth Lajos halálának évfordulójáról. Szombaton, márczius 20-án délelőtt tíz órakor a Deák-téri ev. templomban gyásziistentisztelet lesz, amelyen a párt testületileg vesz részt. Utána a templomból a párt tagjai testületileg vonulnak ki Kossuth Lajos sírházhoz, ahol a párt nevében ez évben Gád Sándor országos képviselő tesz le koszorút beszéd kíséretében. Délután 3 órakor a Royal-szálló nagytermében országos Kossuth-lakoma lesz. Az ünnepi beszédet a Kossuth-serleggel kezében gróf Bethlen István országos képviselő mondja. A lakomán megjelennek a kormány, a függetlenségi pártnak főrendi és képviselő tagjai, a függetlenségi főispánok, a párt fővárosi és vidéki kültagjai, a fővárosi és vidéki függetlenségi sajtó képviselői és a fővárosi függetlenségi körök és egyesületek küldöttségei.

— Negyven ember megégett. Pétervárott tegnap nagy tüzvész pusztított Peski nevű munkásnegyedben. Gróf Toticssevnek nagy, emeletes bérházában tüzvész ütött ki s a nagy kavarodásban elfelejtették a tüzet a tüzoltóságnak bejelenteni, úgy hogy a gyorsan terjedő lángokban negyven ember lelte halálát. A városnegyedben nagy pánik támadt, mert több épületet is fenyegetett a tüzveszedelem.

— Nagy vihar. Tiszaföldvár délután félhárom órakor nagy vihar keletkezett, mely a kerítéseket több helyen bedöntötte, az ablakokat kiemelte, a cseréptetőket lehordta. A ref. templom, a kat. és ref. lelkészlak, a fősolgabírói hivatal és a községháza nagy pusztítás nyomait mutatja a tetőzetten és falazaton. A kár igen nagy. — Kövesden ma délelőtt negyedórán borsónagyságu jég esett, közvetlen utána pedig nagy hóesés állott be. — Cibakházán délelőtt rövid ideig tartó szélvihar volt, amely a katolikus templom keresztjét ledöntötte és a tetőzetet megrongálta. Több helyen a kémények és tetőoszlopok ledőltek. — Szikszón három napi folytonos esőzés és a beállott hóolvadás folytán a Vadászpaták anyyira megáradt, hogy a patak mentén lévő szántóföldeket elöntötte.

— Szobrot Mechwart Andrásnak. A Magyar Mérnök- és Építészegylet akcióit indított, hogy Mechwart Andrásnak Budapest valamely közterén szobrot állítsanak. Erre a célra most külön bizottságot alakított az egyesület, amely most főlhívásokban kéri a nagyközönséget, hogy támogassa adományaival az egyület.

— **Török igazságszolgáltatás.** Rettenetes kivallatásokról szivárogtak ki hírek a Yildiz-kioszkból. Nedzsib Melhame basa ellen az új török kormány pört indított, mert a szultán vélt összeesküvéiből kizásokkal akart vallomást kicsikarni. A panaszosok mind azt állítják, hogy Nedzsib személyesen vett részt a torturában és valóságos szadista gyönyörűséggel mért korbácsütéseket a férfiak és asszonyok mezetelem testére. A szerencsétlen emberek közül többen belehaltak a kínzásba. A pör tárgyalásán olyan hajmeresztő jeleneteket festettek le, hogy a jelenlévő Behdzset bég ügyész elájult s nálánál erősebb idegzetű kartársával, Adil bég fölébbiteli bírósági ügyészszel kellett helyettesíteni. Egy Peru nevű örmény asszony a következőket vallotta: Nedzsib elrabolta minden vagyonomat és földulta egész életem. Korbáccsal vert. Amikor megmondtam, hogy nem tudok semmit s istenre hivatkozva kegyelmet kértem, rám ordított:

— A földön nincs Isten és nem avatkozik olyan dologba, amelyek nem tartoznak rá! Az asszony három esztendeig synylődött a börtönben, pedig ártatlan volt. Egy Gosztin nevű panaszos pedig a következőket mondja:

— Kettőn voltunk testvérek. A testvéremnek torokgyuladása volt s én kálilórikumot vettem neki öblögetésre. Egy napon megjelent nálunk Nedzsib basa s amikor meglátta a droguista kis csomagot az asztalon, így kiáltott föl:

— Ti dinamitot csináltok!

Hat hónapon át kínozták a két nőt, akiknek egyike a kimpadon halt meg. Nedzsib a tárgyaláson, a körülményekhez képest elég nyugodtan viselkedik s mindig azt hajtogatja, hogy ő csak vak eszköze volt a szultán akaratának.

— Mindenféle gyanúsító hirt hoztak a Yildiz-kioszkból. Ez a szultán parancsára történt. En csak alelnöke voltam a vizsgálóbizottságnak; az elnök maga a szultán volt; ő intézett mindent.

Ennek a védekezésnek azonban aligha lesz nagy sikere. Rifát bég, aki a bombamegnyelet dolgában a vizsgálóbizottság titkára volt, ellene vall Nedzsib basának. Elmondta, hogy a palotában ő maga kötözött be egy sebesült foglyot. Az esetről jelentés tétetett Tasib basának, aki vállalt vonva, jegyezte meg: Itt a palota van, nem az igazságügyminisztérium. A dolgról hallgatni kellett.

— **Kölesönpárna az utazó közönségnek.** A vasuti kölesön utipárna eddig csak a külföldi járó utazó közönség előtt volt ismeretes. Most már ezt a pompás uti eszközt, amely a kényelmet és tisztaságot éjjel épp úgy mint nappal egyformán és oly kiválóan szolgálja, a Vasuti Uti Párna-Kölesönző Részvénytársaság az államvasutak összes vonalain bevezette s máris az utazó közönség osztatlan tetszésével találkozott. A párnák az elárúsító útján Budapest mindkét pályaudvarán, valamint az államvasutak nagyobb vidéki pályaudvarain kaphatók. A kölesöndij egy utra csekély egy korona. Biztosítékot nem kell letenni. A párnák mindig tisztán fehér vászonáthúttal vannak ellátva és az abszolút tisztaság megővése szempontjából még külön papirzacskóba zárva. Használat után a párnát egyszerűen a kocsiszakaszban kell hagyni és így az utast semmiféle fáradság, avagy kötelezettség nem terheli.

— **A mezőkeresztési halotti tor.** Azokat a boldogtalanokat, akik a mezőkeresztési halotti toron annyi pálinkát ittak, hogy meghaltak, vasárnap temették el. Ezzel azonban a félelmes drámának nincs vége. A pálinkajvók közül még négyen haldokolnak. Fölteszik, hogy Tóth Lajos mérgezte meg a pálinkát, hogy magát és családját elpusztítsa.

— **Nagy tűz.** Moszkóc községben tegnap *Koncsék* György földbirtokos majorja kigyuladt és teljesen leégett. A tűz elpusztított 14 ökröt, 130 juhöt, egy cséplőgépet teljes felszerelésével, továbbá nagymennyiségű takarmányt. A tűz állítólag gondatlanságból keletkezett. A kár meghaladja a 30.000 koronát, mely biztosítás útján megtérül.

— **A szabómunkások kizárása.** A Szabómesterek Országos Szövetsége ma délután nagygyűlést tartott, amelyen a tagok igen nagy számban jelenetek meg. Az ülés tárgya a szabómunkások mozgalma volt, amely fölött az érdekelt felek betek óta tárgyaltak és amelyet békésen elintézni nem sikerült. A megindult rendkívül élénk vita eredményeképp a nagygyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a folyamatban lévő, a bérmozgalomra vonatkozó tárgyalásokat megszünteti és az összes munkásokat a munkából kizárja. A munkakizárás holnap, e hó 17-én este hét órakor lép életbe. Amennyiben a munkások a jelzett időig a részleges bojkottot abban hagyják, a munkába beállanak, azt az eddigi állapotnak és feltételeknek megfelelően rendesen folytatják és erről a szándékukról a szövetség elnökségét hivatalosan értesítik, ez esetben a szövetség a munkákizárást feloldja és erről tagjait kellő időben értesíti. Felmerült végül az az indítvány is, hogy a szövetség mondja ki, hogy a tagok ezentúl szak szervezetben lévő munkáit egyáltalában nem alkalmazzák. Ez az indítvány azonban egyelőre függőben maradt és erre nézve a nagygyűlés határozatot nem hozott.

— **Anekdota I. Miklós czárról.** Krylov orosz drámaírónak, aki valamikor nagyon híres volt hazájában, most adták ki az emlékiratait. Krylov az ifjúságát egy katonai internátusban, a pétervári „mérnöki iskolában“ töltötte. Az iskola növendékei „öreges“-re és „rókák“-ra oszlottak fel. Az öregeknek meg volt engedve, hogy kedvük szerint verjék meg a rókákat. Egy alkalommal az idősebb növendékek rettenetesen elpáholtak egy rókát, aki véletlenül egy tábornok fia volt. A tábornok szörnyen felbőszült azon a sérelmen, mely az ő ürága eseméjét érte s panaszra ment I. Miklós czárhoz. Egy óra mulva a czár hintaja megjelent az intézet előtt. A tanárok és a növendékek berohantak a diszterembe, ahol megjelent a czár és ráivallt a jelenvoltsokra: „Azért vagytok itt, hogy a haza méltó fia legyetek. De úgy viselkedtek, mint az utonállók. Térdre, gazemberek!“ Ezzel a czár megfordult és eltávozott. A tanárok és a diákok kétségbeesetten térdeltek tovább, mert czári parancsot csak maga a czár változtathat meg. Szerencsére kinyitott a diszterem ajtaja és belépett az intézet egy gazdasági tisztviselője, akit azonnal egy nagyragu udvari hivatalnokhoz szalajtottak tanácsért. Az excellenciás ur pedig jelentést tett a trónörökös nagyhercegnek. Kérvéssel utóbb a nagyherceg megjelent az intézeti diszteremben, a még mindig térdelő tanárok és tanítványok között, majd így szólt: „Ha becsületszavatokra megfogadjátok, hogy a jövőre nem lesznek ilyfajta elpáhások, akkor a czárral beszélni fogok érdeketekben.“ A tanítványok nevében rögtön felelősként egy „öreg“: Nem lehetünk becsületszavunkat arra, hogy többé nem lesznek ily veredések, de azt megfogadjuk, hogy törekszünk arra, hogy ilyesmit a jövőben el fogunk kerülni. Amikor a czárnak megvitték ezt a vakmerő választ, éktelen haragra lobbant. A tanároknak és a növendékeknek késő estig térdelve kellett maradniuk, a miakés „öreges“- pedig a kaukázusi ezredékbe besorozták közlegényeknek.

— **Az olaszországi segélyakció.** Az olaszországi segélyakció gyűjtése javára a mai napon a következő bevezetések történtek: A Magyar Általános Takarékpénztárnál Falusy Árpád főispán gyűjtése Nagy-károly 127 K, Szabolcs-érmege főispánja 1337 korona 87 fillér, Kiskunlacsháza előjárósága 20 korona, Sztrakonieczky Kálmán főszolgabíró Zólyom 6 korona 26 fillér, Marád Antal polgármester Bazin 118 K 20 fillér. Összesen 1609 korona 33 fillér. A gyűjtés mai végeredménye 540.001 korona 02 fillér.

— **Végzetes tévedés.** Dr. Kozinszky Vladimír lemergi ügyvéd tegnap Bécsbe érkezett és a Grand-Hotelben bérelt szobát. Este rosszul érezte magát, mire a szálló orvosát hívták. Az ügyvéd elmondotta az orvosnak, hogy valószínűleg mérgezés miatt van rosszul. Az elmúlt éjszaka ugyanis nem tudott aludni és brommal akarta csillapítani idegfájdalmait. Véletlenül azonban ammoniakot vett magához, amit állandóan magánál hordott. Az orvosi segítség már nem használt, mert dr. Kozinszky a kórházban meghalt.

— **Kisiklott gyorsvonat.** Wäbenswil mellett Au állomáson a Sargansból jövő gyorsvonat, amely hibás váltóállítást következtében nekifutott három teherkocsinak, kisiklott. A mozdony és a postakocsi kiugrottak a sínpárból. Az utasok közül senki sem sebesült meg. A teherkocsin kirakással foglalkozó két munkás azonban meghalt, egy fiú halálosan és egy munkás súlyosan megsebesült.

— **Rejtélyes tanyai tragédia.** Rejtélyes és megdöbbentő tragédia hírére hozza a táviró Makóról. Szilágyi Bálint jómódu gazda egyetlen leánya szalmával megrakott kocsin elindult a tanyára az apjához. Az öreg Bálint várta a leányát, s mikor nem érkezett meg, aggodalmas szívvel elébe ment. Rómúlten talált a kocsira, mely egy töltés szélén felborultán hevert. A szalma alatt pedig ott feküdt a leánya *holtan*. A szerencsétlen Erzsébet egyetlen leánya volt Bálintnak s nemsokára menyasszonyi koszoru került volna a fejére. Makón nagy a részvét a tragikus végű menyasszony iránt s arról is beszélnek, hogy talán bűnös merénylet áldozata lett. A vizsgálat ebben az irányban is megindult.

— **Akiket megöszített a félelem.** Egy német könyvkiadónál érdekes kis füzet jelent meg a napokban. Az ötven oldalra terjedő könyvecske azokat a szörnyű eseteket sorolja föl, amikor egyesek nagy katasztrófa előtt, az elkövetkezendő tragikus elmúlás gondolatának hatása alatt megöszültek. Először egy brandenburgi mérnök esetével foglalkozik a könyv írója. Pottner Alfréd mérnök Svájcban vasutat épített. Összevesztett a munkafelügyelővel, egy boszuálló olaszszal. A vadindulatu ember egy éjjel összakötöztette társaival a mérnököt, fölvitette egy hegy csúcsára, közvetlen közelébe nagy darab dinamitot helyezett, amelyet hosszú kanóccsal hozott összeköttetésbe. A kanóc végét meggyújtotta. A mérnök mozdulatlanul feküdt s két szemével látta, mint közeledik a gyilkos kis lángnyelv a dinamithoz. Husz percig tartott a rettenetes helyzet, amikor a lassan megeredt eső eloltotta az égő kanócot. Pottner aléltan, összekötözve találták másnap reggel arravetődött turisták. A huszonnyolcz esztendő fiatalember haja teljesen fehér volt. — Ez után egy indiai eset következik. Hoopington angol orvos amerikai párbajt vívott egy tengerésztszittel. A kikötés az volt, hogy aki a fekete golyót huzza, az mérges kigyók által pusztul el. Az orvos huzta a halálhozó golyót. Beültették egy teljesen sötét kamrába, de a három kobra helyett három teljesen ártatlan gyilkot bocsájtottak be hozzá. Hat óra mulva az orvost ájultan találták. Teljesen megöszült a kiállott izgalmaktól. — Elmond a könyv az utóbbihoz hasonló más esetet is. A tragikomédia főszereplőjét székhez kötötték s közvetlen közelébe helyeztek egy hordó puskaport. A hordó tetejét lefejtették s a robbanó szemek közé egy szál égő gyertyát helyeztek. A hordóban tulajdonképpen mák volt. Négy óra hosszáig égett a gyertya. A kétségbeesett ember a szörnyű izgalom hatása alatt teljesen megöszült. — Van a füzetben néhány igen ismert történelmi téma. Elmondja többek között Mária Antoinette szomorú históriáját is, aki a kivégzés éjjelén teljesen megöszült.

— **Salamon-korabeli szoltárok.** Dr. Rendel Harvís angol tudós egy általa felfedezett kéziratról tartott előadást és azt mondta, hogy a kézirat a Salamon-korabeli szoltárok és ódák teljes gyűjteménye. Ez az állítás azonban téves, mert a kézirat zsidó és keresztény költőktől származik és a Krisztus előtti és utáni első században keletkezett. A kézirat szír fordításban tartalmazza azokat a vegyes költeményeket, amelyeket kezdetben a keresztény egyház Salamon énekeinek nevezett és használt is. A kézirat nem egészen teljes; az elvesztett rész azonban nem sok. Az újonnan talált szoltárokat igen szépeknek mondják és e tekintetben nem állanak a ma ismert szoltárok mögött.

— **Gyilkos boszu.** Ujkéske községben ma Hangyási János jómódu gazdát egy árokban meggyilkolva találták. A vizsgálóbíró a helyszínére utazott. Hangyásit állítólag boszúból ölték meg.

— **Házasság.** Horváth Márkus Budapestről eljegyezte Hirschfeld Leontint Alsó-Kubinból.

Elek Sándor eljegyezte Vallas Irént Budapestben.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 20., I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Rablógyilkosság az országban.** Vakmerő rablógyilkosság történt ma hajnalban Szikszóváros közelében. Guttman Adolf tekintélyes és jómódu szikszói terménykereskedőnek ösz óta fiókiüzlete volt a közeli Alsóvadász községben. Ma reggel Guttman öt és hat óra között gyalog elindult Alsóvadászra, hogy ottani ügyeit elintézzze. Utközben valaki hátulról kétszer rálőtt s nagyobb összegű pénzét elrabolva, elmenekült. Guttman, akinek a két golyó koponyájába furdott, azonnal meghalt. Amikor Guttman holttestét az árokban megtalálták, fejéből még patakzott a vér, ami arra vall, hogy röviddel azelőtt végzett vele a gyilkos. A szikszói csendőrséget azonnal értesítették a rablógyilkosságról. Azt hiszik, hogy a rablógyilkost csakhamar kézrekerítik.

— **Az elnökök fiai.** Az amerikai elnökökről, ha hivataluktól megválnak, egyideig még tudnak valamit, egyideig még emlegetik őket, de a fiaikról senki sem beszél. Még azt is alig tudják, hogy melyik elnöknek van fia s melyiknek nincs. A dinasztikus kultusz a nagy vizen túl tudvalevőleg ismeretlen valami s nagy apa semmi nimbust sem szerez a fiának, akik senkik és semmik mindaddig, míg önmaguktól nem lesznek valamivé. Az amerikaiak talán maguk sem tudják, hogy ez idő szerint tizenhét elnökfi él az Unióban, nem számítva az imént kormányra lépett Taft két fiát. Roosevelt legidősebb fiáról az őszszel hallottunk annyit, hogy nagykorú lett, a Harvard-egyetemet elvégezte s Connecticutban belépett egy szövégységbe, hogy a szövés minden technikáját megtanulja. Naponta tíz és fél órát dolgozik, mint a legközségesebb munkás s a gyár legkisebb fizetésén kezd, vagyis 6 dollárt (30 K) kap hetenkint. Lincolnnak, Gransnak, Hayesnek, Garfieldnek, Artburnnak, Harrisonnak és Clevelandnak összesen tizenhárom férfiútoda van. A legidősebb elnöki ez idő szerint Robert Tood Lincoln, ki most 65 éves s mint a Pullman-társaság elnöke multimilliomos. Grantnak három fia van életben, Frederik Dent, Ulysses és Jesse. Az előbbi tábornok volt s most a governor-islandi haditábor parancsnoka. A közép-sőnek politikai ambíciói vannak, de még nem vitte semmire, Jesse pedig — Bryannak a párthive. Hayes fia alezredes. Garfield egyik fia, Harry a Williams-egyetem elnöke, James pedig belügyi államtitkár volt Roosevelt kabinetjében. Arthur elnök fiáról, Alanról csak annyit tudnak, hogy egy párisi szépségnek a férje s buzgó látogatója a new-yorki kluboknak. Cleveland két kis fiút hagyott hátra, a 11 éves Richard Folooont s az 5 éves Francis Grovert. Russel B. Harrison politikai hivatalát visel Indianapolisban.

— **Lövöldözés a pinczében.** Ma délben feltizenkettőkor a Bulyovszky-utca 32. számú ház pinczéjében Vida Jenő huszonhétéves napszamos feltékenységből rálőtt a kedvesére, Asztalos Ilona huszonhatéves gyümölcsáros leányra. A golyó nem talált s a lövés zajára elősietett Damján Péter, a leány nevelőapja és a merénylőre vetette magát, hogy a revolvert kicsavarja kezéből. Közben a fegyver elszólt és a golyó átfurta Damján tenyerét. A súlyosan sérült embert a mentők a Rókus-kórházba szállították, a merénylő elmenekült.

— **Levél a császárhoz.** Egy hechingeni német nebuló következő eredeti levelet írta a német császárnak: „Nagyon tisztelt császár ur! Az iskolában már sokszor hallottam az ön jóságáról és szeretetreméltóságáról, és felbátorít engem arra, hogy önhez forduljak. Én ugyanis tanító akarok lenni minden áron. De az anyám özvegy asszony s még kilencz gyermeket kell táplálnia. Ebből három cseléd, s ezek a bériükből akarnak engem taníttatni. De ez távolról sem elég. Kérem tehát nagyon tisztelt császár ur, segítsen, hogy tanító lehessenek. Üdvözli önt és a többi Hohenzollerné N. N.” Egy hét múlva 150 márkát kapott tanulmányai költségének pótlásául.

— **Csecsemőholttest a kapu alatt.** Tegnap este a Vadász-utca 6. számú ház kapujában egy leányescsemő holttestét találták. A házbeliek kevéssel előbb egy szőke, cselédformájú leányt láttak a kapu alatt ácsorogni. A kis halottat a bonctani intézetbe vitték, a gyilkos anyát pedig a rendőrség nyomozza.

— **Árviz Máramarosban.** Máramaros-sziget egész vidékét árviz fenyegeti. Berezna községet — mint egy távirat jelenti, — a Nagyg folyó elöntötte. Huszt város nagy része víz alatt van. A Lakócz s Huszt folyók kiáradtak. A jégtömegeket dinamittal robbantják szét. Emberéletben eddig nincs kár.

— **Egy szélhámos karriérje.** A párisi rendőrség sikerült fogást csinált legutóbb. Letartóztatta Franciaország legvakmerőbb és zseniális szélhámosát: Petitjeant. A jeles férfiú úgy tett szert népszerűsége, hogy hat ízben szökött meg arról a helyről, ahová büneiért deportálták. Legutóbb 1907. augusztusában Gayana gyarmaton időzött Petitjean, persze nem kedvére, mert röviddel utóbb Amerikába szökött. Onnan azonban haza vitorlázott, mert a demokratikus Amerika nem felelt meg ízlésének. A becsületrend szalagjával gomblyukában, mint báró Willensson érkezett haza. Legszívesebben kastélyokat vásárolt. Állandóan összeköttetésben volt birtokarúsító ügynökökkel és azt a módszert követte, hogy készpénz helyett váltóval bonyolította le az üzletet. Az ősnemesi név hatott és az eladó szívesen fogadta kiegyenlítésre a hathavi időre kiállított váltót. Alighogy megkötötték aztán a szerződést, Petitjean beköltözött és Páris butorkereskedőinek volt mit azállítaniok. Egyre-másra rendelte a kastélyba a butorokat, mindenféle disztárgyakat, amiket aztán társai rövid uton visszajuttattak Párisba, ahol persze elköttyavetyélték. Mire a váltófizetés ideje elérkezett, a birtokos megugrott. Számítalan ilyeszerű csalás nyomja lelkiismeretét. Akkor fogták el egy párisi kávéházban, amikor társaival együtt a kicsalt és rabolt ékszereken osztozkodott. Amikor a detektívek az asztalukhoz léptek, Petitjean előkapta revolverét és a detektívekre lött. Egyiknek a cizlinderét furta át a golyó. Végre ártalmatlanná tették és megkötözve bevitték a rendőrségre. Társát a drótnélküli táviró segítségével kerítették kézre, amidőn egy nagy személyszállító hajón már-már megmenekült. A partról azonban táviratoztak a hajóra és így a másik gonosztávót is lefűlelték.

— **Petőfi arcképe.** Amit mostoha évtizedek rejtve tartottak előttünk és nem tárt elénk más, csak a képzelet: Petőfi arcképe, egyetlen igazi hü arczmása a nemzet birtokába jutott. Benzur Gyula, az európai nevű festőművész egy daguerreotyperről megfestette Petőfi történelmi igazságu arcképét és ez többé nem az elképzelt, ideálist, kigondolt Petőfi, hanem maga a nagy epochális hős, amilyen volt, mikor nemzeti kulturánkat szellemével beragyogta. Benzur Gyula ezt a kultur-históriai alkotását a Petőfi Háznak szentelte, ahol végre kegyelettel őrizhetjük meg a legnagyobb lyrikus és szabadsághős egyetlen hü arcképét. Erőből a nemzeti ereklyéről a Könyves Kálmán műkiadó részvénytársaság a művész személyes felügyelete mellett sokszorosításokat készítettett, hogy Petőfi arcképe mindenhol eljuthasson, a hol a nagy költő emlékét és szeretetét magyar szív őrzi. Most, amikor a nemzeti érzések fellendülésének új korát éljük, valósággal nemzeti talizmán ez a kép, mely kell, hogy minden magyar otthon ékítsen. A valódi Petőfi-kép, melynek kiadásával a műkiadó társaság a Petőfi-kultusz és annak Pantheonját, a Petőfi Házat szolgálja, kétféle kivitelben jelent meg. A színes kiadás mérete margó nélkül 61½/48½ cm. és ára 62 korona, a heliogravure kiadás margó nélkül 61½/48½ cm., margóval pedig 90/70 cm. és ára 66 korona. Megrendelhető díszes keretben 3 koronás havi részletfizetésre is a Könyves Kálmán magyar műkiadó részvénytársaságnál (Budapest, Nagymező-utca 37—39). — Az eredeti festményvel együtt a művész a sokszorítási jogot is a Petőfi Háznak ajánlotta fel és így a bevétel egy része a Petőfi Házat illeti meg. Aki tehát a képet megszerzi, nemcsak a leghivebbnek és legművészibbnek mondható Petőfi-arckép birtokába jut, hanem egy kegyetes nemzeti intézmény gyarapításához is hozzájárul.

— **Halálos késelés.** Hétfőn reggel Ujpesten a József-utca és Kemény Gusztáv-utca sarkán vérral borítva, eszméletlenül találták Gazsó Ferenc huszonkétéves cseropes munkást. Az egész testén össze volt szurkálva. Bevitték a Gróf Károlyi-kórházba, ahol ma reggel meghalt. Ma délelőtt önként jelentkezett az ujpesti kapitányságon Vastag József huszonöt éves gyári munkás, aki bevallotta, hogy korcsmai verekezés közben szurta meg Gazsót. Letartóztatták.

— **Felgyújtott istálló.** Tegnap este Novák Ignác kőművesmester Hegyaljai-ut 23. számú istállója kigyuladt és ledgett. Három ló bennpusztult. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a tüzet Schmidt Rezső huszonhatéves kocsis vigyázatlansága okozta. Schmidt égő gyertya mellett végezte a dolgát az istállóban s amikor eltávozott, elfelejtette a gyertyát cloltani, amelynek a lángja felgyújtotta az istállót. Megindították ellene az eljárást.

— **Öngyilkos irnok.** Nagyváradon Hügel Ödön városi irnok idegbaja miatt foszforral megmérgezte magát.

— **Negyvenéves találkozás.** Lator Béla körjegyző (Barkaszo, Bereg megye) felkéri azokat az osztálytársait, akikkel 1860-ben a máramarosszigeti főgimnáziumban érettségét tett, hogy az 1899. évi június hónapban megtartott 30 éves találkozáskor történet megállapodáshoz híven, az ez évi június 20-ára kitűzött 40 éves találkozásuk előkészítéséhez. Meg vagy meg nem jelenésüket vele, május hó 15-éig közölni sziveskedjenek.

— **Kifosztott kirakatok.** Az éjszaka két helyen is dolgoztak a kirakattolvajok. Ughy Balint cipész-mester Békés-utca 3. számú üzletének a kirakatát feltörték és temérdek női és férficzipőt elloptak. — Tovajkuleszal felnyitották Sorger Zsigmond divatárkereskedő, József-körút 33. szám alatti üzletének a kirakatát, amelyből 100 koronát érő vászonmüt elloptak.

— **Halálozás.** Piazza Nándorné, született Mrozinszky Terézia tegnap 59 éves korában elhunyt Budapesten. Halálát fia, Piazza Viktor, a VI. kerületi külterületi függetlenségi és 48-as kör elnöke, valamint nagyszámu rokonság gyászolja.

Crukovich bányhelyettes fia, Crukovich Imre, aki néhány nappal ezelőtt öngyilkossági kísérletet tett, tegnap délelőtt belehalt sebébe. Az öngyilkos holttestét ma Zágrába szállították, ahol esztörtökön fogják eltemetni.

Telekesi Ebergényi Kálmán m. kir. bányafőmérnök, sóbányahivatali főnök életének 56-ik évében rövid szenvedés után meghalt Tordán.

Bernátfalvi és földvári Földváry György életének 50-dik évében, rövid, kínos szenvedés után meghalt Budapesten.

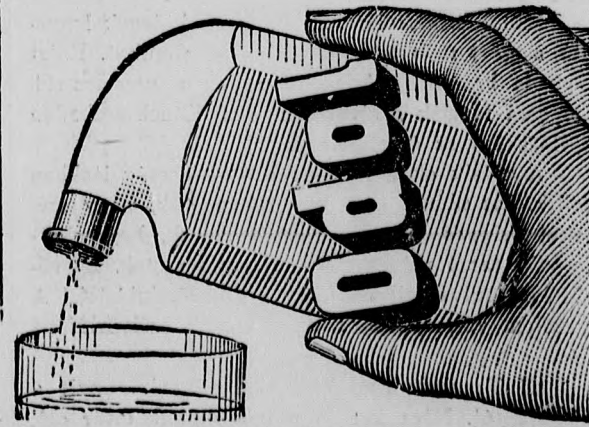
— **A Beketow-cirkusz Budapesten.** Budapest hirdető tábláin megjelentek a Beketow-cirkusz első hirdetései és tegnap délután, ezer kíváncsi embertől kísérvé, a vasúttól a városligeti cirkuszig elvonult Beketow élő reklámja, a sok nemes ló, az elefántok, zebuk, kutyák, stb., megannyi művész. Beketow Mátyás igazgató is megérkezett már, hogy az április 10-én kezdődő évadot személyesen előkészítse. Olyan műsört állított össze, mely még a budapesti nagyigényű közönséget is meg fogja lepni.

— **Rendőri hírek.** Elettunt leány Leporisz Mária 19 éves cseléd ma reggel István-ut 95. számú lakásán marólugot ivott. A Rókus-kórházba vitték. Tetének oka ismeretlen. — **Eltűntek.** Gallasz János, a Dunagőzhajózási Társaság fogalmazója bejelentette a rendőrségen, hogy 49 éves felesége, Pusztai Lujza a minap eltávozott Lajos-utca 42. számú lakásáról s azóta nyoma veszett. Bejelentették a főkapitányságon, hogy Bray Olivér 32 éves magánzó, amerikai állampolgár bécsi lakásáról eltűnt. Miután Bray idegbeteg, valószínű, hogy öngyilkosságot követett el. A rendőrség keresi az eltűnteket.

x **Ha gyermekét egészségesben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént.** Ne vezetesse magát félre az utánzatoktól.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatti főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme.** Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vivásra.

Aki az Odolt következetesen mindennap használja, az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog- és száj-ápolást gyakorolja.

A szerelem iskolája.

Olyan idöket élünk, hogy már a szerelemnek is tanításra van szüksége. Kihül a föld és kihül a szív. Fogynak az erdök, kiapadnak a patakok, kevesebb a virág, a gyümölcs . . . a gyermek.

Madame de Perrot, egy bájos és szellemes francia nő, aki — úgy látszik — élelmes is, felismerte a helyzetet és amikor az érvényesülés módját kereste, elhatározta, hogy megnyitja a szerelem iskoláját.

Nem maradt odahaza, abban a szép Franciaországban, melyet pedig a depopuláció veszedelme fenyeget, de ahol a szeretkezés, még mindig pótolja a valódi, forró szerelmet, hanem áthajózott a csatornán és Londonig meg sem állt.

Ugy okoskodott, hogy az angolok hidegek, érzéketlenek, nem értenek a szerelemhez, tehát szükségük van valakire, aki beavatja őket a szerelemkeltés titkaiba.

A nemes hölgy a mult esütörtökön tartotta bevezető előadását a brewerstreei Fortune-Playhouseban, természetesen nagyon áhitatos és felette fogékony hallgatóság előtt.

Az érdekes előadásból izelítül adunk mutatványt, megjegyezvén, hogy a legmodernebb tudomány apostola egy kalap alatt beszélt szeretetről és szerelemről, már csak azért is, mert csupán a magyar nyelvnek van a két fogalomra két külön megnevezése.

Van egy téma, — mondja Madame de Perrot, — melyet az angolok sohasem érintenek. Pedig ez a legfontosabbra, a legszebbre vonatkozik, amit a világon birunk. Miért nem szóltok soha a szeretetről? Minden más érzést, minden szenvedélyt nyíltan tárgyaltok. Kapzsiságról, becsúvágyról, gyűlöletről és minden egyébről beszéltek. Szeretetről, szerelemről soha. Ehhez ti nagyon is szegénylősek, restelkedők vagytok.

Már gyermekkorukban kezdték. Nálunk Franciaországban azt mondják: „szeretett apám“, „szeretett anyám“. Itt a fiúk és leányok egyszerűen így szólítják szüleiket: „apá“ és „anya“. És ha megkérdezik őket, szeretik-e az atyjukat s az anyjukat? elpirulnak és az ablakon tekintenek ki. Restelnek a gyermeki érzelmeikről beszélni.

Igy nőnek fel az angol gyermekek és később se javul a helyzet. Sokáig éltem angolok közt és sokszor élveztem szeretetreméltóságukat. Tudom az ő jó és előkelő tulajdonságaikat is értékelni, megbecsülni. Most azonban kevésbé dicséretes eldalukról kell említést tennem. És nyíltan kimondom: a nők az okai, hogy itt annyira szegénylik, restellik a szerelmet.

Valóban érthetetlen, hogy a nők itt miért becsülik olyan kevésre magukat. Nem ritkán hallom tőlük azt a kijelentést, hogy a nő a férfival szemben alárendelt. Ezt a nézetet Franciaországban hülyeségnek bélyegeznék. Nálunk a nők vannak fölényben. Egy másik hiba, melyet angol asszonyoknál és leányoknál gyakran tapasztalok, hogy kevésbé nőiesek, mint franciaországi nővéreik. Az a folytonos elnyomás, a gyermekeknek tilalma, hogy önmagukat becsülik, okozza, hogy az angol nők kevésbé szeretni valók.

Kötelességüknek tartják, hogy hidegek legyenek s ezért nem aknázzák ki a hátalmukat. Ezért nem is beszélnek Angolországban a szerelemről. Itt nem tartják a „bon ton“-hoz illőnek szabadon nyilatkozni az érzelmeikről.

A másik ok a ti „szerelmi“ házasságaitokban rejlik. Itt abban a hitben házasodtok, hogy szerelmi frigyre léptek és azt várjátok, hogy életfogytig tartó mézesbetegekben lesz részetek. És rövid idő múlva milyen nagy a kiábrándulástok! A szerelem változó és eznikus tréfák ezeltábiájává lesz.

Mi Franciaországban nem várunk annyit a házasságtól. Mint két jó pajtás lépünk ottár elé, hogy kölcsönösen segítsük, támogassuk egymást. Csak később ébred mély és tartós vonzódás a férj és feleség között. Oh, ti szegények, mennyit kell nélkülöznotök!

Eddig tartott Madame de Perrot első lecke-

adása. Tagadhatatlan, hogy sokat ígérő kezdet. De innen, távolból, a mi neutrális magyar obszervatóriumunkból — ahol még nem szereltünk a szerelem iskolájára — úgy véljük, hogy az angol nők tartózkodó, látszólagos hidegségükben több valódi szerelem rejlik, mint a francia nők kitanultságában.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Bezerédj Viktor ünneplése.** Az Országos Színészegyesület ma délelőtt kezdte meg három napra tervezett XI. évi rendes közgyűlését. A közgyűlést *Ditrői Mór*, az igazgatótanács elnöke nyitotta meg, aki felkérte *Mezei Kálmánt*, mint a legidősebb közgyűlési tagot, hogy a közgyűlés megalakulásáig a korelnöki széklet foglalja el. Azután megválasztották az igazolóbizottság tagjaul *Szendrey Mihályt*, *Csiky Lászlót* és *Nádasy Józsefet*, akik megvizsgálták a mandátumokat és bejelentették, hogy a közgyűlésen 37 színtársulat 82 küldötttel van képviselve. A közgyűlés elnökül nagy többséggel dr. *Janovics Jenőt* választották meg, alelnökök lettek: *Hidvégi Ernő* és *Csiky László*, jegyzők: *Halasi Béla* és *Perczel Oszkár*. Ezután megválasztották a különféle bizottságokat, melyek délután kezdtek meg működésüket. Ezután a közgyűlést a déli 12 órákor tartandó *Bezerédj* arcképleleplezésig felfüggesztették, a mai program legkiemelkedőbb pontjáiig. Abból az alkálomból, hogy a vidéki színigazgatók *Roboz Elek* színészegyesületi számvevő indítványára megfestették *Bezerédj Viktor* belügyi államtitkár arcképét és azt a színészegyesület közgyűlési termében elhelyezték, ma délben fényes lefolyású ünnepség volt a színészegyesület közgyűlése keretében. Az ünnepélyre megjelent *Molnár Viktor* vallás- és közoktatásügyi államtitkár, *Berczik Árpád* nyug. miniszteri tanácsos, gróf *Festetics Andor* országos színészeti főfelügyelő, *Feld Zsigmond*, *Tóth Imre*, *Faludi Sándor* színigazgató, *Mészáros Imre* az Operaház igazgatója, *Egressy Ákos*, dr. *Wlassich Gyula* miniszteri fogalmazó, a színészegyesület tisztviselői közül *Mészáros Kálmán* irodáigazgató, dr. *Faludi ügyész*, a színészegyesület tanácstagjai közül *Ditrői Mór* elnök, dr. *Janovics Jenő*, dr. *Komor Gyula*, *Hidvégi Ernő*, *Szilágyi Vilmos* és mások. Az ünnepélyt *Janovics Jenő* nyitotta meg. Megnyitójában utalt arra, hogy *Bezerédj* államtitkár néhány évi önfelelőző működésével emelte a magyar vidéki színészet színvonalát. Üdvözli a megjelent vendégeket. Ezután *Nádasy József*, *Szendrei Mihály* és *Zilahi Gyula* küldöttségileg mentek az ünnepeltért, akit beléptekor zajos és hosszantartó tapsal fogadtak. A Vígyszínház énekara a „Hej Rákóczi, Bercesnyí, Bezerédj!“ kezdetű dalt énekelte. *Ditrői Mór* mondotta az üdvözlő beszédet és ebben kifejtette, hogy *Bezerédj* mennyire szerette, gondozta és pártolta a magyar színészetet. Nagy szívben — ugymond — elfért szeretelenségünk és önzésünk is. Atyjától örökölt kiváló tulajdonai közül a legnagyobb az volt, hogy a magyar színészet felismerésében és támogatásában előljárt kartársai között. Utána *Szendrei Mihály* a vidéki színigazgatók nevében, majd *Berczik Árpád* a színház szerzők egyesülete nevében üdvözölte az államtitkárt. *Bezerédj* államtitkár zajos tapsok között ígérte, hogy a színészet iránt eddig érzett rokonszenve sohasem fog megváltozni és mindig ott lesz, ahol a magyar színészet ügyeit kell szolgálni. Az ünnepélyt *Janovics Jenő* poetikus szavai után a Hymnus zárta be.

(*) **Az Operaházban holnap, szerdán** Feinhals Frigyes bajor királyi kamaracékes fellépésével „Rigoletto“ kerül színpadra. A vendégművész a cím szerepet adja. Gilda — Sándor Erzsébet, Magdaléna — Várady M., Cepránó grófné — Hardy Helén, Giovana — Bertis, a hercegné — Arányi, Sparaficile — Szendrői, Monterone — Szemera, Borsa — Pichler, Marullo — Ney B., Ceprano gróf — Kárpát. Vezénylő karmester Benkő Henrik, rendező Alszevgy K. főrendező. A dalmi után Hűvös Iván és Guerra Miklós a „Csodaváza“ című táncjáték-eményét adják a főszerzőkben Nirschy, Kramer Ilona és Brada Ede közreműködésével. Vezényel Szikla Adolf karmester, rendező Guerra Miklós balletmester. Csütörtökön gróf Zichy Géza „II.

Rákóczi Ferenc“ című magyar dalműve kerül színpadra. A cím szerepben Takács Mihály, a többiekben Szamosi, Vasquez, Flattó, Payer, Venczell, Várady S., Pichler, Szendrői, Kornai, Déry, Hegedűs, Erdős, Dalmoki, Mihályi, Ney B. és Kárpát fellépésével. A „Mesevilág“ című ballet-ujdonságot rendeltetésének megfelelően legközelebbi délutáni előadás keretében fogják bemutatni a gyermekvilágnak. A már a jövő hét egyik napján megtartandó e harmadik előadást ismét Neddel Oszkár zeneszerző fogja vezényelni.

(*) **Hangverseny.** A magyar királyi postainstintus javára fényes hangversenyt rendeznek e hó 21-én délután öt órákor a katolikus kör dísztermében. A hangversenyre a jegyek nagyrésze már el is kelt és már csak nagyon korlátozott számban kaphatók ez összes postahivatalokban. A szellemi élyezetet bőven nyújtó műsor a következő: 1. Vonós négyes op., előadják Kraul Antal, Halmos Gusztáv, dr. Vass Ármán és Kacvinszky Emil. 2. „Rosen aus dem Süden“ keringő Johann Strauss-tól, táncolja nógrádi Neogrady Dóra, zongorán kíséri nógrádi Neogrady Antal. 3. „Fülbesugár.“ Irtó és felolvassa Blazsejovszky Károlyné. 4. Dalok Schuberttől. Éneklő Beöthy Lászlóné, zongorán kíséri Dienzl Oszkár. 5. Tréfás monológ. Előadja Csontos Gyula ur, a Magyar Színház művésze. 6. „Traviata“ Verditől, egy czimbalmon négykézre, előadják bogati Hajdu Irén és Margit. 7. Kuplék. Előadja Medgyaszay Vilma.

(*) **Bemutató-előadás a Nemzeti Színházban.** A „Tüzhely“-ből, Octave Mirbeau és Thabée Nathanson „Le Foyer“ című szenzációs sikerű új színművéből, amelynek magyar címe Huszár Imre fordításában „A tüzhely“ lesz és amely az ezidei párisi szezon legnagyobb sikerű ujdonsága volt, most folynak az utolsó házi főpróbák a Nemzeti Színházban. A nyilvános főpróba a sajtó meghívott képviselői előtt csütörtökön délelőtt fél-tizenegy órákor lesz, a bemutató-előadás pedig pénteken.

(*) **A „Tatárjárás“ a világ körül.** Bakonyi és Kálmán népszerű operetteje, a „Tatárjárás“ érte meg Bécsben az 50-ik előadást, még pedig annyira teljében vonzó erejének, hogy a Theater an der Wien igazgatósága az idén már nem is ad más darabot, hanem június végéig estéről-estére a magyar operettet ismétli. E hó 20-án lesz a „Tatárjárás“ hamburgi bemutatója, április elején pedig Berlinben adják. Már a newyorki premier is ki van tűzve október 15-ére. A bécsi előadást Ferenc Ferdinánd trónörökös is megnézte nejevel együtt. Frigyes főherceg pedig már háromszor is volt a Herbstmanövernél, legutóbb feleségével és kis fiával. A Vígyszínházban holnap játszószék. Az előadás érdekességét növeli, hogy Sarkadi Aladár, Wallersteint tartalékos hadnagy személyesítője, ezúttal éneklő először a „Czimborám, a Lébl“ refrénű dalt, amely az operett bécsi bemutatójára készült Pallenberg komikus számára. A mlatságos szöveget Gábor Andor írta.

(*) **A saskók 80-adszor.** Rostand világhírű műve, a saskók, amely párisi szenzációs sikere után külföldön, Budapestén került először színpadra olyan hatással, mint az e kiváló műhöz méltó, esütörtökön, e hó 18-án, éri el a Magyar Színházban 80-ik előadását. A darab, amely tavaly április végén került bemutatásra, kéthónapi szünet levonásával, kilenc hónap alatt jut el ehhez a nagy előadási számhoz. A saskókat esütörtökön is Törzs Jenő játssza.

(*) **A magyar képzőművésznők első kiállítása.** A nemrégiben alakult Magyar Képzőművésznők Egyesülete első kiállítását nemzetközi jelleggel a Nemzeti Szalonban rendezi április havában. A nagyérdemű kiállítás a kultuskormány és a főváros tanácsának támogatása mellett létesül, amelyen a francia, hollandus és német művésznők legjelesebbjei vesznek testületileg részt. A tárlaton résztvevő hazai művésznők műveiket április hó 5-én és 6-án küldhetik be a Nemzeti Szalon műtárai hivatalába.

(*) **Az Akadémia összes ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia e hó 19-én d. u. 5 órákor rendkívüli összes ülést tart. Tárnya: Heinricl Gusztáv rt. Jelentés a Teleki-, Vojnits- és Wödlaner-jutalomról.

(*) **Hangverseny a Markovits-szobor javára.** A gyorsirás nagynevű feltalálójának, Markovits Ivánnak emlékét szoborral akarják megjelölni és az erre szükségelt összeg már igen szépen gyűl. Tegnap Szegeden a Tisza-szálló dísztermében tartottak egy nagy hangversenyt a szoboralap javára. A terem zsufoltságig megtöltött közönség sokat tapsolt Marschalkó Rózsának, a kiváló dalénekesnőnek, Vikár Györgynek, a jeles eszelloművészeknek, de sok taps és elismerés jutott Reiner Frigyesnek, a jól ismert zongoraművészeknek is. A fényesen sikerült hangverseny szép összeget juttat a szoboralapnak.

(*) **A Rembrand-kiállítás bezárása.** A városi Szépművészeti Múzeum Rembrand-kiállítását hétfőn bezárul s így azt a közönség már csak vasárnap és hétfőn tekintheti meg. A kiállítást egész tartama alatt óriási közönség látogatta, most vasárnap is körülbelül háromezren nézték meg.

(*) **Zenedei hangverseny.** A Nemzeti Zenede vasárnap, a hó 14-én tartotta meg a Vigadó kistermében ezidei negyedik házi hangversenyét, melyet Dittmann Ilonka — Schütze tanár növendéke — nyitott meg, aki Scharvenka Staccato Etude-jével aratott zajos sikert. Ezután következtek a esodagyermek produkciói, akik közül a parányi Komor Géza Berliot hegedűversenyével, utána pedig Schlamadinger Erni Haydn allegro-jaival valóssággal meglepték a közönséget. Kiváló szám volt még Csorba Gyula és Kalina Tivadar, két 10—12 éves fiu hegedűjátéka, akik Hubai Magar ábrándját adták elő két hegedűn. A termet zsfelőség megtöltő közönség zajos tapsal jutalmazta a piczi művészeket.

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra előkészítő biztos sikerrel

Dr. ERŐS VILMOS
jogi szemináriuma

Budapest, VII. ker., Wesselényi-u. cza 18. szám. Flóki-
intézet: Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 14. szám.
TELEFON 118-57. TELEFON 118-57.

FŐVÁROS.

(*) **A fővárosi törvény revíziója.** A közgyűlés által a fővárosi törvény revíziójának előkészítésére kiküldött albizottság ma délelőtt folytatta tanácskozásait dr. *Bárczy* István polgármester elnöklésével. Az értekezleten részt vettek: dr. *Váczonyi* Vilmos, dr. *Kuncz* Jenő, dr. *Platthy* György, dr. *Feleki* Béla bizottsági tagok és dr. *Harrer* Ferenc tanácsjegyző, mint előadó. Az értekezleten megállapították a közgyűlés, az alakítandó községi tanács és a tanács hatáskörét. Az albizottság legközelebb folytatja tanácskozásait.

(*) **Mulatóhely a Dunán.** Említettük, hogy egy vállalkozó-csoport az iránt folyamodott, hogy az Erzsébet-híd alatt, uszóművön lebegő mulatóhelyt állíthasson. A vállalkozók mintegy 400.000 koronát hajlandók ebbe a vállalkozásba befektetni. Az ügyvel foglalkozott a közgazdasági- és közlelémezési-, valamint a pénzügyi- és gazdasági bizottság s hozzájárultak ahhoz, hogy az engedélyt a főváros megadja, úgy hogy a vállalkozó az első három évben évi 5000 koronát fizessen, a következő négy évben évi 6000 koronát s az utolsó három évben évi 7000 koronát. A tanács szintén hozzájárult ehhez a javaslathoz s ilyen értelemben tesz előterjesztést a közgyűléshez.

(*) **Pétervár kérelme.** Szentpétervár város polgármestere, *Restzoff* N. átiratot intézett Budapest székesfővárosához, amelyben közli, hogy az orosz főváros hatósága ez idő szerint foglalkozik a város csatornázásának tervével, ennél fogva kéri Budapest hatóságát, hogy a Budapest csatornázására vonatkozó szabályrendeletet és a csatornázási tervet Pétervár hatóságával ismertessék meg. Egyben felvilágosítást kér aziránt is, hogy vajjon hozzájárul-e nálunk az állam a csatornázás költségeihez. Az átirat következtében *Bárczy* István polgármester nyomban elrendelte, hogy az orosz főváros polgármesterének a kívánt felvilágosítást adják meg.

(*) **Uj állások a fővárosi közoktatási intézeteinél.** A fővárosi közoktatási bizottság ma délután gróf *Festetics* Géza tanácsos elnöklésével tartott ülésében a fővárosi közoktatási intézeteinél szervezendő új állások ügyével foglalkozott. Dr. *Demjén* Géza tanácsjegyző előadásában jelentette, hogy a fővárosi elemi iskoláinak jelenleg 254 ideiglenes állásban lévő tanerő (120 férfi, 134 nő) működik; a polgári és felsőbb iskoláknál is tetemes az ideiglenes tanerők száma. A tanügyi osztály azt javasolja a bizottságnak, hogy a következő új állásokat szervezze: A felsőbb kereskedelmi iskoláknál: egy igazgató és három tanár állását; a felső leányiskoláknál: egy tanári állást; a polgári iskoláknál 30 tanítói állást és az elemi iskoláknál 3 igazgató-tanító és 60 tanítói és tanítónői állást. Ajánlja továbbá az ügyosztály hat óvodai állás szervezését. *Sántha* Lajos elemi iskolai szakfelügyelő annak a vélekedésének adott kifejezést, hogy a szervezendő 60 állás nem elegendő; azt ajánlotta, hogy a főváros véglegesítse a megbízottak kétharmadrészt. Gróf *Festetics* Géza elnök méltá-

nyolja *Sántha* kívánságát, de tekintettel arra, hogy a fővárosnál alkalmazott ideiglenes tanerők száma tetemesen meghaladja a négyezret, ez időszert lehetetlennek mondta ezt a nagyarányú szervezést. Ahhoz, hogy az elemi iskoláknál szervezendő állások számát 80-ra emeltesék, készségesen hozzájárult. Ember *Károly*, dr. *Leitner* Adolf és az elnök felszólalása után a bizottság az ügyosztály előterjesztését gróf *Festetics* tanácsosnak az elemi iskolai tanítói állások számának szaporítására vonatkozó módosításával egyhangulag magáévá tette. A bizottság előterjesztését a tanács legközelebb tárgyalni fogja.

(*) **Növénykertek az iskolákban.** A fővárosi tanácsa a közoktatási ügyosztály előterjesztésére elhatározta, hogy a fővárosi iskolák számára a növénytan és a modern rajzoktatás, valamint az iskolák ablakainak díszítéséhez szükséges virágok és növények termelése céljából a főváros budai és pesti részén egy-egy iskolai növénykertet létesít. Ez a két kert mindazokon kívül, amiket az iskolák tanítási tervei a növénytan és rajzoktatáshoz előírnak, a főváros és környékének növényvilágát rendszeresen összefoglalva fogja bemutatni, azért a főváros a kerteket oly módon kívánja berendezni, hogy a növénytan és rajzoktatáshoz szükséges növényeket mindig a maga idején, virágzás közben és gyümölcsözés alkalmával kellő mennyiségben bemutathassa. A budai növénykert helyül a tanács a III. ker. Római fürdőtelepen, az Emőd-, Csalmá-, Petur- és Boris-utczák által határolt 4557.3 négyszögöl területet jelölte ki, amelyet *Ringer* József, a telek tulajdonosa, a fővárosnak tíz évre ingyenes használatra engedett át. A tanács ezt az ajánlatot köszönettel fogadta. A pesti oldalon levő növénykert céljaira a VII. kerületben, a kis-zuglói gazdasági iskola tözsomszédságában fekvő, jelenleg bárbeadott nyolcz holdnyi területet fogják felhasználni.

(*) **Segélyek a fővárosi közoktatási bizottsága** mai üléséből azt javasolja a tanácsnak, hogy dr. *Frimm* Jakabnak adjon a főváros ez évre háromezer korona segélyt az a kikötéssel, hogy dr. *Frimm* intézetében egy szegénysorsu gyengeelméjű gyermeket ingyen tartozik felvenni. Javasolja továbbá a bizottság, hogy a budapesti tanítótestületnek adja meg a főváros az idén is a szokásos ezer koronás évi segélyt.

Nyíltér.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Felhívás!

Felhivatnak az 1894. év április 26-án csödbe jutott

Weisz és Pick

budapesti bejegyzett nagykereskedő cégnek — cégtársak: *Weisz* Armin és *Pick* Géza — (Váci-körút 7.) az a 120 hitelezője, akik 265.748 K 22 fillérményi bejelentett követelésük tekintetében a varyonbukott céggel kényszerre lépettek; valamint az 1901. év április hó 22-én csödbe jutott

Herczeg Gyula

budapesti cég (I., Fehérvári-ut 29.) 70 hitelezője, akik 44.063 K 41 fillérményi követelésük tekintetében fedezetet nem nyertek, minthogy kielégítési alapot és a kényszerre lépés megátadására a kalmás tények utottak tudomásunkra, hogy a nevezett varyonbukottak a len követendő egyöntetű elárás megészél-se céljából folyó évi **márczius hó 25-én**, délelőtt 10 órakor VII. ker., Erzsébet-körút 50. sz. (I. emelet) alatti irodában megjelenni sziveskedjenek.

A külföldi hitelezőknek külön értesítés ment.

Az egyb hívó hitelezők.

ROXITSCHI Javítja az étvag a,
e ősejti az emésztést,
Tempel-viz szabályozza az anyagserét.

Nagybani raktár: **HOFFMANN** J. Budapest, V. ker.,
Báthory-utca 8. szám.

MAGYAR JELZALOG-HITELBANK.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tesszük, hogy az 1908. évi osztalék, mely egy-egy részvény után **aranyban 20 frankban** lett megállapítva, a f. évi márczius 16-án tartott közgyűlés határozata értelmében **1909. április 1-től kezdve**, az 1909. július 1-én esedékes XI. számú részvény beszolgáltatása ellenében **Budapestben**: a bank főpénztáránál (V., Nádor-u. 7. sz.) és a Magyar Leszámloló- és Pénzváltó-banknál;

Bécsben: az Union-Banknál;

Parisban: a „Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France“

című banknál fog kifizettni.

Az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

(—) **Hazafiság és nemzetköziség.** Mrs. *Carrie* Chapman Catt, a Feministák Egyesületének vendége, a közhajnak engedve, folyó hó 21-én, vasárnap délután 4 órakor az Ujvárosbáza nagytermében (Váci-utca 62.) „Patriotism and Internationalism“ czimen újabb előadást tart. Utána *Martina G. Kramers* Rotterdamból, a nők választójogi világszövetségének titkára tartja németnyelvű előadását „A hollandi férfiak és a nőmozgalom“ czimen. Mindkét előadást magyarul tolmácsolják. Jegyek 2, illetve tagok részére 1 korona árban kaphatók *Bárd* Ferenc és testvére zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-utca 4. és Andrassy-ut 2. sz.) és a Feministák Egyesületében (V., Mária Valéria-utca 12.)

(—) **A Magyar Nyelvtudományi Társaság** ma este ifj. *Szinnyy* József alelnök vezetésével felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Mészöly* Geóron kun-szentmiklósi tanár annak az „ék képzőnek eredetéről“ tartott előadást, amely a „papék“, „Kisék“-féle kifejezésekben fordul elő. A tetszéssel fogadott előadás után *Melich* János a készülő magyar szófejtő szótárból bemutatta azokat a czikkeket, amelyek a magyar nyelvben lévő népeveket tárgyalják. Érdekes fejtegetéseit a megjelent nyelvtudósok tetszéssel hallgatták.

(—) **A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyező egyesülete** a napokban tartotta III. évi rendes közgyűlését, mely az igazgatóságnak az egyesület múlt évi működésére vonatkozó jelentését tudomásul véve, az egyidejűleg előterjesztett 1908. évi számadást egyhangulag elfogadta s a felmentvényt az 1908. évre úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta. A közgyűlés miután még az igazgatóság kebelében lemondás folytán megüresedett tagsági helyre dr. *Láday* István kir. ügyész egyesületi tagot közfelkiáltással megválasztotta, valamint az egyesület jövő 1909. évi költségelőirányzatát megállapította, a tárgysorozatot ezzel kimerítvén, véget ért.

(—) **A Magyar Gyermektanulmányi Társaság** most nyitotta meg az állam és a főváros által támogatott tanfolyamát. A tanfolyamot fővárosi, pestvidéki áll. tanítók és tanítónők, tanítóképzőintézeti és polgári iskolai tanárok látogatják korlátozott számban. Dr. *Ranschburg* Pál ideg orvos, az áll. kísérleti lélektani laboratórium igazgatója mondott megnyitó beszédet, melyben méltatta a gyermektanulmányozás jelentőségét, pedagógiai és társadalmi fontosságát, majd bemutatta a tanfolyam előadóit. Előadóként szerepeltek: *Nagy* László képzőintézeti igazgató-tanár, dr. *Vértes* József, a kísérleti lélektani intézet asszisztense, dr. *Ranschburg* Pál és dr. *Szilágyi* A. Károly ügyvéd. A megnyitó után *Nagy* László megtartotta első előadását a gyermektanulmányozás történeti fejlődéséről, irányairól és tudományos rendszereiről. A tanulságos előadást nagy figyelemmel hallgatták.

(—) **Székely „Aranykönyv.“** A múlt év augusztus havában Székelyudvarhelyen tartott „Székely Szövetség“ nagygyűlésén, *Gálffy* Ignác miskolci felső kereskedelmi iskolai igazgató, szülőföldjéhez való lelkesedéssel azt indítványozta, hogy a székelység megerősítése, anyagi és kulturális fejlődése érdekében a Székely Szövetség teremtsen össze egy tekintélyes pénzalapot és annak segítségével mentse meg a székely fajt az erkölcsi és anyagi pusztulástól. E célra mint eszközt, megjelöli a székelység összeírását és egy ugynevezett „Aranykönyvbe“ való foglalását, melyért minden családfő és családtag nevének beiktatásáért az a célra megjelölt pénztárba egy koronát fizet. Ezt az indítványt a Szövetség nagygyűlése lelkesedéssel elfogadta és a tervezet kidolgozásával, valamint végrehajtásával a székelyudvarhelyi „Székely Társaság“ bízta meg. Most tartotta a Társaság vá-

lasztmányi ülését, amelyen *Mátéffy* Domokos elnök memorandumot terjesztett elő ebben az ügyben. A memorandum széles alapon foglalkozik az Aranykönyv létesítésének az ügyével és teljesen precíz tervezetet szolgáltat a megvalósításhoz. A választmány az elaboratumot egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy a legközelebb megtartandó közgyűlés elé terjeszti.

(—) A Magyar Könyv- és Zeneműkereskedő Alkalmazottak Egyesülete e hó 20-án tartja meg a sajtószabadság 61. évfordulója alkalmából művészestélylyel egybekötött hazafias ünnepélyét egyesületi helyiségeiben (IV., Semmelweis-utca 17.). Az ünnepi beszédet *Bötrös* Károly országos képviselő tartja. A választékos műsor szereplői *Gábor* József, *Góth* Sándor, *Ipolyi* Valéria, *Molnár* Ferencz. Az ünnepély iránt nagy az érdeklődés, ami irodalmi és művészi életünk e kiváló szereplőinek tudható be.

(—) Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság ma délután a Terézvárosi Kaszinó nagytermében dr. *Bánóczy* József elnöklése mellett felolvasó ülést tartott. A felolvasások sorát dr. *Bernstein* Béla nyíregyházi főrabbi nyitotta meg „A zsidók az 1848-iki szabadsághoz” című értekezéssel. A nagyszámu közönség zajos tapsal jutalmazta az érdekes fejtegetéseket. Ezután *Balassa* Jenő, a Vígsház művésze olvasta fel *Feleki* Sándornak „Andorból doktor lesz” című költeményét. Végezetül *Lenkei* Henrik Hevesi Józsefnek „Tiberius Alexander gyűrűje” című elbeszélését olvasta fel. A közönség tapsal fejezte ki tetszését a vers és elbeszélés felett.

(—) Szeretevendőség. A kispesti református ifjúsági egyesület rendkívül látogatott szeretevendőséget rendezett. Dr. *Prusinszky* Pál ref. theologiai tanár, az egyesület elnöke buzgó imával nyitotta meg az estélyt s ugyanő tartott előadást Kálvin leveleiről. *Kónya* Gábor, az ifjúsági egyesületek magyarországi titkára biblia-magyarázatot tartott, míg *Kövy* Árpád, *Konta* Erzsébet, *Jó* Kató, *Dévy* Lajos és *Főrián* Lajos költeményeket szavaltak, majd *Konta* Viktoria Tóth János harmónium kísérete mellett énekeltek. Végül *Gál* Lajos, az egyesület titkára tartott felolvasást az egyesület jövőjéről. A műsor összes számaint zajos tetszéssel fogadta az egybegyűlt közönség.

SPORT.

() **Athletikai bajnokságok.** A Magyar Athletikai Szövetség június 20-án (vasárnap) délután atletikai bajnoki viadalt rendez Budapesten, a margitszigeti sporttelepen. I. A viadalon a következő versenyek tartatnak meg: I. 100 yardos síkfutás. Szokolai Alajos örökös vándordíjért, védő *Szabó* Pál MAC. II. 220 yardos síkfutás, védő *Szabó* Pál MAC. III. Egynegyed angol mértföldes síkfutás, a Szokolai Alajos által alapított Stankovits Szilárd vándordíjért. Védő *Bodor* Ödön BPTSE. IV. Egy fél angol mértföldes síkfutás, védő *Bodor* Ödön BPTSE. V. 3 angol mértföldes síkfutás, védő *Bodor* Ödön BPTSE. VI. 3 angol mértföldes síkfutás, védő *Lovas* Antal MTK. VII. 1.500 yardos gátfutás, védő *Kovács* Nándor BTE. VIII. Magasugrás, védő *Majunke* Erik, *Kassai* AC. X. Rudugrás, védő *Szathmáry* Kálmán AAC. XI. Súlydobás, védő *Mudin* Imre MAC. XII. Diszkoszvetés, védő *Luntzer* György, *Pozsonyi* TE. 2. Minden verseny győztese Magyarország bajnoka 1909-ben címet, továbbá a MASz. bajnoki aranyérmét nyeri. Minden második a MASz. ezüstérmét és minden harmadik a MASz. bronzérmét nyeri. 3. A viadalt nemzetközi jellegű és középiskolai tanulók kivételével résztvehet benne minden amatőr. Nem tekintenek azonban középiskolai tanulóknak azokat, akik a középiskola utolsó osztályát sikerrel befejezték, ha érettségi bizonyítványuk nincsen is. 4. A viadalon a MASz. szabályai érvényesek. 5. Nevezési határidő: június 14. délután 6 óra. Nevezések Stankovits Szilárd címére küldendők (Budapest, Központi városház.)

() **A Wiener Athletiksport Club Budapesten.** A bécsi egyesületek legjobbjai, a nagyszerű eredményeket elért WAC. e hó 25-én, Gyümölcsös Boldogasszony ünnepén Budapestre jön, hogy erejét a Magyar Athletikai Clubbal összemérje. A két klub első és egyetlen találkozója 4:2 eredménnyel végződött a WAC. javára. Az akkor erős küzdelem emlékének hatása alatt a WAC. most vasárnap költséget nem kimélve, rendbe hozta pályáját és mérkőzött a Pozsonyi Torna Egyesülettel, hogy trainingjében előre haladjon. Az összes többi pályák használhatatlansága következtében óriási közönség gyűlt össze a WAC. pályáján, amely a 13-ik goal után azzal a tudattal távozott, hogy a WAC. nyugodtan tekintet az idei nemzetközi szezonja elé, mert a csapat tudásából nem vesztett semmit s máris kiváló formában van. A nemzetközi mérkőzés előtt a II. osztályu bajnokság két legkiválóbbja, a Nemzeti Sport Club és a 33-as FC. fog a millenáris-pályán mérkőzni.

() **Sportkabaret.** A Magyar Testgyakorlók Köre e hó 20-án, szombat este a Ferenczy-terez 3. sz. alatti helyiségében sportkabarettal egybekötött táncvizit rendez, amely a változatos programmal

fényes lefolyásnak ígérkezik. A rendezőség ezton kéri tagjait és hozzátartozóit, hogy akik meghívóra igényt tartanak, ezt Ferenczy-terez 3. sz. alatt a kör címén bejelenteni sziveskedjenek, miután jegyek csak korlátozott számban bocsátatnak ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A nagyszerb összeesküvők.** A nagyszerb felségárulók bűnpörének mai tárgyalásán Lukács Vászó harminczhat éves, nős vrginmoszti kereskedőt hallgatták ki. A vádlott nagyon igénytelen ember, aki semmit sem ért a politikához. Az elnök többek között azt kérde tőle, hogy voltak-e a vendéglőjében önálló szerbpárti értekezletek. A vádlott nem tagadja ezt, de nem tudja, hogy miről tárgyaltak, mivel az illetők spanyolfal mögött ültek és így nem hallhatta, hogy miket beszélnek. (Zajos derűtség.) A lakásán talált Péter-arcoképeket és fegyvereket illetőleg az vallja, hogy kereskedett velük. Az elnök ezután felolvas röpiratokat, amik a cirill betűk minél szélesebb körű elterjedését sürgetik, egy levelet, amelyben egy középiskolai tanár felszólította a vádlottat, hogy kísérje el Budiszavljevics Bude képviselőt agitációs utjában, közleményeket a „Srbobrán”-ból és a szerb földmunkások szövetségének hivatalos lapjából, a „Privrednik”-ből. Az elnök idevonatkozólag sok kérdést intéz a vádlotthoz, aki rendszerint azt válaszolja, hogy a viszonyokban való járatlansága miatt nem tud nyilatkozni. Hinkovics védő megállapítja, hogy a vádirat egyes adatai valótlanok. Ebből hosszú vita támad közte, az elnök és az ügyész helyettese közt (dr. Accurti ügyész betegsége miatt nincs jelen a tárgyaláson, hanem egyik kartársával, Stozsir ügyész helyettesével képviselteti magát). A vitatkozás után az ötödik vádlott, Milics Nikola negyvenkét éves, nős sztjepani pápa kihallgatására kerül a sor, aki tudvalevően a legmakacsabb résztvevője volt az éhségsztrájknak és még a kórházban is soká koplalt, amíg nagy rábeszélés után végre abbahagyta a böjtölést. A vádiratból csak azt értette meg, hogy az ügyészség őt a bitóra akarja juttatni. (Nagy mozgás.) Nem érzi magát bűnösnek. Elismeri, hogy tagja az önálló szerb pártnak és elnöke a vrginmoszti helyi bizottságnak, meg hogy közreműködött a különböző szervezetek alapításában, de nem követett el büntetendő cselekedetet. Azt sem tagadja, hogy járt Belgrádban. A „Szlóvenszki Jug”-ot csak hírből ismeri, valamint Naszticsot is. Közben az elnök elrendeli a déli szünetet. A délutáni tárgyaláson folytatták Milics pápa kihallgatását, amely érdekesebb momentumok nélkül történt meg. A tárgyalást az elnök délután két órakor rekesztette be.

§ **Az Országos Birői és Ügyészi Egyesület** mult év október 19-én azzal az előterjesztéssel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy a joggyakorlókknak kedvezőtlen előléptetési viszonyain változtatva, helyzetüket javítsa. Mivel ez a beadvány eddig elintézést nem nyert, ma az Országos Birői és Ügyészi Egyesület újabb beadványban kérte előterjesztésének elintézését és különösen azt kérte az igazságügyi kormánytól, hogy az 1909. évi költségvetésben szaporításként rendszeresített kilencz jegyzői állást és az országos létszámban betöltetlen 43 jegyzői állást töltsse be.

§ **A bizonyítványhamisítók bűnpöre.** Néhány hónappal ezelőtt élénken foglalkoztatta a sajtót az a szenzációs bűnvizsgálat, amely egy sereg fővárosi zugiskoláról kiderítette, hogy ezek polgári iskolai bizonyítványok gyártásával iparszerűen foglalkoznak, a vizsgálat az államvasutak igazgatóságának feljelentésére indult meg s ennek során számos főv. iskolaigazgató, polgári iskolai tanár ellen terhelő adatok gyűltek össze és a szenzációs ügy csakhamar nagyszabásu tanügyi botrányná dagadt. A nyomozás befejeztével az ügy átkerült a budapesti ügyészséghez, amely most vádiratot adott azok ellen, akikre a nyomozás terhelő adatokat hozott napfényre. Sajnos, a piszkos ügyben sokan emberek is belekeveredtek, akik ellen az

ügyészség, miután ártatlanságuk kétségtelenül megállapítást nyert a nyomozás adataiból, megszüntette az ellárást. Ezek dr. Stark Andor segéd-tanfelügyelő és Takács Arnold tanár ellen; továbbá Mautner Dezső és László Mór előjárásági tisztviselők ellen is. Megszüntette az ügyészség az ellárást Hortobágyi Antal igazgató ellen is, aki a vizsgálat folyama alatt tudvalevőleg öngyilkos lett. Ellenben közokirathamisítás büntette és megvesztegetés vétsége miatt vádat emelt az ügyészség: Földes Géza igazgató-tanár, Balogh Márk tanár, Korányi György és Krenkó Géza segéd-tanfelügyelők, Száva József tanár, Kovács István, Révay Manó, Kerekes Ignác, Telkes Árminné előkészítők, Kapeller Ferencz Máv. hivatalnok, Kiss József Máv. alkalmazott, Matyók Péter kispesti tanító, Novák Illés, Izrael Ehaím tanítók, Epinger Lajos, Mautner Miksa tanulók, Welwarth Béla tanár, végül Zsoldos Adolf, Dénes Ármín és Garda József ellen. Földes Géza igazgató-tanárt ezenkívül hivatali sikkasztás büntetvével is vádolja az ügyészség, mert a beszédet tandíjjakkal a fővárosi tanácsnál nem számolt el. A vádiratot ma kézbesítették a terhelteknek.

§ **Lopások a pályaudvaron.** Az 1907. év tavaszán Bécsben a vasuti teherpályaudvarokon egymást érték a nagy lopások, amelyek főleg szállító-cézeket károsítottak meg érzékenyen. Károsultak voltak: Cáró és Jellinek cég, amely 5000 korona, a Schenker et. Comp. cég, amely 4000 korona, a Göttlieb et Kantor cég, amely 2800 korona, a Wasser Károly utóda cég, amely 3550 korona, a Schubert és Fon cég, amely 1800 korona kárt szenvedett. A tolvajoknak nem tudtak nyomára akadni. Mindamellett megállapította a folyamatba tett nyomozás, hogy az árúk Löwy Bernát bécsi készletárkereskedőhöz kerültek, aki viszont azokat Kohn Lipót budapesti szerencsen-utcai partiaru kereskedőnek adta el potom áron. A budapesti rendőrség Kohn Lipótot orgazdaság büntette miatt letartóztatta, később azonban a vádtanács 8000 korona óvadék ellenében szabadonbocsátotta. Löwy Bernát ellen Bécsben folyik az eljárás. Kohn Lipót feletti ma itélkezett a budapesti büntetőtörvényszék dr. Tholdt bír. elnöklésével. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság Kohn Lipótot az orgazdaság büntetének vádjára alól bizonyítékok hiányában felmentette. A károsultak az ítélet ellen felebbezést jelentettek be, ennek következtében a bíróság a fogantatott biztositási végrehajtási intézkedéseket felfüggesztette és a letett 8000 korona kauczió kiutalását az ítélet jogerősségéig felfüggesztette.

§ **A tisztviselők uzsorása.** A letartóztatott *Wilcsék* Adolf „bizományost”, aki a leglelketlenebb módon uzsorázott ki ötszáz tisztviselőt és tisztviselői özvegyet, ma délelőtt hallgatta ki dr. Kendy Elemér vizsgálóbíró. Mivel a feljelentők száma oly nagy, hogy az egyes esetekre a kihallgatást befejezni ma még nem lehetett, a vizsgálóbíró holnap is folytatja a letartóztatott vampir kihallgatását s ennek befejezte után hirdeti ki előtte az előzetes letartóztatást elrendelő vizsgálóbírói határozatot.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kővérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Orvosok és bábák az egész földkerekségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió-t,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50.

Kapható minden gyógytárban.

As Emulsió vésztéknél a SCOTT-féle módszer védjegye - a halaszt - kérjük meg a kereskedőtől.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Jelzálog Hitelbank közgyűlése.

Budapest, márczius 16.

Ma délután folyt le a Magyar Jelzálog Hitelbank negyvenedik rendes közgyűlése a bank palotájának nagytermében Széll Kálmán v. b. t. t. intézeti kormányzó elnökelete alatt. Az intézet, mint már ismételt megemlékeztünk róla, az elmúlt esztendőben az egész vonalon rohamosan fejlődött s ma már nincs mesze attól, hogy elfoglalja azt a vezető szerepet, amelyben fénykorában volt. Széll Kálmán beváltotta programját s ezt a mostani közgyűlés is meleg tünnetéssel ismerte el. Nagy Dezső fejezte ki a részvényesek köszönetét:

„Az a politika, — mondotta — melyet a mult közgyűlés alkalmával a kormányzó ur kezdeményezett, nemcsak konszolidálta az intézetet, hanem a megrázkódtatások után a haladás útjára vezette. Ebből azt látjuk, hogy a jó uton vagyunk, hogy visszanyerjük régi erőnket, hogy visszazerezzük az intézet fényét. Ennek a politikának nemcsak inaugurálójá, de keresztülvivője, megvalósítója is Széll Kálmán, akinek őszinte köszönetünket és hálánkat fejezzük ki.“

A meleg elismerésre Széll újból megerősítette a kormányzó szék átvételekor tett nagyhatású kijelentéseit, hogy feladatává tette azt, hogy legjobb tudásával, legjobb belátása szerint és egész erejével az intézet régi szilárd alapjaira visszavezeti, teljeseen szanalja és konszolidálja, a fellendülésnek, a minél erősebb haladásnak útjára vezeti és azon megtartja, hogy a közérdeket szolgálva, a részvényesek méltányos, jogos érdekeit is kielégítse és azok elismerését minél inkább kiérdemlje. Szavait az elmúlt esztendőről közölt üzleti jelentés igazolja legjobban.

A közgyűlésről a következő tudósításunk számol be:

Kormányzó az ülést megnyitván, üdvözölte a szép számban egybegyűlt részvényeseket és konstataulta, hogy a közgyűlés alkalmával letétetett összesen 70.961 részvény 3531 szavazattal, míg a közgyűlésen 67.497 részvény 3374 szavazattal van képviselve, eszerint a közgyűlés határozatképes; a közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésével dr. Neumann Miksa igazgató-helyettes, annak hitelesítésére pedig dr. Zsigmondy Jenő és Fábrián Lajos részvényeseket kérte fel. Ezután az igazgatóság évi jelentését terjesztette elő. Az igazgatósági jelentés mindenekelőtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg báró Madarassy-Beck Nándorról és indítványozza, hogy a közgyűlés Beck Nándor elhalálása felett mély sajnálatának jegyzőkönyvileg adjon kifejezést.

A lefolyt üzletévről a jelentés főbb adatai a következők: 1908-ban 30.105.200 korona záloglevél-kölcsönt engedélyezett a bank, továbbá 1908-ban a záloglevél-kölcsönök összege 11.985.300 koronát tett ki, s az 1908. december 31-én fennálló és 513.675.102 korona becsértékű ingatlanokra folyósított kölcsönök összege 228.635.300 koronát tesz. E becsértékben nem foglalhatik belsősegék, épületek és egyéb tartozékokból álló mellékjelzálogoknak 12.843.177 korona értéké. A bank fennállása óta 1908 december 31-ig folyóvá tett záloglevél-kölcsönök összege 387.285.000 korona. Az ezek alapján ugyanezzel kibocsátott záloglevelek összege pedig 387.285.000 korona. Ezekből kisorsoltatott és visszafizetett 179.010.700 korona és így forgalomban maradt 1908 december 31-én 208.274.300 korona. Az 1908. évben folyósított községi kölcsönök összege 9.701.570 korona 15 fillért mutat, míg a bank fennállása óta folyósított községi kölcsönök összege 356.353.667 korona 20 fillér és az összes törlesztések és visszafizetések 89.307.028 korona 11 fillért mutatnak, úgy, hogy az 1908 december 31-én fennálló községi kölcsönök 267.046.639 korona 09 fillért tesznek ki. A fix kamatozású címletek eladását illetőleg a viszonyok a lefolyt évben is felette kedvezőtlenek voltak. Mindamellettt különböző kibocsátmányából 27 és fél millió koronányi címletet helyezhetett el a bank igazgatósága. Ezen eladási összeg nemcsak hogy bőven fedezte a visszafolyt mennyiségeket, hanem az ideig végeredményt a tavalyival összehasonlítva egy 15 milliót meghaladó többletet is mutat. A jutalék-számla a tavalyi számlatételt 308.000 koronával meghaladó jövedelmet mutat. Kölcsönvalósításai a tavalyi 6 és fél millió koronával szemben az idén 21 és fél millió koronára emelkedtek.

A kamatszámra 192.000 koronával nagyobb eredménnyel zárul, mint a tavalyi.

A bank tárczájában levő intézeti nyereségekötvényekre nélfány nyeresémény esett, amelyek mint rendes bevételek természetesen nem vehetők igénybe. Az 1908. évben már kifizetésre került ilyen sorsjegyeredményeit épp úgy, mint az 1908. december 28-án kihuzott és így csak a f. évben esedékes főnyereséményt az előrelátó üzletvitel követelményeinek megfelelőleg és hogy a jövőt idevágólag is minden irányban biztosítsa a bank, a matematikai tartalékok erősítésére fordítja. Az intézet birtokában levő idegen értékpapírok az 1908. december 31-én jegyzett árfolyamokon, a saját kibocsátású címletek pedig jóval ezen árfolyamok alatt szerepelnek. A jelzálog- és községi kölcsönök perles alatt álló részlethátralékai az előző évi 543.706 koronáról 340.851 korona 90 fillérre csökkentek. A végrehajtásilag megvett ingatlanok számlája több ingatlanok megfelelő áron eszközölt eladása folytán a tavalyi 2.687.690 K 20 fillérről 1.649.434 K 26 fillérre csökkent. Az igazgatóság a közgyűlésnek azt javasolta, hogy a kimutatott 4.607.907 korona 87 fillért kitevő tiszta nyereségből az alapszabályok 58. szakasza értelmében levonandó 5 százalékos kamat, azaz 2.387.500 korona, az igazgatóság jutalékára fordítsassék 10 százalékos, azaz 172.536 korona 90 fillér és az így fennmaradt 2.047.870 K 97 fill. összegből 3 százalékos 20.000.000 arany forint után =600.000 frt aranyban =1.500.000 frank á 95.50 K, avagy 1.432.500 korona osztassék ki. Továbbá a forgalomban lévő 200.000 darab teljesen befizetett részvény után egyenkint 20 franknyi osztalékot a folyó évi július 1-én esedékes XI. számú szelvény beszolgáltatása ellenében és pedig már folyó évi április hó 1-én fizessenek ki; és az ezután rendelkezésre álló 615.370 korona 97 fillérből 50.000 korona az intézeti nyugdíjalap javadalmazására, 50.000 korona az intézeti tisztviselők és szolgálk jutalmazására fordítsassék és végül a fennmaradó 515.370 korona 97 fillér a folyó évi vitessék elő. Az igazgatósági jelentés után Matuska István a felügyelő bizottság nevében tette meg jelentését arról, hogy a Magyar Jelzálog Hitelbank ügyvitelére a lefolyt évben azon szilárd üzleti elvek alapján folyt, amelyek ezen intézetnek céltudatos és gondos vezetése keretében követnie kell.

A közgyűlés egyhangu helyesléssel fogadta úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság jelentését, továbbá magáévá tette az igazgatóságnak a tiszta nyereség hovatartására vonatkozó indítványát és ezzel kapcsolatban az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1908. évre az alapszabály szerű felmentvényt egyhangulag megadta. Kunvári Fülöp indítványára a felügyelő-bizottság alapszabály szerű három éves működési tartamára egyhangulag megválasztottak rendes tagokul a bizottság eddigi tagjai: Matuska István, Hevesy Lajos gróf Kornis Károly és gróf Széchenyi Aladár, továbbá póttagul dr. Ullmann Pál. Végül a részvényesek melegen ünnepelték Széll Kálmánt, ki nek élettelével oszlott szét a közgyűlés.

A Magyar Agrár és Járadékbank közgyűlése.

Budapest, márczius 16.

A Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság ma délelőtt tartotta XIII. évi rendes közgyűlést Bujanovics Sándor m. kir. udvari tanácsos, elnökhelyettes elnökelete alatt, amelyen 35 részvényes 53.631 részvény képviselőben volt jelen. Elnök a jegyzőkönyv vezetésével dr. Fellner Frigyes igazgató-helyettes-vezértitkárt bízta meg, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig báró Herzog Mór Lipót és Sándor Pál részvényeseket kérte fel. A közgyűlés az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangulag elfogadta és dr. Pap József indítványára Barta Arnold vezérigazgatónak, az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és a tisztikarnak buzgó és sikeres működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s azután tekintettel arra, hogy az igazgatósági tagok és a felügyelő bizottság tagjainak megbízása az alapszabályok értelmében lejárt, Barta Arnold, madarasi Beck Miksa, gróf Boos-Walddeck Fülöp, Bujanovics Sándor, nagyenyedi Enyedy Béni, báró Herzog Péter, dr. Králik Lajos, báró Madarassy-Beck Gyula, Minkus Jenő, Stern Jacques, Thors J. Henrik, lovag Vest Edét, végül a pénzügyminisztérium kijelölése alapján dr. Jankovich János miniszteri tanácsost öt év tartamára az igazgatóság tagjaivá választotta, míg a felügyelő-bizottságba három évre megválasztotta Kun Ákost, báró Kemény Ákost, Tolnai Arnoldot és dr. baranyavár Ullmann Pált. A közgyűlést követő

igazgató-ági ülésen pedig Bujanovics Sándor elnökhelyettesé újból megválasztott és az ügyvivő igazgatóságba Barta Arnold, Bujanovics Sándor, nagyenyedi Enyedy Béni és báró Herzog Péter küldettek ki.

A közgyűlést Bujanovics Sándor udvari tanácsos, elnökhelyettes nyitotta meg, üdvözölve a megjelent részvényeseket és azután előterjesztették az igazgatóság jelentését, melyből kiemeljük a következőket:

A lefolyt 1908-ik évben kifejtett üzleti tevékenységről szóló jelentés az intézetnek évről-évre erősödő fejlődéséről, helyzetének további megerősödéséről tesz tanuságot és az 1908. évi mérleg — rendkívüli üzleti nyereségek elszámolása nélkül — a költség-számla növekedése dacára ismét nyereség-többlettel zárult le, és bár a jövedelmek tartós fokozódása lehetővé tenné a tavaly kiosztott 24 koronányi (6 százalékos) osztaléknak némi emelését is, mégis — a bizonytalan külpolitikai és gazdasági viszonyok mellett — indokoltnak látta az igazgatóság azt javasolni a közgyűlésnek, hogy az elért nyereség-többlet az osztalék javítása helyett a tartalékoknak erősebb javadalmazására és a nyereség-átvitel gyarapítására fordítsassék.

Az 1908. évben 7.233.041.61 K új jelzálogos kölcsönt folyósított a bank, ami által a jelzálogos kölcsönök állománya 5.714.076.96 K, tervszerű és rendkívüli visszafizetések levonása után az 1908. év végén 64.597.156.99 korona összegre emelkedett. Ebből: földbirtokra engedélyezett kölcsönök összege 56.498.706.61 korona, budapesti házakra engedélyezett kölcsönök összege 8.098.450.38 K. Az összes kölcsönök 87.46 százaléka tehát földbirtokra, 12.54 százalékos bérházakra esik. A földbirtokra engedélyezett kölcsönökből a bankkal üzlet-szövetségi viszonyban levő vidéki intézetek által felterjesztett és szavatosságuk mellett folyósított kölcsönök összege 24.180.272.17 K. Az engedélyezett jelzálogkölcsönöknek 141.759.266 K becsértékű ingatlanok szolgálnak fedezetül, vagyis a jelzálogul leköthető ingatlanok becsértékük 45.57 százalékaig vannak átlagosan megterhelve. Az év végén 38.766.800 K záloglevél volt forgalomban.

Az 1896. évi V. t.-cz. alapján a lefolyt évben 71 kölcsönvevő részére 220.788.05 K szőlőfelújítási kölcsönt engedélyezett a bank. A teljesített visszafizetések levonása után a szőlőkölcsönök állománya az elmúlt évben 1.449.892.63 K csökkent mutat. Az 1908. év végéig kibocsátott járadékjegyeinek összege 33.500.000 K-ra rugott, amelyből kisorsoltatott 1.754.200 K, úgy, hogy forgalomban maradt 31.745.800 korona.

A bank váltóeszámitolási üzletének forgalma 98.476.428 K 70 fillér volt. Vasúti címleteinek hozadéka a lefolyt évben ismét emelkedett a vasúti forgalom örvendetes fejlődése következtében. A bank által finanszírozott Eger—Putnoki h. é. vasutnak és a Losonczvidéki h. é. vasut póltár—koko-vai új vonalának építése befejeztetett s a vonalak a közforgalomnak átadattak. Vétel útján megszerezte a bank a Losoncz—Gácsi h. é. vasut összes elsőbbségi részvényeit, továbbá a Szatmár—Bikszádi és a Szatmár—Erdődi h. é. vasut prioritásainak jelentékenyebb részét, továbbá a Drávavölgyei h. é. vasut kibocsátandó elsőbbségi részvényeire elővételi jogot biztosított magának. Az Oravicza—Némethorsán—Resiczabányai h. é. vasut, a Zombor—Óbecsei h. é. vasut és a Rózsáhegy—Korintnyezai h. é. vasut ügykezelését is átvette a bank.

A közgyűlés a jelentést tudomásul véve, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta és elhatározta, hogy a 2.069.614 korona tiszta nyereségből 1.440.000 korona, vagyis 6 százalékos tehát részvényenkint 24 korona osztalék fizetessék ki; a fennmaradó tiszta nyereségből — az alapszabályok 52. szakasza értelmében — 20 százalékos, vagyis 120.313 K 56 fillér mint alapszabály szerűleg megengedett legmagasabb javadalmazási hányad a tartalékalaphoz csatoltassék és az igazgatóság alapszabály szerű jutalékára 60.156 korona 78 fillér fordítottassék; a külön tartalékalaphoz 100.000 korona utaltassék át, az intézeti tisztviselők és szolgálk nyugdíjalapjának javadalmazására 30.000 korona fordítottassék és az ezután fennmaradó 319.143 korona 66 fillér új számlára vitessék át. A szelvények április 1-től kezdve az intézet pénztáránál, a Magyar Jelzáloghitelbanknál, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál Budapesten, az Union-banknál Bécsben, a Banque de Paris et des Pays-Bas-nál, a Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France-nál, a Louis Dreyfus et Cie bankháznál Párisban, vagy a Filiale der Union-banknál Triesztben fizettetnek ki.

Háborus hírek a tőzsdén.

Budapest, márczius 16.

A szerb válaszigjegyzék, ha a diplomáciát nem is, a tőzsdét már jórészt belekergette a háboruba. Ugy az érték, mint a gabonátőzsdén teljesen felülkerekedett a háborus párt, mely minden hivatalos ezáfolat dacára is biztosra veszik azt, hogy Szerbia provokáló jegyzékére az igazi választ már nem a diplomácia, hanem az ágyuk hangja adja meg. Természetes, hogy ilyen kilátások mellett mindenki siet az értékektől megszabadulni, el lehet képzelni, hogy milyen sürgős a kínálat az egész vonalon, ami persze az árfolyamok rohamos süllyedését, illetve emelkedését vonja maga után.

Az értéktőzsdén.

Az értéktőzsdén az árak rohamosan estek s a vezetőértékek már a megnyitás alkalmával néhány koronával alacsonyabban kínáltak, mint amint áron tegnap zárultak. Szerencsére még, hogy a budapesti tőzsdén csak kevés az engagemens s a bankok nem szorítják az embereket a lebonyolításra. Igaz, hogy néhány erősebben érdekelt embert exaktálnak, ámde ezek is simán bonyolítják le kötelességeiket, úgy hogy egyelőre nem kell tartani attól, hogy a tőzsde izgalmas órái valami rendkívül nagy pusztítást vinnének véghez azoknak az embereknek a végében, akiket a könnyű módon való meggazdagodás szertelen vágya a tőzsdére hajt s akik minden percében új meg új benyomások, igaz és valótlan hírek hatása alatt könek üzleteket. A spekuláció ma is folyton adott s miután a kínálattal szemben semmi kereslet nem mutatkozott, az értékpapírok árfolyamesését semmi sem tudta feltartani. A déli tőzsdén az osztrák hitelt már 612.50 koronával, a magyar hitelt pedig 716 koronával jegyezték, teljes hét koronával alacsonyabban a megnyitási árfolyamoknál s úgy látszott, hogy zárlatig még néhány koronával lemorzsolódnak az árak. A további áresésnek véget vetettek berlini és bécsi számlára történt véleményvásárlások osztrák hitelrészvényekben, melyek ennek a papírnak árfolyamát három koronával megjavították s ezzel együtt a bankrészvényeket, melyek a hitelrészvényekkel együtt állandóan visszaestek, valamivel javultak. A zárlatnál ismét felülkerekedett a pesszimiztikus felfogás s a mai zárlatkor is ugyanannyival alacsonyabban jegyeztettek az értékek, mint amennyivel tegnap visszaestek. A járadékpiacra ma további erős árfolyamesés mutatkozott s a visszaesés a magyar koronajáradékán majdnem eléri a teljes félszázalékot. A magyar koronajáradék ma 90.40 koronával zárul s az eddigi legalacsonyabb árfolyamától csak 40 fillérrel jegyzik magasabban. Az utótőzsde irányzata változatlan volt.

A mai árhányatlásunkat a következő táblázatunk mutatja:

	márcz. 13.	márcz. 15.	márcz. 16.
Magyar hitelrészv.	725.—	720.—	716.—
Osztrák hitelrészv.	623.—	618.—	614.—
Felz. Hitelbank	418.—	412.—	407.—
Leszámitolóbank	465.—	462.—	454½
S.-tarjáni készpénz.	557.—	548.—	538.—
Rimamurányi	520.—	514.—	510.—
Városi villamos	261.—	259.—	257.—
Osztr.-m. államv.	675.—	669.—	664.—
4% magv. kor.-jár.	91.10	90.70	90.40
Adria tengerhajóz.	390.—	388.—	388.—
Közuti vasút	565.—	564.—	550.—

A gabonátőzsde.

A gabonátőzsdén a készáru-piacra szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak és jobb árakat fizettek, az árubirtokosok azonban tartózkodók voltak, de azért mégis elég élénk forgalom fejlődött ki. Mindössze mintegy 25.000 q buza kelt el, a tegnapiaknál 20—30 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.45 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 26.80 korona 74 kilós üszkös szerb búzáért. Egyéb gabonák közül rozs, árpa és tengeri szilárd, zab 20 fillérrel drágább. Forgalmába került: 600 q rozs 20.80 koronás áron és 600 q zab 18.40—18.60 koronás áron. A déli tőzsdén az a hír terjedt el, hogy a temesvári hadtest részleges mozgósítási parancsot kapott, ami rohamosan felszoktatta a határidőpiacra s a mai üzlet megnyitásokor a kontremín megpróbálkozott az árfolyamok további emelkedésének a megakadályozásával, de ebbeli

tevékenységével kudarcot vallott, mert a tegnapi zárlatnál olcsóbban kínált kötések hamar vevőre akadtak és így hamar elment a kedve az olcsó kínálattól. A forgalom folyamán, amely meglehetősen izgatott hangulat mellett igen élénk és nagyarányú fejlődött, a vételkedv egyre fokozódott, mire aztán meglehetősen emelkedtek az árfolyamok, miközben az áprilisi buza erősen túlhaladta a 28 koronás jegyzését, ami pár héttel ezelőtt persze utópiának tetszett. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, ma végeredményképen az áprilisi buza negyvenhat fillérrel, az októberi buza szintén negyvenhat fillérrel, az áprilisi rozs ötvennyolc fillérrel, az októberi rozs harmincnyolc fillérrel, az áprilisi zab tizennyolc fillérrel, a májusi tengeri nyolc fillérrel emelkedett, úgy, hogy a mai árfolyamok a tegnappal összehasonlítva, a következők voltak:

	márcz. 15.	márcz. 16.
1909. áprilisi buza	13.90—13.91	14.11
1909. májusi buza	13.68—13.69	13.90
1909. októberi buza	11.47—11.48	11.70
1909. áprilisi rozs	10.55—10.56	10.84
1909. októberi rozs	9.53—9.54	9.73
1909. áprilisi zab	8.94—8.95	8.99
1909. májusi tengeri	7.74—7.75	7.78

Bécsi értéktőzsde.

A szerb jegyzék, melynek tartalma miatt a politikai helyzetet nagyon komolyan itélik meg, a spekulációt újabb eladásokra indította, minek következtében az árfolyamok ismét igen érzékenyen hanyatlottak. A forgalom mindazonáltal nem volt viharos jellegű és az árfolyamok hanyatlása meglehetősen üzleti csendben folyt le. Az árhányatlás ismét első sorban a Hitelrészvényeket, az Államvasúti és Alpesi bányarészvényeket érintette. Fegyvergyári részvények is hanyatlottak. A magyar koronajáradék árfolyama ma újabb 0.4 százalékkal csökkent. A déli tőzsde kezdetén folytatódott a lanyhaság, mert a helyi eladások megújultak, a forgalom azonban nyugodt jellegét megtartotta. Később az árfolyamok különböző ingadozások után megtartották színvonalukat, mert a helyi eladásokkal berlini számlára eszközölt arbitrage-vásárlások állottak szemben. Az Alpesi bányarészvények árfolyama azonban tovább hanyatlott.

Bécsi gabonátőzsde.

A politikai helyzet miatt a piacot nagy aggodalom fogta el, a kínálat tartózkodóan viselkedett és az irányzat ismét megszilárdult. Az áremelések következtében a konzum teljesen tartózkodott a vásárlástól és csak egyetlen egy jelentéktlenebb kötés történt, eladtak ugyanis 1100 mm. alsóausztriai rozost 10.70 K-n bécsi raktárházból. Buza és rozs árát 10 fillérrel emelték föl, tengeri és zab 5 fillérrel drágult. A mértékadó külföldi tőzsdékről, nevezetesen Newyorkból és Chicagóból a látható készletekkel motivált mérsékelt gyöngülést jelentettek, Páris is valamivel bágyadtabb volt, ellenben a londoni tőzsdén az árak némileg szilárdultak.

Berlinben.

Miután a politikai helyzetet az itteni tőzsdei körökben a szerb válaszigjegyzék okozta első megütés után még mindig nem tartják reménytelennek, az itteni piac hangulata, dacára a mai bécsi előtőzsdé alacsonyabb árfolyamainak, lényegesen nyugodtabb volt, mint tegnap. Ennek következtében az árfolyamok színvonalán a forgalom megnyitásokor aránylag igen ellentállóképesnek mutatkozott, bár gyöngülések túlnyomóak voltak. Gyöngébbek voltak különösen az osztrák értékek Béccsel egybehangzóan, 1902-es oroszok és orosz bankrészvények, amelyekben nagyobb eladásokat eszközöltek, továbbá kohó-, valamint gőzhajós- és villamosági részvények. Ezzel szemben német járadékok, a 3 százalékos birodalmi kölcsön, japániai és török sorsjegyek, továbbá szén-részvények és amerikai vasutak jól tartották magukat, sőt részben valamivel még javultak is. Miután a kínált értékek simán vevőre találtak, a javulás később általánosságban fokozódott, amihez a külföldi piacokról érkezett barátságosabb hangulatkepek is hozzájárultak. Az eleinte szenvedett veszteségek ezért legnagyobb részét ismét pótolhatók voltak és a felfelé irányuló mozgalom most majdnem az összes értéknemekre átterjedt. Az utolsó üzleti órában azonban hitelrészvényekben eszközölt nagyobb eladások ismét könnyű gyöngülést okoztak és a zárlati forgalom ingadozó irányzat mellett folyt le. Az utótőzsdén az árfolyamok csekély üzlet mellett általában tartották magukat. A készpénzpiac ipari értékei gyöngék voltak. Kínálat kevesebb, mint tegnap. Napi pénz 2½ százalék, magánleszámitolási kamatláb 2¼ százalék.

Országos kamarai értekezlet a román vámserződés ügyében. Az ipartörvénytervezet tárgyalására Budapestén összerogyott kereskedelmi és iparkamarai kiküldöttek körében szóba került az agrárius részről szított az a mozgalom, amely a Romániával kötendő tarifaszerződés meghíusítására irányul és a legnagyobb erőfeszítésekkel igyekszik ellensúlyozni a kereskedő- és iparosvilágnak a szerződés megkötését sürgető az az állásfoglalását, amely a Pesti Lloydársulatban e hó 7-én tartott meetingen oly imponáns módon kifejezésre jutott. A kamarák körében uralkodó e közhangulat arra indította most a budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy folyó hó 22-én d. e. 10 órára országos kamarai értekezletet hívjon össze.

Hitelviszonyok Magyarországon. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap délután lovag Falk Zsigmond alelnök vezetése alatt ülést tartottak, amelyen Greiner Jenő Magyarország hitelviszonyait ismertette. Felolvasásában kiemelte, hogy a statisztika imponáló számsorai a pénzügyzetek mérlegeiben az összes üzletágak évről-évre fejlődő fényes eredményei a magyar hitelügy állandó fejlődését mutatják. A tudomány csak a hitelélet fejlődésének törvényeit kutatja, a politika csak a kiművészekkel foglalkozik, az üzorsorát üldözi, néha a tüke hazátlansága ellen menydörög, de a hitel nagy szociális és gazdasági jelentőségével alig foglalkozik. A dolgok részleteibe behatolni nehéz és kényes. Akitől megvonják a hitelt, az nem panaszkodik, mert fél, hogy egzisztenciája egészen összeomlik. De azért bizonyos, hogy a parlamentű támadásokban nem csupán a kereskedelemellenes irányzat, hanem bizonyos általános, melyekben fekvő elégedetlenség jut kifejezésre hitelviszonyainkkal szemben. A most lefolyt válság alatt olyan jelenségek kerültek felszínre, amelyeket nemzetközi viszonyokkal nem lehetett megmagyarázni. Megakadt a hitelélet legegyszerűbb funkciója, az áruváltók leszámítása; kitűnt, hogy nehéz időkben az iparnak és kereskedelemnek nincs megbízható hitelszolgálat. A pénzügyzetek a váltóleszámitolást öletszerűleg kezelik. Időnkint a pénzügyzetek állása szerint „anyagot” vásárolnak és nem állandó összeköttetéseket keresnek. Az állandó bankösszeköttetés, amelyre iparos és kereskedő jó időben, rossz időben egyaránt számíthat és amely Németországban annyira általános, nálunk ismeretlen fogalom. A bajnok okai nagyon komplexek. Pénzügyzetek fejlődésében hiányzik a fejlődés legfontosabb eleme: a differenciálódás. Nálunk alig van különbség bank és takarékpénztár, ingó és ingatlan hitelintézet között. A sok új alapítás a tőkét nem szaporítja, hanem elaprózza. A bajokon nem hangos akcióval, hanem az ügy kényes természeténél fogva csak lassu, óvatos társadalmi munkával lehet segíteni. Az előadó végül azt a konkrét javaslatot teszi, hogy az iparegyesület, támaszkodva arra a szoros és baráti összeköttetésre, mely őt az ország egyik legelőkelőbb pénzügyzetéhez fűzi, alakítson egy hiteliügyi szakosztályt, mely azonban ne törvényelőkészítéssel és memorandumokkal, hanem tagjainak hitelügyeivel óvatosan, diszkrétan, a félénkséget és bizalmatlanságot lefegyverezve, foglalkozzék. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Igazgatóváltás. Megírta, hogy a Budapesti Székesfővárosi Takarékpénztárnál igazgatóváltás történt. A bank igazgatóságára most azt közli velünk, hogy ifj. Mellinger Oszkár az intézetből önként és azért vált meg, mert tevékenységét kizárólag saját üzletének akarja szentelni.

Ausztria vízi utai. Bécsben az ausztriai mezőgazdák egyesületének mai ülésén Stibral Ferenc osztályfő, titkos tanácsos, rendkívül érdekes előadást tartott Ausztria vízi utairól. Jelenleg négy esztorna kiépítését szorgalmazzák a gazdák. Ezek a Dunaodera, a Dunamoldova esztorna, a felső Duna és Elba közötti összekötő esztorna és a galicziai esztornák. A törvényhozás azonban csak 176 milliót szavazott meg e esztornák megépítésére. Minthogy ez az összeg még egy esztorna kiépítésére sem elégséges, Stibral a kérdést úgy véli megoldandónak, hogy most csak egy esztornát, még pedig a Duna és Odera közötti esztornát és a galicziai esztornarendszer egy részét — az Odera-kanálistól Krakkóig — építsék ki. Az előadást a nagyszámu gazdaközönség élénk tetszéssel fogadta.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangú uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, több szöri próbával.

Átmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
Felöltöt 30 „
Smoking-öltönyt) 35 „
selyem béléssel) 30 „
prima munka. Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-92.

A tőzsdetanácsosok választása. A tőzsdetanácsosok választását intéző nagybizottság ma látogatott ülést tartott s az üresedésben lévő négy tagsági helyre — amint azt már előre jeleztük — a következő tagokat jelölték: dr. domonyi Domony Móríc, a Magyar kir. Folyam- és Tengerhajózási R. t. igazgatóját, báró Madarassy-Beck Gyula dr., a Magyar Jelzálog Hitelbank igazgatóját, Schreiber Endre, a Pollacsck és Scheiber fatermelő cég főnökét és dr. Strasser Imre, a Strasser és König cég beltagját.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Löwy és Weintraub, kereskedő, Karczag; — Miklóssy Sándor, vegyeskereskedő, Pécs; — Sir Gábor, fűszerkereskedő, Eger; — Szenes József, kereskedő, Soborsin; Stefanovics Jéffa, kereskedő, B. Bastar; — Millicsevics János, kereskedő, Kezerics; — Lazarovics M. Stanisa, kereskedő, Rogatica; — Jovanovics M. Luka, kereskedő, Zajecsar; — Lazarovics B. Csubar, kereskedő, Brea-Palanka; — Drasanovics András, kereskedő, Negotin; — Blagojevics Z. Mihajlo, kereskedő, Kragujevac.

Bikavásár Kisvárdán. A Kisvárdavidéki Gazdákör által márczius 14-én rendezett XII-ik bikavásár várakozáson felül sikerült. Felhajtattott 124 darab magyar és 29 darab nyugati, összesen 153 darab tenyészbika. Eladott 85 darab magyar és 5 darab nyugati bika, összesen 90 darab 64280 koronáért, átlag 714 korona 23 fillérért. Elért legmagasabb ár 1500 korona, legolcsóbb 400 korona.

Hajózási hírek. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy az árufelvétele a Zimony-Orsova-Galaczi vonal állomásainak egymásközi forgalmában, továbbá a Magyar dunáitragási forgalomban, a magyar keleti tengerentúli forgalomban Galaczon át a bolgár államvasutakkal fennálló közvetlen forgalomban, a dunáitragási forgalomban az alduai államokkal Pozsonyon át és a vasúti és hajózási forgalomban Pozsonyon át márczius 17-én megkezdte. — A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a személyhajókat Budapest és Mohács között a folyó évben a következőleg kezdeti meg: Első menet Budapestről—Mohácsra: 1909. márczius 20-án. Első menet Mohácsról—Budapestre: 1909. márczius 21-én. Százhalmabata megállóhelyet ezen gőzösök egyelőre nem érintetik, annak érintése később külön lesz közzétéve.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban helyenkint — főleg az északi részekben — volt többnyire néhány mm.-nyi csapadék. Verseczről és Egerből zivartat jelentettek. A hőmérséklet lényegtelenül változott és maximuma Temesvárott 13 C. fok, minimuma Botfalun —6 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és sok helyütt csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 16.

A gabonatőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be. Az üzlet folyamán eladott:

A készáru piaczon ellett: Buza: Tiszavidéki: 400 q 80 k 29.45 K, 100 q 80 k 29.20 K, 1000 q 79.5 k 29.30 K, 600 q 78.5 k 29.30 K felső. Pestvidéki: 300 q 79 k 29 K, 100 q 78 k, 100 q 78 k 28.50 K, 100 q 77.5 k 28.40 K, 100 q 76.5 k 28.50 K, 150 q 76 k 28.40 K. Fehérmegyei: 100 q 78 k 28.70 K. Erdélyi: 100 q 79 k 28.70 K, 100 q 77.5 k 27.50 K üszkös. Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 28.70 K, 100 q 76 k 28.10 K, 200 q 75 k 28.20 K. Kalocsai: 2000 q 77 k 29.50 K. Szerémségi: 100 q 75 k 27.90 K. Bihari: 100 q 77.5 k 28.40 K. Becskereki: 5500 q 79.8 k 29.30 K, 4000 q 79.5 29.30 K. Szerb: 5100 q 74 k 26.80 K üszkös, 5000 q 74 k 26.80 K üszkös márcz. 15. Rozs: 100 q 20.80 K, 400 q 20.80 K, 100 q 20.80 K kpf. par. Zab: 300 q 18.50 K, 100 q 18.60 K, 100 q 18.50 K, 100 q 18.40 K kpf. Az árak 100 kilógrammonkint koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rozs I-rendű uj, középminőségű uj, Árpa takarmány I. rendű, II. rendű, Köles, Zab I-rendű, II-rendű, Tengeri belföldi uj, Korpa. Includes prices per 100 kg and per 1000 kg.

A határidőpiaczon kötetett:

Table with columns: Délelött, Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re: Buza áprilisra 13.89-13.88-14.13, Buza májusra 13.69-13.90, Buza októberre 11.8-11.69-11.71, Rozs áprilisra 10.65-10.70-10.86, Rozs októberre 9.60-9.76, Zab áprilisra 8.95-8.97-9, Tengeri májusra 7.77-7.81, Tengeri júliusra.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: 1909. áprilisi buza 14.11-14.12, 1909. májusi buza 13.90 13.91, 1909. októbert buza 11.70-11.71, 1909. áprilisi rozs 10.84-10.85, 1909. októberti rozs 9.7-9.74, 1909. áprilisi zab 8.99-9.01, 1909. májusi tengeri 7.78-7.79

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 14-től 1909. márczius 15-ig.

Table with columns: Érkezett, Elszállított, métermázsza. Buza 8330, Rozs 1046, Árpa 1232, Zab 514, Tengeri 1032, Liszt 422, 21933, Korpa 761, 2052

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdéről lapunk közgazdasági rovatában számolunk be.

Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 620.25-614-615.50, Magyar hitel 723-718-719.25, Osztrák-magyar államvasut

666-664, Leszámitolóbank 459, Jelzálogbank 411.50-410, Rimamurányi 515.25-508.50, Közúti vaspálya 560.50-562-561, Magyar koronajáradék 90.65-90.45-90.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 614-612.50-613.50-614, Magyar hitel 717-715-716.50-715.50, Osztrák-magyar államvasut 663.50, Leszámitolóbank 457-456, Jelzáloghitelbank 408-406, Rimamurányi 508-511, Városi villamosvasut 257, Közúti vaspálya 554.50-552, Magyar koronajáradék 90.40-90.20-90.25-90.40 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5, nyolcz napra 8-10, márczius hónap végére 18-20 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 614, Magyar hitel 716, Államvasut 664, Leszámitolóbank 454.50, Jelzálog 407, Rimamurányi 510, Városi vasut 257, Közúti vasut 550 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

A bécsi gabonatőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.75-15.10, bánáti 14.10-14.90, tótfelvidéki 13.90-14.25, déli vasuti 13.95-14.30, márczföldi 13.80-14.10.

Rozs: tótfelvidéki 10.70-10.90, csepeli 10.65-10.85, pestmegyei 10.85-11, déli vasut 10.70-10.90, osztrák 10.60-10.85.

Árpa: morvaországi 9.80-10.35, márczföldi 8.20-9, bécsvidéki 9-9.30, tótfelvidéki 8.40-9.80, déli vasut 8.50-9.50.

Magyar tengeri 8.30-8.50, Cipuantin 9.35-9.75, Magyar zab 9.40-9.80, válogatott 9.80-10.20, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.80-9.95.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

A tőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 616 (614 után), Magyar hitel 719, Laenderbank 322, Bankgyesület 514, Union 527, Államvasut 665 (63 után), Déli vasuti 99.50, Alpesi 623, Fegyvergyár 600, Magyar koronajáradék 90.50, Török sorsjegy 190 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 613, Magyar hitel 717.50, Anglo 291, Bankgyesület 510.50, Laenderbank 420.25, Union 625.50, Magyar jelzálog 410, Államvasut 663, Déli vasut 99.50, Alpesi 618.50, Prágai 2020, Rimamurányi 509, Orosz járadék 95.55, Török sorsjegy 179.50 K.

Bécs, márczius 16. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.10, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 139.50, Magyar hitelbank részvény 716.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 456.—, Rimamurányi 508.25, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.k. sorsjegy 192.25, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank 408.—, Magyar keresk. bank 327.5.—.

Bécs, márczius 16. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 93.45, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.35, 1860-as sorsjegy 154.85, Osztrák hitel-sorsjegy 464.—, Angol-osztrák bankrészvény 290.25, Bécsi Bankverein 511.75, Osztrák-magyar bank 1756, Déli vasut 99.10, Dunagőzhajózási társ. 863.—, Dolány részv. 331.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv. 117.13, Osztr. Lloyd 402.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.80-97.50, Osztr. koronajáradék 93.40, 1864-es sorsj. 268.50, Osztrák hitelintézeti részvény 613.50, Union-Bank 524.50, Osztrák Landerbank 421.—, Osztrák-magyar államvasut 663.—, Elbevolgyi vasut 441.50, Alpesi részvény 619.—, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 240.02, Lipótkohó 405.—, Török sorsjegy 179.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

A berlini tőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.10, osztrák hitelrészvény 197.70, Déli vasut 16.40, orosz bankjegyek 215.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.—, Disconto Commandit 182.40, Dinamittruszt 158.50, Harpeni 184.70, Unifikált török járadék 93.60, 4.2 százalékos ezüst-járadék 93.50, 4 százalékos magyar arany-járadék 92.60, Magyar koronajáradék 91.—, Osztrák-magyar államvasut 143.—, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 220.—, Gelsenkircheni 188.50, Laurakohó 188.90, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 16. 4.2 százalékos papír-járadék 97.40, 4 százalékos osztrák arany-járadék 97.60, Osztrák hitelintézeti részvény 194.60, Osztrák-magyar államvasut 143.10, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.90, Bécsi Bankverein 13.80, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 78.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.70, Osztrák koronajáradék 94.20, Magyar koronajáradék 91.95, Osztrák-magyar bank 125.15, Déli vasut részvény 16.60, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.55, Párisi váltóár 812.—, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) márczius 16. 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 97.55, 1860, sorsjegy 157.50, Déli vasut 16.65, 4 százalékos aranyjáradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 194.50, Osztrák-magyar államvasut 143.—, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.10, Nyugodt.

London, márczius 16. Angol consol 84 1/2.

Paris, (Zárlat) márczius 16. 3 száz. Francia járadék 98.20, Osztr. aranyjáradék 99.20, Magyar aranyjáradék 94.75, 3 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói járadék 524.—, 4 százalékos spanyol járadék 98.30, 4 százalékos unifikált török jár. 95.52, Török sorsjegy 174.25, Török dohányrészvény 367.—, Osztrák földhitelintézet 1154.—, Osztr. Länderbank 480.—, Magyar jelzálogbank 459.—, Banque de Paris 1573, Banque Ottomane 713.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —.—, Hartmann gépgyár 518.—, Uríkányi község 161 Váltó Amsterdamba (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 105.18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 252.35, Magánkamatláb 1.1, Szilárd.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

Márczius 16. A piaci árak legtöbbje lényeges változást nem szenvedett. Vajárak változatlanok, tojásban az áresés továbbra is lassu marad. Mai árak:

Husmennyek: marhabús hátulja 110—130 K, eleje 84—92 K, vidéki borjú, bőrben hosszan mérve súlylevonás nélkül 70—80 K, helybeli borjúhús 110—112 K, sertésbús szalonnával 106—144 K, lehozott sertés 140—146 K, szalonna friss 124—130 K, szalonna sózott 120—128 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 140—148 K, hárj 150—156 K, sertészsír 148—156 K, mind métermázsánként. Füstöltbús (vidéki) kg-ja 130—160 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3—3.20 K, számai nyári 1.20—1.40 K kg-kint.

Vad: vaddisznó 80—90 K kg-kint egészben. Fenyvesmadár kötegye 1—1.20 K. Baromfifélék: Elő: rántani való csirke 2.60—3.20 K, sütni való 3.60—4 K, kacsa sovány 4.50—5 K, kacsa hizott 6—7 K, lud, hizott 16—20 K, tyúk 4—4.40 K, pulyka 9—10 K, pároskint. Vágott: szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.50—1.80 K, hizott ruca 1.50—1.80 K, hizott pulyka 1.20—1.30 K, levestyuk 1.50—1.60 K, kilogrammonként. Pulard 1.80—2 K darabonként.

Tojtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.50—2.70 K, II. 2.20—2.40 K, főzővaj (köpült) 1.80—2 K, tehénturó 26—30 fillér.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8.60—11 K, rózsá 10—11 K, fehér 6.50—8 K, kúri 20—24 K, sárgarépa 20—24 K, petrezselyem 24—28 K, vörshagyma makói 32—34 K, vörshagyma közönséges, hazai 24—28 K, fokhagyma 42—50 K, káposzta 20—24 K 100 kilónként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.20—2 K, kilónként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 60—80 K, másodrendű 30—40 K, harmadrendű apró áru 20—24 K.

Körte elsőrendű 1.60—2 K, másodrendű 60—80 K, dió I. 40—60 K, dió II. 30—40 K, 100 kilónként.

Tojás: bácskai 91—92 K, eredeti lédánként (1440 darab.)

Budapesti szurómarhavasár.

Márczius 16. Felhajtott 690 drb élő borjú, (közte 12 drb rugott.) Árjegyzék: Elsőrendű élő borjúkért 78—86 fillérig, kivételesen 92 fillér, középminőségű élő borjúkért 66—76 fillérig, silány és rugott borjúkért 34—64 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénkebb volt, az árak 2—4 fillérrel különként emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

St. Marx, márczius 16. Felhajtott: 10855 sertés. És pedig 5390 magyar, 5465 lengyel sertés. Árjegyzék: Elsőrendű 130—134, szedett sertésekért 112—125, kivételesen 126. Irányzat élénk. Az árak 1—3 fillérrel emelkedtek.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizományi igazgatósága.) Márczius 16-án. Előző napi eladatlan maradvány 645 drb sertés, 61 drb süldő, 10 drb malacz. Mai felhajtás 609 drb sertés, 5 drb süldő, összesen 1245 drb sertés, 66 drb süldő, 10 drb malacz. Eladatott 610 drb sertés, 27 drb süldő, 5 drb malacz. Mai maradvány 644 drb sertés, 39 drb süldő, 5 drb malacz. Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg 1. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 110—114 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig életsúlyonál 140—145 fillér, fiatal nehez 300 kilogrammon felül életsúlyonál 134—150 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig 138—150 fillérig, huszsertés, könnyű 140—300 kilogrammig 110 fillérig, életsúlyonál 138—150 fillérig, beföldi süldő 96—112 fillérig, külföldi malacz 96 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 16. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Winter Dávid okleveles tanítót a kriványi állami elemi népiskola-hoz, Udicki Szvetozár okleveles tanítót a sajkásgyörgyei (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítót; az igazságügyminiszter Prokesch József szabadkai törvényszéki díjnyokot a topolyai járásbírószághoz irnokká; a földmívelésügyi miniszter Mihálka Máté őrmester és Kolcza András őrmester igazolványos altiszteket a vezetésre alatt álló minisztériumhoz ideiglenes minőségű hivatalozólakká; a kassai főügyész Migaz József kiskunhalasi járásbírószághoz irnokot a kassai ügyészséghez irnokká; a nagybecskereki törvényszék elnöke Schmid Ferencz igazságügyminisztériumi napidíjas szolgát a nagybecskereki járásbírószághoz III-ad osztályu hivatalozólakává nevezte ki.

Megegerítés. A földmívelésügyi miniszter Kartali József ideiglenes minőségű iradasegéditiztet állásában véglegesen megegerítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Entresz Leó vasvári járásbírószághoz telekkönyvvezetőt a szombathelyi törvényszékhez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Varga Ignác szentesi állami főgimnáziumi r. tanárt a dévai állami főreáliskola-hoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Birschhoff Ernő budapesti lakos Bézczire, Klein Chajem Sabsza budapesti lakos, valamint Ignác, Friderika és Béla nevű kiskoru gyermekei Kővesire, Mikulek Károly rumj lakos Molnárra, Zuckermann Rafae, szegedi lakos Czikkaira, kiskoru Adler Jenő debreczeni lakos Aczélra, Goldstein Ignác úpesteri lakos saját, valamint László nevű kiskoru fia Gerőre, kiskoru Teitelbaum Sándor löcei lakos Bartára, kiskoru Eckstein Árpád turdossini lakos Erdőyire, Rosenbaum Mór budapesti lakos Rózsára és Tosa Mária kolozsvári lakos Gönczire, kisk. Deutsch Sándor és Ignác z budapesti lakosok Darvasra, Meiszler Ferencz szilvásváradí lakos Martosra, Ficzton Márton vállusi akos saját, valamint Márton József és Máté nevű kiskoru gyermekei Nemesre, Vipler Pál és Gergely, valamint kiskoru Mihály és Sándor vállusi lakosok Várhelyire, kiskoru Ficzton János vállusi lakos Völgyfalvira, Szemler Ferecz budapesti lakos Szemesre, Kiskoru Bieberstein István marczali lakos Bárdsora, Fuchs Imre kaposvári lakos Faludira, Markovics An-gela budapesti lakos Margóra, Kohn Rezső budapesti lakos Papra, kiskoru Csajneri Lajos balassagyarmati lakos Csányira, kiskoru Kellner Ferecz szegedi lakos Kertészre, Jaeger Ferecz pécsi lakos Jászaira, kiskoru Rosenwiesen Jakab budapesti lakos Rostára, Peszt János budapesti lakos, valamint Nándor és Karolina nevű kiskoru gyermekei Pestire, Waldman Hugó szentendrei lakos Erdőre és Schlesinger Gyula székesfehérvári lakos, valamint Erzsébet és Jenő nevű kiskoru gyermekei Ságira kért átváltoztatását megengedte.

Pályázat. A váci fegyintézetnél írniok állásra márczius 31-ig lehet beadni a pályázatot.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (márcz.16, márcz.15, márcz.16, márcz.15) and names of candidates for the exam, including names like Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ljvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trencsén, Szered, Szt. Gotthárd, Sarvár, Győr, Várasd, Zákány, Barcs, Eszék, M-Szerdah, Zságráb, Sziszek, Mitrovics, Deás, Szatmár, Kraszna N. Majtény, Latorfalunkács, Laborcz Homonna, Ung, Percseny, Tisza, M-Sziget, Tekcháza, V-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T-Bécs, Titel, Ondova, Hoór, Tapoly, Bártfa, Bodrog, Ladmóc, Sajó, Zsolca, Hernád, H-Németi, Berettyó, Margitta, B-Ujfalu, Csucs, N-Várad, Belényes, Tenke, Gurabonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, Arad, Makó, Temes, K-Kostély, Bega, Liszto, Temesvár, Becskerek.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table titled 'Budapesti értéktőzsde.' with columns for 'Mai záró árfolyam' and 'Mai záró árfolyam'. It lists various financial instruments and their prices, including 'Államadósság', 'Záloglevelek, elsőbbségek', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénznekem és váltók'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Jenny.

— Burns. —

Hogy éhet egy lányka,
Egy ifjú leányka,
Ó hogy is tud élni
Egy vén totyogóval)

Ördögbe a pennyt,
Mely engemet, Jennyt
Rá tudott venni,
Az öreghez menni.

Ha fekszik, ha felkel,
Ha este, ha reggel,
Prüszköl és köhécsel,
Vég nélkül örökké.

Oly rideg és kényes,
Oly hideg és vénes
És hát még ha éjje! —
. . . Ó, milyen vesződés.

Morog és nyárog,
Horkan és krárog,
S nem akad semmi,
Mib kedvére tenni.

Ifju legények,
Ah, hozzám se férnek,
Ó átkozott óra,
Amelybe' megláttam.

Fáj szívem s a lelkem,
S ki szánna meg engem?
Csak a vén néni,
Az szokta beszélni;

Várd be a végét,
Anyagi jókért,
Oszd' végy majd egy ifjút,
Vén sarga csikóért.

Fordította: Forbáth Sándor.

(A világ petroleumtermelése.) A Petroleum Review szerint a világ petroleumtermelése 1908-ban 85 millió tonna volt, az 1907. évi 33.4 és az 1906. évi 25.14 millió tonnával szemben. Ebben a számban Amerika 22, Oroszország 7.5, India 2.3, Galiczia 1.6, Románia 1.1 millió, a többi állam 450.000 tonnával szerepel. A termelés emelkedésében főrésze van Kaliforniának, amelynek termelése 50 százalékkal növekedett.

(A gyermekek dohányzása.) Az egészségügy, főként pedig az iskolaegészségügy terén valóságos mintaintézményeket felmutatni képes Anglia egészségügyi újabb reformintézkedései között kételkedő figyelmet szentelt a dohányzásnak, mint a gyermek szervezetére igen káros élvezetnek. Akárhány vidéke akad Angliának, ahol az alsóbb néposztály gyermeke, nemre való tekintet nélkül, hódol a dohányzásnak; akár cigarettázásról, akár pipázásról, akár pedig bagózásról(!) legyen szó. Ám e tekintetben nem kell éppen oly messzire kalandoznunk Angliába, hiszen hazánkban, kivált dohánytermelő vidékeinken, a pipa már a négy-öt éves gyermekek szájában is gyakorta látható, sőt fáraó-népünkél, cigányainknál állandóan járja a bagózás, még a legzsebébb koruknál is, holott Angliában a bagózás abuzusával legfőkébb a tiz-tizenkét éven felül levő csemetéknél találkozhatunk; ott is legfőkébb Irhon szegényebb sorsú néposztályánál. Angolország újabb időben nagyobb arányban fejleszti hadierőjét. Ez alkalommal ismételtén feltűnt a brit hadvezetés előtt, hogy az ujonczok túlnyomó többsége esenevész, vézna s a katonamértéket is alig üti meg. A baj eredetét kutatni kezdték s csakhamar rájöttek arra, hogy az anyaországból kikerülő ujonczok nagy többsége zsenge gyermekkorra óta szenvedelmesen üzi a dohányzást, főképp pedig tömérdek sok cigarettát fogyaszt. Míg az egyesült hármaskirályság északi részéből, Skótszágból kikerülő ujonczanyag egészséges, erőteljes, pirosposzgás fiukból állott, addig Anglia és Irhon ujonczjuttalékának tetemes százaléka igen gyöngécske emberanyagot szolgáltatott. A magyarázat egyszerű volt: míg a skót szülők legtöbbször szigorú dohányzási tilalom alatt tartja és neveli gyermekeit, addig az angol, főként pedig az ír szülők gyermekei már zsenge koruktól fogva ugyazólván rabszolgái a dohányzásnak, legfőképpen az amugy is káros és hozzá nagymértékű cigarettázás szenvedelmének. A dohányzás nemei közül tudvalevően a pipázás és szivarozás, bizonyos mérsékeltben élvezet mellett, kevésbé jelenthet veszedelmet, míg azonban a papirosművellyel együtt fogyasztott cigarettá határozottan ártalmas anyagokkal rakja tele az emberi szervezetet. Az alsóbb néprétegek, kivált Angolországban és Irhonban, a szó teljes értelmében földhöz ragadt szegény elemekből állanak; ezeknek pedig nincs módjukban jobb minőségű pipadohányt vagy éppen szivart beszerezni; így tehát kénytelenek a leghitványabb s így olcsó dohánytermékekkel papiroshüvelybe csavarni s cigarettának elfogyasztani. Az ilyenfajta, rettenetes

büzi s így a légzőszervekre ugyancsak káros hatású füstölő anyagból Irhon szegénysorsu népe, nemre való tekintet nélkül, tömérdek mennyiséget fogyaszt. Persze, a csemeték követik aztán ebben is a szülők rossz példáját. A sok dohányzás miatt az éhes gyermek kevesebb ételt is kér a szegénysorsu szülőtől. Ez a szomorú állapot aztán kihát a jövő generáció szervezetére is s így a testileg hátramaradottabb ilyen nemzedék érthető módon nem képes az ujonczozás és a katonamérték igényeit kielégíteni. A fejlődésükben aránylag viszszamaradt ilyen husz-huszonnégy éves ujonczok egészségén a lehetőség szerint azzal igyekeznek javítani, hogy bevonulás után tüstént dohányzási tilalom alá fogják. Ez az intézkedés, ha részben elkésztett is, nem éppen eredménytelen. Különösen Roberts lord tábornagy, a bur-angol háborúból is ismeretes hadvezér volt az, aki üdvös sürgetéssel kereszttül tudta vinni azt, hogy a kérdéssel az angol parlament is behatóan foglalkozzék; a minnek eredményeképp ma már a hármaskirályságban a tettenért tizenhat éven aluli dohányzást érzékeny pénzbüntetéssel sújtják. A büntetés elsőbbségben csupán fél font sterling, vagyis tizenkét korona. Ismétlődés esetén a bírság összege fokozódik, sőt fogházra változtatható. Egyben szigorú büntetésben részesülnek azok a dohányárusok, akik tizenhat éven aluli gyermekek számára élvezeti cikkül dohányt árúsítanak. A büntetés minimuma két font sterling, vagyis negyvenyolc korona. Ismétlődés esetén a dohányárustól megvonják az árusítási engedelmet is.

(Furesa párisi csemegék.) A francia szakácsművészet remekelői régóta híresek találékonyságukról s egyéniségükről, legutóbbi fölfedezéseiket azonban talán még Párisban sem fogadják el ellenmondás nélkül. Párisban a sült gyík elsőrangú csemegé s e dícsőségben a fiatal krokodillokkal s kigyókkal osztoznak. Gyíkot átlag 5000 darabot dolgoznak föl évenként s a gyíkcsallítók nagyon meg vannak elégedve az üzleti eredményeikkel. Sokkal nagyobb a kereslet a szalamander után, melyből az izlés perverzei évenként 8000 darabot fogyasztanak. Fialat gyíknak 4 frank az ára, tehát e csöpp húst oly drágán fizetik, mint egy egész hizott kappant. A kigyókat is jól fizetik, darabjért majdnem annyit adnak, mint egy fogolyért s legbecesebbek a fiatal — viperák. Egy fiatal krokodil körülbelül annyiba kerül, mint egy borju. A békacomb fogyasztása csökkent, ellenben burgundi csigákból még most is milliókat fogyasztanak.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irtta: M. L. SEVERG.

Ismét habozott a tanu és határozatlanul szinte félfélnen körülnézett a teremben, majd Godin pillantásából biztosságot látszott méríteni. Igazán csodálatos, hogy az erősen határozott akarata, hogyan kormányozza az ingatagnak, gyengének akarataát hasonlóan a nagy hajókhoz, melyek bevonják a kisebb járműveket a hajózható vízbe.

Az izgatott hallgatóság feszülten figyelte Latour szavait. Végre most megtudják miképpen történhetett ez a büntény, mely valóságos csodaszamba ment. Mindenki előbbre hajolt. Latour pedig — hallgatott. Az első bírő szigorúan ránézett s így szólt:

— Feleljen a kérdésre! Hogyan jutott be Darrow-féle szobába?

— Én, én nem, nem voltam bent. A csodálkozás félig elfojtott sutogása hallatszott.

— Ha nem volt bent a szobában, hogyan tudta az áldozatát megérinteni a fecskendővel?

Egy pillanatig az volt a látszat, mintha a tanu teljesen össze akarva roskadni, de nagy megerőltetéssel összeszedte magát és szinte a lélegzetünk elállt, amint ezt felelte:

— Én — én nem is érintettem Darrow urat a fecskendővel.

A hallgatóság a szó szoros értelmében nyitva felelte a száját a meglepetéstől. A bírő hevesen rátámadt Latourra:

— Mit jelentesen ez? Először azt mondta, hogy Darrowot egy sajátos szerkezetű fecskendővel befeccskendezett mérég által ölte meg. Most meg azt állítja, hogy nem is érintette ezzel a fecskendővel?

— Mit jelentesen mindez? Feleljen!

Hirtelen megváltozott a vádlott viselkedése. Minden félfélnégsége tűnni látszott, amint teljesen felegyenesedett és a bírő szeméibe nézett.

Reám azt a hatást tette, mintha eddig abban reménykedett volna, hogy nem kell majd a szörnyű büntény részleteit elmondani, most azonban belátta, hogy ez elkerülhetetlen és férfiasan akar mindent elviselni. Nyugodt méltósággal felelte:

— Tisztelt bírő ur téved. Én azt mondtam, hogy egy különös szerkezetű bőrfecskendőt használtam; de nem mondtam, hogy én ezzel Darrow urat megérintettem. Tehát semmi ellentmondás nincs a vallomásomban.

Ismét a vádlott kerekedett felül és a hallgatóság összemosolygott, mintha azt akarná mondani: „ez tulaján ám mindnyájatok eszén.”

A bírő folytatta a kérdezést:
— Ott volt a Darrow-féle házban, vagy a kertben, mikor meghalt Darrow?

— Igen, bírő ur.

— Hol?

— Éppen a keleti irányban fekvő ablak alatt.

— Ön tette a halálos szurást?

— Nem, bírő ur.

— Hogyan? Hát nem azt mondta, hogy viseli a felelősséget a gyilkosságért?

— De igen.

— Mi, már értem! Tehát társa volt?

— Nem volt, bírő ur.

— Nos, hajlandó lesz önmagától is beszélni vagy mindent harapófogóval kérdezzünk ki?

— Semmi hatalom nem kényszeríthet a beszédre, ha én nem akarok beszélni, én pedig csak kérdésekre felelek. A törvényszékkel szemben tanusított tisztelatlanságért való megbüntetés az én helyzetemben már ugysem érthető, legfeljebb azt eredményezi majd, hogy gyáttalan nem vallok semmit.

Boszusan vontta meg vállát az elmőkő bírő és észre lehetett venni, hogy a hallgatóság

ismét a vádlott mellett fejezi ki rokonszenvét.

Barátom egy kis megbeszélést tartott a bíróval és Jenkins ügyvéddel és Maitland könnyű, megnyerő modorral vette ismét át a kihallgatást s ezt kérdezte:

— Ön kijelentette, hogy viseli John Darrow meggyilkolásáért a következményeket. A műszer, melylyel meggyilkoltatott, közvetve vagy közvetlenül az ön műve volt és a végzetes mozdulatot még ön tette és nem is volt büntárs. Ez alapján véve így van?

— Igen.

— Nagyon helyes, John Darrow egy megmérgezett seb folytán lelte halálát, amit az ön által leirt szerszám okozott?

— Igen.

Mindnyájan tanácstalanul néztünk egymásra, mintha ezt kérdeznők, most mi lesz tovább? És mindnyájunknak, magamról tudtam, a többieknek az arezokról láttam — meg volt az a biztos érzése, hogy a rejtély megoldásától messzebbre vagyunk, mint bármikor.

Maitland folytatta a kérdezést:
— A szurást sem ön, sem egy más, segítő személy nem vezette. Talán Darrow csinálta?

— Nem.

— Mindjárt gondoltam. Egyáltalán személy követte azt el?

— Nem.

Hallatszott a hallgatóság mély lélegzetvétele. Gondolkozni már megszűntek. Anynyira meg volt az egész terem hallgatósága zavarodva, hogy egyáltalán nem csodálkoztunk, ha a vádlott azt mondja, hogy Darrow még életben van. Maitland valamit sugott az ügyvédnek, azután ismét folytatta:

— A szurást élő lény vezette?

— Nem.

— Valami élettelen tárgyat, vagy tárgyat nem állított fel a keleti ablak előtt vagy a telek más részén oly módon, hogy az okozta volna a halálos sebet. (Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1909. márczius 17-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Miss Hobbs.

Vígjáték 4 felv. Irtá: Jerome K. Jerome, Fordította: Molnár F.

Személyek:

Édvard Kingsearl Kúrtly
Percival Kingsearl Dezső
Dolly, neje D. Ligeti J.
Miss Susan Albay Nagy
George Jessop Rózsabegyi
Miss Wilcent Fátay Váradi A.
Miss Henr. Hobbs Gyöngy
Sands kapitány Bartos
Charles, szolga Jász
Jane, szobalány Kezseri I.

Kezdeté 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

A két férfi.

Színjáték 3 felvonásban. Irtá: Capus Alfréd.

Személyek:

Salviernó Rikosi Sz.
Maced Balongo Somlay
Paul Champlin Pethes
Therése, felesége Alszeghy I.
Jaqueline Evrad Lenkey H.
Eridou Gál
Anthéor gróf Horváth Z.
Rita, szobalány V. Molnár R.
Sauvenel Széke
De Limiters Bónis
Rossalle Munkácsy M.
Komorayik Narcisz

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színjáték 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Személyek:

Brecher gyáros Vágó
Barna Gábor Törzs
René neje Batori G.
Müller Papp
Feleki László
Herzog Bethy
Vedres Dobi
Ulrich Vándor
Rón Rátkay
Ellé, lány Tóth L.
Kozma Tarnay
Vámosiné Horváth R.
Dezső, fiú Z. Molnár
Nagy Pál Czobor
Smolla János Sugár I.
Jutiska) gépirozók Makay G.
Terka) Kacsóh F.

Kezdeté 8 órákor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZÍNHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Következő előadás

csütörtök, márczius 18-án

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Nepszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

Boszporoszasz szerelme.

— A hegudis története. — A Mohamedán otthon. — A szorakozott ur.

Megfigyelt újságíró.

— Mi lehet ez? — Apró szőlő termelés Görögországban. — Tragikus szerelmek. —

Mór, a Honvéd.

Enekli kép. Enekli: Baumann Károly. — (Saját főlvetel.)

Kezdeté 5 órákor, vasár- és ünnepeken 3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Feinhals Frigyes fellelével.

Rigoletto.

Dalnok 4 felvonásban. Szövegét írta: Flavio Fordította: Nádasdy Lajos. Zenejét szerelte: Verdi.

Személyek:

Mantua bg. Arányi
Rigoletto Feinhals
Gilda Sándor E.
Sparafucio Szendrői
Magdalena Váradi M.
Monterone Szemere
Borsa Pichler
Marullo Ney B.
Coprano gróf Karpát
Coprano gróf H. And. E.

Útán:

A csodaváza.

Táncjáték 3 felvonásban. (4 képből). Szövegét és koreográfiáját írta és beosztotta: Guerra Miklós. Zenejét szerelte: Hávos Iván.

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Tatarjárás.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: Bakonyi Károly. Zenejét Gábor Andor verselte sz.: Kálmán I.

Személyek:

Lobonyay Vendrey
Tereska, lánya Komlóssy I.
Kiza hárome Keleti J.
Imrédy Fenyvesi
Lőrentey Hegedűs
Elekcs. hadnagy Tólay
Wallerstein Sarkadi
Mogyoróssy Kohnai Bertá
Virág, strázsamester Balassa
Turi, szakaszvezető Tihanyi
Suták, közhírszár Just
Kempelen György
Gerb, intéző Tapolczay
Idika Dallos J.
Lence, lőreszárda Szerémy
Szegfi Bandi Bárdi
Elemériné V. Kász R.
Wuffka, ezredes Kazalovky

Kezdeté 8 órákor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Pálmay Ilka fellelével.

Az elvált asszony.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor. Zenejét szerelte: Fall Leo.

Személyek:

Lisseweghe Karel Földy
Jana, felesége Medgyaszay
Bakkenky Boross
Wandor-Loo Gondá Pálmay I.
Deesteloonk, elnök Szirmai
Ruiterspiat, bíró Nemeth
Leye, ügyvéd Dobos
Tjonger) szakértők Pásztor
Wiesum) Császér
Scrop, kalauz Papir
Adele, jegyző Fabian C.
Kranwevelt Simai
Martje, a felesége Harmath I.
Kisbire Kiss Pál
Egy hölgy Nyaraine
Inas Ligeti

Kezdeté 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A francia forradalom.

Kezdeté 8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A 8 igazi Gósa

és a szenzációs

RIOGOKU-CSOPORT.

továbbá 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.

Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Az előadás kezdete: 9 órákor.

Pénztári órák d. e. 10-11-gig délután 3-9 óráig.

2, 3, 4, 5 és 6 koronás helyárak.

A fényes márcziusi műsor fölfrissítése.

Ujjonnan szerződött szenzációs attrakciók!!

Még csak rövid ideig: a viághírű, 12 tagból álló

neger operett-társulat

vendégjátéka. A közkezdelt neger művészek új, komikus operettben mutatkoznak be.

16 varieté-szám.

Előadás után a remek telikertben kabaret, a neger operett-társulat tagjainak és előkelő művészeknek közreműködésével.

Kitűnő konyha. — Pompás üvegsör.

EDISON
Mozgófénykép Vállalat
VI., Nagymező-utca 21.

Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órákor.
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor.
Utolsó előadás kezdete 11 órákor.

Szenzációs újdonság!

Műsoron kívül:
páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárak:
Páhely 1 K. I. hely 50 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe
Mégjelen 100.000 méter újdonságot tartalmazó legjobb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 37. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órákor a kontinens legjobb műsora!

Szanin • A spárga Beregiss

Uj szenzációk: (Primadonnák és egyéb kisasszonyok, pongyolában)

Pestli színésznők és egyéb kisasszonyok.

Éjjeli zene! Varias Antal új slágere.

Falrengő kaczagás!

A halászobalány PAMPOULETTE EHES A mutyi-szoba.

Közkívánatra harmadikban meghosszabbítva: A nimfa és a faun násza. — Azonkívül: La bella Rosetti.

A hét mozija. Espana négyes. Mario, le chanteur-phénomène. Sorello Kosmos és még 8 attrakció.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál d. e. 9-1, d. u. 3-6-gig. Vasárnap délután fél 4-kor mérsékelt árú előadás. A telikert tükörmézőben éjjelkor Trionon és Grand-Cabaret új tánc attrakciók, szingányszene reggeli 6 óráig.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/9 órákor.

11 órákor. Ma: 11 órákor.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, irta: Armin József. Rendező: Werner Manó

Ezt megelőzi 9/4 órákor

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Nappali pénztár d. e. 9-1-gig és d. u. 3-6-gig.

Az I-5. emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú

Tánc-Attrakciók kezdete 1/12 órákor.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 8 órákor. Ma és mindennap: Szenczáció! Eredeti újdonságok! Szenczáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kuplán — Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt Gósa. — Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt.

Továbbá: Steinhardt, Gyárlus, Nedics, Sándor, férfi kettős és Pápy teljes új magánzamaikkal, valamint: The Georgis és Heidee and Perree tánc kettős fellépés.

Jegyek: 9-12-gig és 3-6-gig Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontinens dohánykülönlegességi áruházában, Andrassy-ut 29.

Vasár- és ünnepnap délután fél négy óral kezdettel mérsékelt helyárú előadás.

A remek telikertben reggeliző tánc és zene. Elsőrendű attrakciók — Belépődíj nincs.

Kovács Gyula
zongoratermei
Budapest,
(Gresham-palota)
VI., Ferenc József-ter 5-8.
Telefon 110-66.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelölteket megszeröz a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PÁSZTOR (oe) oög

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-38.

Minden este 9 1/2 órákor:
1909. márcz. 16-ától kezdve leszállított helyárak.
a szezon hátralévő idejére

Jegyek: 6 kor. helyett 4; 5 kor. helyett 3; 4 kor. helyett 2 kor. Bővebbet a falragaszok. Minden este 9 1/2 órákor:
a fényes márcziusi műsor. Riga Torani, cabaret-díva, német dalok. A városatyák (Szatira). Fantasztika és valóság. (Éleven regény.) Jack, a hasmetező. Vitez László. bábszínház-paródia. A tisztoságos asszony (Bohózat). Hogy kell a viszonyt felbontani. (Tréfa.) A Scharfrichterok. (Paródia) 12 új kuplé.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletesebb és legmérszabotmányosabb jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvolák, cittrák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kitérteve elismert 36 munkáért.

Árjegyzéket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyára
Epest. VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

Heti műsor:

1909. márczius hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Hangversenyek
18 Csütörtök	H. Rákóczi Ferenc	A gyermekkirály	Képzeli beteg	A király	A saskók	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
19 Péntek	—	A tűzhely	—	A kivándorló	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	—
20 Szombat	d. u. este A hölgy hollandi	A tűzhely	—	Vigyázz a nőre	Hamlet	Az elvált asszony	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása	Royal: Marceau—Dohnányi hármás
21 Vasárnap	d. u. este Sába királynője	Az ember tragédiája	—	A tanítónő	A meztelen nő	Táncos huszarak	Az orosz-japan háború A francia forradalom	—

Fényképező-gépek és Látcsövek részletfizetésre
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
optikai áruházában
Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.
Arjegyzék ingyen!

Nagyon sok vizet fizetek!
Meggzünk minden háziurnak ez a panasza, ha a vízfogyasztást házában

VIZMÉRŐ

ntán fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrünk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja **15 koronától feljebb**. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.
vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

Leosztás... Leosztás... Leosztás...
PAP PAP PAP

Öszeosukitott vaságy kivethető matracozal 10 frt. Sodronyágybetétek méret szerint 5 frttól feljebb.

Gichner János ágynemű, réz- és vasb. tor-gyáros,
sző veg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy válozték.
Budapest, Erzsébet-körut 20.
Fióküzlet: Rákóczi (Kerepesi)-ut 86. sz.
Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.
Arjegyzéket bárkinél ingyen és bérmentve küldök.
Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt vis-zaadom.

!! Most jelent meg !!

ADY ENDRE. Az illés szekerén. Szerző legújabb verskötete. Ára füzve 3.— K. Kötve 5.— K

FARKAS IMRE. Tüdő évek. Költemények. Ára füzve 3.— K. Kötve 5.— K

NIL. Nalunk. Költemények. Füzve 2.50. Kötve 4.50 K

KUTHY SANDOR. A fehér hegedű. Költemények. Ára füzve 3.— K. Kötve 5.— K

KUN JÓZSEF. Kek hegyek. Költemények. Ára füzve 2.50 K. Kötve 4.50 K

GARA ILLÉS (Garas). Bergengőözy osillaga és főbb más elbeszélés. Ára füzve 2.50 K

GAGHY DÉNES. A vetálytársak. Regény. Ára füzve 2.50 K

PIKLER J. GYULA. Orvosi emlékeimből. Füzve 1.60 K

VÉRTESY GYULA. Az élet. Elb. Ára füzve 2.50 K

LŐRINCZY GYÖRGY. A rétek lelke. Elb. Ára füzve 3.— K. Kötve 5.— K

FARKAS PÁL. A renegát. Regény. Ára füzve 3.— K

GÁRDONYI GÉZA. Isten rabjai. Regény. Füzve 5.— K

LOVIK KÁRO Y. Az arany polgár. Reg. Füzve 3.— K

HERCZEG FERENC. Kaland és egyéb elb. Füzve 4.— K

TÖMÖRKÉNY ISTVÁN. Napos tájak. Elb. Füzve 3.— K

BRÓDY SÁNDOR. A tanítónő. Falusi életkép. 3 felv. Ára 2.50 K

RITÓOK EMMA. A nagy véletlen. Regény. Ára 4.— K

ORCZY EMMA. Megfizetek. Regény. Kötve 4.— K

Singer és Wolfner kiadása
Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Automatikus tömegfogó,
patkányok részére 4 K. egereknek 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egert fog felügyelet nélkül. Időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszli fogható egy éjjel drbja 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Szétküldés utánvét mellett. **J. SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglbergasse 6. Számor** elismerő- és köszönő-levél.

BUTOR DUS VALASZTEKBAZ...
RÉSZLETFIZETÉSRE
RÉNDKIVÜLI OLCSÓÁRAN
KAPHATÓ

EHRENTREU TESTVÉREK
EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA 17.)
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.
ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 6227

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakort (gyulladás), borbajokat, elgyógyult férferőt, idősebeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, kő és hátgerincbajait, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Különleges vállalat

keményítő, glucose, szágo- és dextrin-gyárak
berendezésére és átalakítására

W. H. UHLAND, G. m. b. H.
LEIPZIG-GOHLIS. Prospektus ingyen.

Polgár Sándor
Magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest,
VII., Erzsébet-körut 50. sz.
Ajánlja dusan felszerelt raktárat saját gyártmányu orvosi, sebészeti és b. fogápolási tárgyakba.
Saját gyártmányu magy. kir. szabadalmazott Polgár-felcső, sérvkötő, haskötő, görcsér elleni gummi-harisnya, orthopediai készülékek, műlábak és kezek stb.
Valódi francia különlegességek F. Bergerand nis parisi gyárból.
Részletes képes arjegyzék ingyen es bérmentve.

Hamisítás ellen védve
16202. szám alatt.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰÖRÁS-üzletében szerezhetik be
BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.
VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórhás húgyszervi és bujakoros osztályán való működése alatt számos even at szerzett.

DR. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget
(húgycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)
Meglepő az eredmény férfiu gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknel is.
Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjlanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(Atjáróház, a Pannónia szállóval szemben.)
Lépcsőházi bejárat. - Külön városzobak.

